

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
BIOMEDICÍNSKÉHO
INŽENÝRSTVÍ**

**DIPLOMOVÁ
PRÁCE**

2017

**ONDŘEJ
BELICA**

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Příprava a využití jednotek Aktivní zálohy 15. ženijního pluku AČR
na mimořádné události při zásazích složek IZS**

**Preparation and Making Use of Active Reserve Units of the 15th
Engineer Regiment of the Czech Armed Forces in Emergencies
Participating on Intervention of the Integrated Rescue System**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování – kombinovaná forma studia
Vedoucí práce: kpt. Ing. Viliam Demeter

Ondřej Belica

Kladno, květen 2017

Z a d á n í d i p l o m o v é p r á c e

Student: **Bc. Ondřej Belica, DiS.**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Příprava a využití jednotek Aktivní zálohy 15. ženijního pluku AČR na mimořádné události při zásazích složek IZS**
Téma anglicky: Preparation and Making Use of Active Reserve Units of the 15th Engineer Regiment of the Czech Armed Forces in Emergencies Participating on Intervention of the Integrated Rescue System

Zásady pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude možné využití a cílená příprava jednotek Aktivní zálohy 15. ženijního pluku AČR pro mimořádné události při zásazích složek IZS v souladu s koncepcí ozbrojených sil České republiky. Cílem je analyzovat, zda jsou jednotky AZ schopné takového nasazení. Teoretická část se bude zabývat novými možnostmi využití Aktivních záloh, které přinese novela „branné legislativy“. V praktické části pak budou analyzovány nově vzniklé záchranné rotty Aktivních záloh, jejich složení a příprava, a ty pak komparovány se záchrannými rotami AČR. V neposlední řadě bude provedena simulace aktivace a nasazení jednotek AZ při modelové mimořádné události při současném stavu a při plném personálním naplnění tabulkového počtu příslušníků. Výstupem práce bude zjištění, zda jednotky AZ jsou schopny takového úkoly plnit a stanovení doporučení ke zvýšení jejich efektivity.

Seznam odborné literatury:

- [1] GREBÍKOVÁ, Irena, ROUŠAR, Jaroslav, Záchrané a výcvikové základny Armády České republiky, ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2002, ISBN 80-7278-165-0
- [2] KOHOUTEK, Jaroslav, Prostředky pro ochranu proti zbraním hromadného ničení a chemickému nebezpečí, ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2005, ISBN 80-7278-249-5
- [3] ROUŠAR, Jaroslav, PROCHÁZKA, Josef, XAVEROVÁ, Jarmila, On the Path of Integration, ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2004, ISBN 80-7278-213-4
- [4] ŠTENCLOVÁ, Miroslava, 15. ženijní pluk "Generála Karla Husárka", ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany ČR - VHÚ, 2014, ISBN 978-80-7278-637-4
- [5] ŠTĚTINA, Jiří, Medicína katastrof a hromadných neštěstí, ed. 1., Praha: Grada Publishing, 2000, ISBN 80-7169-688-9

Vedoucí: npor. Ing. Viliam Demeter

Zadání platné do: 20.08.2018

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 12.12.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „Příprava a využití jednotek Aktivní zálohy 15. ženijního pluku AČR na mimořádné události při zásazích složek IZS“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Praze dne 19. května 2017

.....
Ondřej Belica

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval panu kpt. Ing. Viliamu Demeterovi za odborné konzultace, cenné rady, podnětné připomínky a pomocnou ruku při zpracování této diplomové práce. Mé poděkování si zaslouží i Jan „Stoupa“ Dufala, četař v záloze, za skvělou spolupráci nejen při shánění materiálů a pánové doc. Ing. Vladimír Vráb, CSc. a kpt. Ing. Josef Jelínek, Ph.D. za pomoc v hodině takřka dvanácté.

V neposlední řadě děkuji všem, kteří vědomě, či nepřímo pomohli se vznikem a zpracováním této práce.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá přípravou a využitím jednotek aktivní zálohy 15. ženijního pluku na mimořádné události. V první části seznamuje s problematikou vojenského záchranářství, jeho vývojem a současným stavem, dále s vývojem aktivních záloh Armády České republiky a aktivními zálohami 15. žp. Tyto jednotky blíže představuje a důkladně rozebírá záchrannou rotu aktivních záloh 151. ženijního praporu, její obecnou strukturu a základní úkoly. V neposlední řadě analyzuje stávající zákonné podmínky k využití ozbrojených sil na provádění záchranných a likvidačních prací. Rovněž vliv nové „branné legislativy“ jak na poskytování sil a prostředků ve prospěch integrovaného záchranného systému, tak na činnost vojáků v záloze.

Jejím cílem je analyzovat záchrannou rotu aktivních záloh, možnosti jejího nasazení ve prospěch IZS a stanovit doporučení ke zvýšení její efektivity. K tomu využívá dotazníková šetření provedená mezi příslušníky záchranné roty 151. žpr a jednotek aktivních záloh 15. žp. Rovněž vychází ze simulace provedené v Centru simulačních a trenažérových technologií v Brně, z observace činnosti záchranné roty aktivních záloh 151. žpr a z komparace s jejím profesionálním protějškem.

Rozebírá různé typy mimořádných událostí a popisuje jednotlivé úkony, které by mohli příslušníci ZRAZ s ohledem na své stávající zkušenosti a kvalifikace plnit. Dochází ke zjištění, že záchranná rota aktivních záloh je v současnosti schopna zasahovat samostatně či společně se složkami IZS při mimořádných událostech, avšak k bezodkladnému nasazení chybí právní úprava. Problémem je rovněž nepružnost ozbrojených sil při zajišťování vzdělávání příslušníkům aktivních záloh a přípustný počet dní vojenského cvičení pro vojáky v AZ. Na základě toho přináší návrhy na řešení tohoto stavu,

jak jej zlepšit, z nichž část je na úrovni legislativních změn. Stěžejní jsou však možnosti změn na úrovni vojenského útvaru.

Klíčová slova

Armáda České republiky; aktivní záloha; 15. ženijní pluk; záchranná rota aktivních záloh; vojenské záchranářství.

Abstract

This diploma thesis deals with the preparation and making of units of the active reserve of the 15th Engineer Regiment for Emergencies. In the first part, the thesis introduces the issue of military rescue, its development and contemporary situation; the development of active reserve of the Czech Armed forces and active reserve units of the 15ER. It presents these units and analyzes thoroughly the rescue company of the active reserve of the 151st Engineer Battalion, its general structure and basic tasks. Last but not least, it analyzes the current legal conditions for the use of the armed forces to carry out rescue and subsequent operation. Thesis studies also the impact of the new "defense legislation" on both the supply of forces and means to support the integrated emergency service and the activities of the reserve soldiers.

The thesis aims to analyze the rescue company of active reserve, the possibilities of its deployment to support the IRS, and to make recommendations for increasing its effectiveness as well. This is done by questionnaire surveys carried out among members of the 151EB rescue company and of the active reserves of 15ER. It is also based on the simulation performed at the Simulation and Training Technology Center in Brno, on the observation of the activities of the rescue company of the active reserve of the 151EB and on the comparison to its professional counterpart.

It examines various types of emergencies and describes the individual actions that RCAR members could carry in terms of their existing experience and qualifications. Thesis finds out that the rescue company of active advances could currently intervene independently or together with the IRS units in emergencies, but no legal regulation is forthcoming. The other problems are the rigidity of the armed forces in providing training to members of active reserves, and the limited number of days of military training for

soldiers in AR. Based on that, thesis brings suggestions for solving this issue, the way to improve it. Some suggestions are on the level of legislative changes. However, the major suggestions are the changes on the level of the military unit.

Keywords

Czech Armed forces; Active Reserve; 15th Engineer Regiment; Rescue Company of the Active Reserve; Military Rescue.

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Současný stav	11
2.1	Úvod do řešené problematiky	11
2.1.1	Vývoj vojenského záchranářství	12
2.1.2	Vývoj Aktivních záloh	19
2.1.3	Vývoj jednotek AZ u 15. žzb – 15. žp	22
2.2	Analýza získaných poznatků.....	23
2.2.1	Záchranná rota AZ 151. ženijního praporu	23
2.2.2	Pontonová rota AZ 151. ženijního praporu	24
2.2.3	Záchranná rota AZ 153. ženijního praporu	24
2.2.4	Struktura záchranných rot AZ 15. ženijního pluku	25
2.2.5	Požadavky na personální osazení záchranných rot AZ	28
2.3	Posouzení těchto poznatků s vlastním cílem práce.....	29
3	Cíl práce.....	31
4	Metodika	32
4.1	Živá simulace	32
4.2	Simulace CSTT	33
4.3	Dotazníkové šetření mezi příslušníky ZR 151. žpr.....	38
4.4	Dotazníkové šetření mezi příslušníky ZRAZ 151. žpr.....	39
4.5	Pozorování činnosti záchranné čety AZ/záchranné roty AZ	40
4.6	Pozorování činnosti 2. záchranného družstva.....	42
5	Výsledky.....	45
5.1	Výsledky šetření	45

5.1.1	Simulace CSTT	45
5.1.2	Dotazníkového šetření mezi příslušníky ZR.....	46
5.1.3	Dotazníkového šetření mezi příslušníky ZRAZ.....	50
5.2	Výsledky pozorování – komparace záchranných rot.....	53
5.3	Vyhodnocení přínosu práce	58
6	Diskuze	60
6.1	Využití ZRAZ jako jednotky civilní obrany.....	61
6.2	Využití záchranné roty AZ při MÚ ve prospěch IZS	62
6.3	Problémy a nedostatky ZRAZ	80
6.4	Návrhy na zlepšení činnosti a efektivity výcviku ZRAZ	86
7	Závěr	92
8	Seznam použitých zkratk.....	93
9	Seznam použitých zdrojů	96
10	Seznam použitých obrázků	104
11	Seznam Příloh	106

1 ÚVOD

„Jednou před jedenácti lety, když jsem ještě pracoval jako hasič, jsem dorazil na útovar nezvykle brzy před začátkem směny. Ještě na chodbě mě odchytil velitel čety na směně A, a poslal mě ještě s Alfonsem, který vždy chodil s předstihem do Vraňan vystřídat kluky z „Áčka“. Jednalo se o požár skladu s potřebami pro grilování – podpalovače, oleje do lamp, brikety, dřevěné uhlí, atp. Nevím, jak dlouho tam byli kluci z „Áčka“, ale my tam na hromady uhlí hořícího stříkali vodu celý den a nikam to nevedlo. Odpoledne pak přijeli vojáci z Rakovníka v šedých zásahových oblecích s oranžovými barety, a s pomocí „bagrů“, které dovezli, vykopali díry, do kterých jsme lili vodu. Následně těmi svými bagry začali rozebírat hromady hořícího uhlí a sypat je do děr s vodou. Tehdy jsem o vojenských záchranářích nevěděl vůbec nic. S výjimkou jediného – pokud by tam tehdy nepřišli, hasíme to dodnes...“

Před pěti lety jsem při práci na knize zjistil, že nejenže vojenští záchranáři nebyli po roce 2008 zrušení úplně, jak jsem se mylně domníval, ale dokonce mají své aktivní zálohy. Tím to pro mě všechno začalo...“

Úkolem Armády České republiky je vedle obrany uzemní celistvosti ČR i podílet se na řešení nevojenských krizových situací, tedy podílení se na odvracení působení a řešení následků živelních pohrom havárií a dalších mimořádných událostí. K této činnosti jsou s ohledem na výcvik, odborné dovednosti a použitou techniku předurčení specialisté z ženijního vojska AČR. [1, str. 138] Součástí 15. ženijního pluku jsou záchranné roty složené z vojáků – záchranářů, od ostatních se lišících pokrývkou hlavy – baretem oranžové barvy. Vojenský záchranář provádí činnosti záchranných jednotek při živelních pohromách a haváriích, používá zavedené speciální záchranné a vyprošťovací systémy, provádí, organizuje a řídí záchranné práce [2, str. 24, 25].

V současnosti, tedy více než deset let od zrušení základní vojenské služby, postupně narůstá závislost AČR na aktivní záloze a jejích schopnostech. Ta je v současnosti jediným zdrojem, který může doplnit AČR připraveným personálem. [3, str. 17]

Ačkoliv podíl ozbrojených sil na řešení mimořádných událostí při zásazích složek IZS soustavně klesá a vojenští záchranáři jsou postupně upozadováni za bojové útvary, nelze význam armády k obdobným účelům opomíjet. Z původních 2,5 vojenských záchranářů na záchranných a výcvikových základnách či dvanácti set u záchranných praporů, jsou v dnešní době pouhé dvě záchranné roty. Nastane-li situace natolik závažná, že k jejímu řešení bude nezbytné nasadit i AČR, bude zapotřebí tyto dvě roty podpořit jak jinými jednotkami AČR, tak i specializovanými jednotkami aktivní zálohy. A právě k tomuto účelu slouží jednotky aktivní zálohy 15. ženijního pluku – dvě záchranné a jedna pontonová.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Úvod do řešené problematiky

Využití armády k záchranným a likvidačním pracím umožňuje zákon č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky, kde to uvádí jako jeden z úkolů plněných AČR, viz příloha 1. Do 30. 6. 2016 znal tento zákon pojmy jako „civilní ochrana“, „vojenský záchranný útvar“ („*Vojenský záchranný útvar je samostatná součást armády, která je určena k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany a připravující se k plnění úkolů civilní ochrany pro dobu válečného stavu s vlastním názvem, číselným označením a místem stálé dislokace; v čele vojenského záchranného útvaru je velitel.*“ [4, § 2 odst. 4]) a „použití vojenských záchranných útvarů“. Dne 1. 7. 2016 vešel v účinnost zákon č. 46/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. Zákon č. 46/2016 Sb. mimo jiné zrušil pojem „vojenský záchranný útvar“ a „civilní ochranu“ nahradil „civilní obranou“.

S využitím ozbrojených sil k provádění záchranných a likvidačních prací počítá i zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů coby s plánovanou pomocí na vyžádání a ostatní pomocí, viz příloha 2.

Přestože vojenské záchranné útvary již neexistují (viz zákon č. 46/2016 Sb.) a zákonodárce tuto skutečnost v zákoně č. 239/2000 Sb. neupravil, jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (viz § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb.), tedy armády České republiky (viz § 3 odst. 2 zákona č. 219/1999 Sb.), ostatními složkami integrovaného záchranného systému.

Žádný z uvedených zákonů nerozlišuje mezi vojákem z povolání, vojákem v záloze nebo vojákem v aktivní záloze.

2.1.1 Vývoj vojenského záchranářství

Vojenské záchranářství je nepřímě, leč nedílně spojeno s ochranou obyvatelstva, z níž se prakticky vyvinulo. V předválečném období, tedy v letech 1935 až do zániku Česko-Slovenské republiky v roce 1939 se jednalo o civilní protiletectkou obranu skládající se z odborů pro výcvik, pro záchranu, pro evakuaci, technického odboru a dalších. Spadala pod ministerstvo vnitra.[5, str. 7 - 20]

Vznik Protektorátu Čechy a Morava (a Slovenské republiky) v březnu 1939 měl za následek mimo jiné i začlenění československé civilní protiletectké ochrany do říšské protiletectké ochrany *Luftschutz* v roce 1941. Tu řídilo Říšské ministerstvo letectví (*Reichsluftfahrtministerium*). Její součástí byly asanační, hasičská (v rámci Prahy celý hasičský sbor hlavního města Prahy), a protiplynová služba, požární ochranná policie (*Feuerschutzpolizei*), dále obnovovací (ženijní), sanitní a veterinářská služba a v neposlední řadě i technická nouzová pomoc (*Technische Nothilfe*), do níž byli totálně nasazováni čeští studenti středních škol. [6]

Nelze opomenout ani Vládní vojsko (*Regierungstruppe des Protektorats Böhmen und Mähren*), českou ozbrojenou složku Protektorátu Čechy a Morava, národem označovanou jako „*Háchovi Melody Boys*“. To mělo vytvářet zdání samostatnosti Protektorátu a napomáhat udržovat vnitřní bezpečnost a pořádek. Bez ohledu na jeho zamýšlenou a skutečnou činnost (vojenská ostraha sídla protektorátního prezidenta, ochrana vybraných železničních tratí atp.) se jeho příslušníci podíleli na likvidaci následků živelních pohrom a přírodních kalamit, odstraňovali následky polomů, pomáhali při odstraňování následků vzniklým bombardováním, zachránili několik tonoucích, anebo na jaře rozbíjeli ledy na řekách. [7, str. 15, 16]

V poválečném období se objevily snahy o zrušení civilní protiletecké ochrany (v domněnání, že se lidstvo poučilo z nedávných válečných hrůz), na což stát reagoval zákazem. Ministerstvo vnitra, pod něhož civilní (protiletecká) ochrana spadala, se neúspěšně snažilo oddělit ochranu životů a statků před požáry a jinými mimořádnými událostmi v době míru a ochranu před leteckými a jinými útoky v době války. Civilní ochrana se tak stala nedílnou součástí při řešení událostí velkého rozsahu, které mají negativní dopad na okolí a to bez ohledu na to, zda byly způsobeny lidskou činností nebo přírodními vlivy. [5, str. 21, 22]

V roce 1951 se objevuje pojem civilní obrana (se zkratkou CO). Ministerstvo vnitra ustanovilo Ústřední odbor civilní ochrany (později Správa civilní ochrany ministerstva vnitra). Kromě ustanovení řídicích pracovníků a štábů důležitých měst, provozů, zařízení a závodů, byly rovněž ustanoveny vojenské útvary civilní obrany. Jednalo se o jednotky tvořené vojáky z povolání a z vojáků základní služby. Roku 1953 přešly vojenské útvary civilní obrany pod ministerstvo vnitra. [5, str. 50] Podíl na pomoci obyvatelstvu například při ochraně před povodněmi měla i ženijní vojska.

Postupná příprava na ochranu proti zbraním hromadného ničení vedla i ke zlepšování civilní obrany jako takové. Mezi její úkoly patřila osvěta mezi obyvatelstvem, příprava evakuace, budování staveb CO, maskování důležitých objektů, varování obyvatelstva, pomoc obyvatelstvu postiženému vzdušným útokem, zabezpečování veřejného pořádku při vzdušných útocích, pomoc národnímu hospodářství při živelních pohromách a další. [5, str. 55]

K 1. lednu 1976 byla civilní obrana převedena pod ministerstvo národní bezpečnosti (ve snaze v případě potřeby podřídit civilní obranu spojenému velení ozbrojených sil členů Varšavské smlouvy). Postupně začala být chápána

jako nedílná součást obranného systému státu. Zabezpečovala osvětu mezi obyvatelstvem (způsoby ochrany proti ZHN, seznamování s protichemickou a protiradiační ochranou atp.), zabezpečovala varování obyvatelstva, připravovala ukrytí, zajišťovala evakuaci a zdravotnické zabezpečení a další nezbytné úkony. Byla připravena a materiálně vybavena k provádění záchranných a likvidačních prací při živelních pohromách i provozních haváriích na celém území státu. [5, str. 55]

Personální složení bylo tvořeno nevojenskými pracovníky a příslušníky vojenských útvarů civilní obrany. Výcvik probíhal podle armádních předpisů a byl doplněn o konkrétní požadavky civilní obrany, zejména ve věci školení a vzdělávání obyvatelstva v civilní obraně. Civilní obrana (jak její vojenská, tak nevojenská část) se díky tomu úspěšně podílela na provádění záchranných a likvidačních prací při haváriích, povodních i požárech, stejně jako při likvidaci nálezů. [5, str. 74 – 78]

Přeměna politického zřízení koncem roku 1989 vedla mimo jiné i k ratifikaci Dodatkových protokolů k Ženevským úmluvám z roku 1977 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů a s ním spojené vymezení civilní obrany po vzoru jiných vyspělých států tak, že zahrnovala soubor opatření, která směřují k ochraně obyvatelstva a materiálních hodnot, včetně vytvoření podmínek pro přežití, proti následkům způsobených vojenským napadením za války a proti následkům katastrof v době míru. [5, str. 153]

Po rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky a vzniku České republiky 1. ledna 1993 došlo k přesunu civilní obrany pod Štáb civilní ochrany České republiky a o rok později byly záchranné útvary civilní ochrany z podřízenosti Generálního štábu Armády České republiky přesunuty pod

Hlavní úřad civilní ochrany ČR. V následujícím období pod Hlavním úřadem CO ČR působily: [5, str. 153 – 159]

- 71. záchranný pluk CO Kutná hora (vznikl 1. 1. 1993 transformací z 1. vojenského záchranného pluku civilní obrany);
- 72. záchranný pluk CO Jindřichův Hradec (vznikl 1. 7. 1994 transformací z 12. vojenského záchranného pluku civilní obrany);
- 73. záchranný pluk CO Rakovník (vznikl 1. 7. 1994 transformací z 11. vojenského záchranného pluku civilní obrany);
- 74. záchranný pluk CO Bučovice (vznikl 1. 7. 1994 transformací z 2. vojenského záchranného pluku civilní obrany);
- 75. záchranný pluk CO Olomouc (vznikl 1. 7. 1994 transformací z 21. vojenského záchranného pluku civilní obrany). [8]

Počátkem roku 1997 došlo k reorganizaci (a přejmenování) záchranných pluků civilní ochrany na záchranné a výcvikové základny civilní ochrany [5, str. 159 – 163]. Zajímavostí je, že v té době (rok po mezinárodním cvičení DAN-CZECH s jednotkami dánské agentury pro krizové řízení, jejichž ochranné obleky byly inspirací) došlo k zavedení šedě-oranžových lehkých zásahových obleků, které jsou užívány dodnes (viz příloha 8). [9, str. 34, 35] O pár měsíců později, v důsledku snahy České republiky o začlenění do struktur NATO, bylo přijato Usnesení vlády č. 710 z 12. listopadu 1997, které začlenilo civilní ochranu do civilního nouzového plánování a navrhlo, aby vykonavatelem bylo Ministerstvo vnitra. [10, str. 159]

Dvanáctého března 1999 se Česká republika stala členským státem NATO [11, str. 5], což s sebou přineslo mnohé změny. Jednou z nich bylo přesunutí výkonu státní správy ve věcech civilní ochrany pod ministerstvo vnitra. Zároveň došlo k převedení záchranných a výcvikových základen civilní

ochrany pod Velitelství sil územní obrany v Táboře a stávají se coby vojenské záchranné útvary (a samostatná součást AČR) ostatní složkou integrovaného záchranného systému. [12, str. 3]. Jsou jimi:

- 71. záchranná a výcviková základna Kutná hora, s územní působností v okresech Benešov (STČ), Česká Lípa (LBK), Havlíčkův Brod (VYS), hlavní město Praha (pravý břeh Vltavy), Hradec Králové (KHK), Chrudim (PAK), Jablonec nad Nisou (LBK), Jičín (KHK), Kolín (STČ), Kutná Hora (STČ), Liberec (LBK), Mělník (STČ), Mladá Boleslav (STČ), Náchod (KHK), Nymburk (STČ), Pardubice (PAK), Praha-východ (STČ), Rychnov nad Kněžnou (KHK), Semily (LBK) a Trutnov (KHK); [12, str. 71-1]
- 72. záchranná a výcviková základna Jindřichův Hradec s územní působností v okresech České Budějovice (JHČ), Český Krumlov (JHČ), Domažlice (PLK), Jihlava (VYS), Jindřichův Hradec (JHČ), Klatovy (PLK), Pelhřimov (VYS), Písek (JHČ), Plzeň - jih (PLK), Prachatice (JHČ), Strakonice (JHČ) a Tábor (JHČ); [12, str. 72-1]
- 73. záchranná a výcviková základna Rakovník s územní působností v okresech Děčín (ULK), hlavní město Praha (levý břeh Vltavy), Cheb (KVK), Chomutov (ULK), Karlovy Vary (KVK), Litoměřice (ULK), Louny (ULK), Most (ULK), Plzeň - město (PLK), Plzeň - sever (PLK), Praha-západ (STČ), Příbram (STČ), Rakovník (STČ), Rokycany (PLK), Sokolov (KVK), Tachov (PLK), Teplice (ULK) a Ústí nad Labem (ULK); [12, str. 73-1]
- 74. záchranná a výcviková základna Bučovice s územní působností v okresech Blansko (JHM), Brno - město (JHM), Brno - venkov (JHM), Břeclav (JHM), Hodonín (JHM), Kroměříž (ZLK), Prostějov (OLK), Třebíč (VYS), Uherské Hradiště (ZLK), Vyškov (JHM), Zlín (ZLK), Znojmo (JHM) a Žďár nad Sázavou (VYS); [12, str. 74-1]

- 75. záchranná a výcviková základna Olomouc s územní působností v okresech Bruntál (MSK), Frýdek - Místek (MSK), Jeseník (OLK), Karviná (MSK), Nový Jičín (MSK), Olomouc (OLK), Opava (MSK), Ostrava (MSK), Prostějov (OLK), Přerov (OLK), Svitavy (PAK), Šumperk (OLK), Ústí nad Orlicí (PAK) a Vsetín (ZLK). [12, str. 75-1]
Během roku 2000 u této základny i odloučený záchranný prapor Hlučín připravený k provádění záchranných úkonů v průmyslové aglomeraci Ostrava. [12, str. 75-4]

Koncem roku 2003 vznikla 15. ženijní záchranná brigáda, jejíž velitelství bylo umístěno na posádce v Bechyni. Do její podřízenosti přešel ženijní prapor a všechny záchranné a výcvikové základny. [13, str. 7] Přesunutí záchranařů pod ženijní vojsko bylo logickým krokem, neboť díky technice a zkušenostem se ženisté podíleli na odstraňování následků druhé světové války již v poválečném období. Od té doby nejednokrát poskytovali pomoc obyvatelstvu (a to i v zahraničí), majetkovým hodnotám a národnímu hospodářství prováděním záchranných prací při, a odstraňováním následků po mimořádných událostech – živelních pohromách (povodně, požáry, sněhové kalamity, svahové pohyby atp.) i při haváriích (výbuch v chemickém provozu, havárie letadla, atd.). [1, str. 118 – 121]

Zrušení základní vojenské služby v prosinci roku 2004 [14] značně omezilo akceschopnost vojenských záchranných útvarů, zejména co se týče personálního osazení.

Společně s profesionalizací armády došlo v roce 2005 i k reorganizaci 15. ženijní záchranné brigády. Ta se podílela na likvidaci železničních nehod, povodní a jejich následků, požárů, dopravních nehod, živelních událostí,

následků ptačí chřipky a mnohých dalších až do roku 2008 v následující podobě:

- 151. ženijní prapor Bechyně;
- 152. záchranný prapor Kutná hora s působností v hlavním městě Praze (na pravém břehu Vltavy), Středočeském kraji (na pravém břehu Vltavy), Libereckém a Královéhradeckém kraji; [13, str. 30]
- 153. záchranný prapor Jindřichův Hradec s působností v Jihočeském kraji a kraji Vysočina; [13, str. 36]
- 154. záchranný prapor Rakovník s působností v hlavním městě Praze (na levém břehu Vltavy), Středočeském kraji (na levém břehu Vltavy), Plzeňském, Karlovarském a Ústeckém kraji; [13, str. 42]
- 155. záchranný prapor Bučovice s působností v Jihomoravském a ve Zlínském kraji; [13, str. 48]
- 156. záchranný prapor Olomouc s působností v Olomouckém a Pardubickém kraji; [13, str. 54]
- 157. záchranný prapor Hlučín s působností v Moravskoslezském kraji. [13, str. 60] Viz mapka působností v příloze 13.

Další změna přišla na podzim 2008, kdy byla 15. ženijní záchranná brigáda reorganizována na 15. ženijní brigádu. [16, str. 5] V rámci této reorganizace došlo ke zrušení všech záchranných praporů. 152. zpr Kutná Hora, 153. zpr Jindřichův Hradec a 155. zpr Bučovice byly úplně zrušeny (ve smyslu dalšího výkonu záchranné činnosti). 157. zpr. Hlučín byl k 1. 1. 2009 převeden pod ministerstvo vnitra, a stal se Záchranným útvarům Hasičského záchranného sboru ČR. 154. zpr Rakovník a 156. zpr Olomouc byly zrušeny a vznikly z nich 152. ženijní prapor Rakovník a 153. ženijní prapor Olomouc. Jako nedílná součást obou těchto ženijních praporů vznikly samostatné záchranné roty. [16, str. 10 – 31] Viz mapka v příloze 13.

Další a zatím poslední změnu přinesl poslední prosinec 2013. V té době došlo k reorganizaci 15. ženijní brigády na 15. ženijní pluk. V rámci této reorganizace došlo ke zrušení 152. ženijního praporu Rakovník, a obou samostatných záchranných rot. Ty byly přetransformovány a zařazeny do 151. ženijního praporu Bechyně (kde záchranná rota vznikla nově a část příslušníků ze samostatné záchranné roty Rakovník do ní přešla) a do 153. ženijního praporu Olomouc (kam byla zařazena někdejší samostatná záchranná rota Olomouc). [18, str. 25]

Struktura obou ženijních praporů je téměř totožná, kromě velení a štábu jsou tvořeny:

- Velitelskou rotou;
- ženijní rotou;
- ženijní mechanizovanou rotou;
- ženijní stavební rotou;
- záchrannou rotou;
- rotou EOD;
- rotou logistiky;
- obvazištěm.

151. ženijní prapor Bechyně má navíc ve své struktuře i pontonovou rotu a odřad pyrotechnické očisty.

2.1.2 Vývoj Aktivních záloh

Na rozdíl od povinné zálohy, která má kořeny v dobách dávných a minulých (v českých zemích od zavedení všeobecné branné povinnosti pro poddané Habsburské monarchie v roce 1868 [19], je historie aktivní zálohy Armády České republiky výrazně kratší. V minulosti se každý absolvent základní

vojenské služby a každý voják z povolání po splnění převzatého závazku den po ukončení služby/závazku stal vojákem v záloze a byl jím, dokud nedovrší věku 60 let. Jako takový byl povinen účastnit se vojenských cvičení. [20, § 11, § 25, § 39] To se netěšilo příliš velké popularitě a není divu, že se vojáci v záloze snažili takovými cvičením všemožně vyhýbat. Výjimkou byli členové různých vojenských klubů a občanských sdružení s vojenskou tematikou, kteří měli o vojenských cvičeních zájem a chtěli dobrovolně cvičit. V roce 1999 je povolal náčelník Generálního štábu AČR, arm. gen. Ing. Jiří Šedivý, na první dobrovolné vojenské cvičení. To bylo překvapivě velmi úspěšné (jak z pohledu účastníků, tak i vojenské správy), zejména díky přístupu ze strany cvičících. Proto se začalo přemýšlet o konceptu dobrovolných jednotek vojáků v záloze se stálým tabulkovým zařazením. [21, str. 1, 2]

V roce 2002 tak vznikla aktivní záloha dobrovolná [22, str. 8], kterou nově vytvořil zákon č. 128/2002 Sb., viz příloha 3. Začaly vznikat jednotky AZD u mechanizovaných útvarů. Během povodní v srpnu téhož roku se příslušníci aktivní zálohy dobrovolné, ať už samostatně nebo v rámci jednotek AZD, účastnili likvidace jejích následků. To ukázalo další možnost využití vojenských rezervistů. [21, str. 3]

Následoval postupný vznik jednotek aktivních záloh dobrovolných pod jednotlivými Krajskými vojenskými velitelstvími. Jednalo se o strážní roty AZD (předchůdkyně dnešních pěších rot AZ). K 1. lednu 2005, kdy došlo v souladu se zákonem č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování k přejmenování aktivní zálohy dobrovolné na aktivní zálohu, měla tato 1.312 příslušníků. [22, str. 8]

V následujících letech se počet vojáků i počet jednotek AZ neustále měnil. Do roku 2007 existovalo 25 jednotek. Poté byl jejich počet zvýšen na 48 (jednalo se

o skupiny, čtyři i roty). Vzhledem k nedostatečné personální naplněnosti (některé vznikly fyzicky, jiné pouze tabulkově), nebo restrukturalizace vojenských útvarů byl v roce 2008 jejich počet snížen na 25 a některé jednotky zanikly. To neplatilo pro čtrnáct pěších rot AZ při KVV, mechanizovanou četou AZ 72. mechanizovaného praporu Přešlavy, tankovou rotu 73. tankového praporu tamtéž, jednotky AZ vojenské policie a středisko záloh 601. skupiny speciálních sil v Prostějově, které přetrvávaly a působí i v současnosti. [21, str. 8 – 11; 22, str. 8]

V té době se v souladu se zákonem č. 585/2004 Sb. voják v aktivní záloze v prvním roce uzavření dohody o zařazení do AZ účastnil cvičení v délce osmi týdnů, v dalších letech pak tři týdnů za každý kalendářní rok. V případě potřeby provádění záchranných prací při živelních pohromách či jiných mimořádných událostech ohrožujících životy a zdraví občanů, životní prostředí či značné majetkové hodnoty, bylo možné povolat vojáka v aktivní záloze na „výjimečné vojenské cvičení“ v trvání dvou týdnů. [23, § 1, odst. 2, 3 a 4] Vojáci v aktivní záloze se podíleli na likvidaci následků živelních pohrom (povodní v letech 2006, 2009, nebo v roce 2013), případně větrné smrsti v Tatrách na Slovensku v roce 2004), jak coby skupina dobrovolníků, tak jako jednotky aktivních záloh povolané na „mimořádné vojenské cvičení“ [24; 25; 26; 27; 28; 29; 30].

Zásadní změnu přinesl rok 2016, kdy podle Koncepce výstavby Armády České republiky 2025 došlo k navýšení počtu vojáků AZ a vytvoření nových jednotek [2, str. 17]. Těmi jsou: 14 pěších rot AZ KVV; strážní četa AZ Hradní stráž, Praha; 5. středisko záloh 601. skupina speciálních sil, Prostějov; 6. oddělení Vojenské policie AZ, Olomouc; jednotka AZ speciálních odborností VeV-VA, Vyškov; jednotka AZ Agentury vojenského zdravotnictví, Těchonín; jednotka AZ Posádkového velitelství, Praha; rota bojového zabezpečení AZ 21. základna taktického letectva,

Čáslav; rota bojového zabezpečení AZ 22. základna vrtulníkového letectva, Náměšt na Moravě; rota bojového zabezpečení AZ 25. protiletadlový raketový pluk, Strakonice; palebná baterie AZ 13. dělostřelecký pluk, Jince; četa dekontaminace AZ 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany, Liberec; mechanizovaná rota AZ 41. mechanizovaný prapor, Žatec; mechanizovaná rota AZ 42. mechanizovaný prapor, Tábor; výsadková rota AZ 43. výsadkový prapor, Chrudim; mechanizovaná rota AZ 44. lehký motorizovaný prapor, Jindřichův Hradec; mechanizovaná rota AZ 71. mechanizovaný prapor, Hranice; mechanizovaná rota AZ 72. mechanizovaný prapor, Práslavice; tanková rota AZ 73. tankový prapor, Práslavice; mechanizovaná rota AZ 74. lehký motorizovaný prapor, Bučovice; průzkumná rota 102. průzkumný prapor, Prostějov; četa oprav přepravní techniky AZ 142. prapor oprav, Klatovy; záchranná rota AZ 151. ženijní prapor, Bechyně; pontonová rota AZ 151. ženijní prapor, Bechyně; záchranná rota AZ 153. ženijní prapor, Olomouc [31]. Zároveň došlo ke změně zákonů, které upravují činnost vojáků v záloze i aktivní záloze, což je rozebráno v kapitole 2.3.

2.1.3 Vývoj jednotek AZ u 15. žzb – 15. žp

Krátce po vzniku 15. ženijní záchranné brigády začaly v souladu s *Koncepcí výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky* vznikat jednotky aktivních záloh u jejích jednotlivých praporů. Jednalo se o pontonovou rotu AZ, ženijně-mostní rotu AZ a četou zemních strojů AZ u 151. ženijního praporu a záchranné čtyry AZ u 152., 153., 155. a 157. záchranného praporu. Mnohé z těchto jednotek však vznikly pouze tabulkově, nikoliv fyzicky. [19] Těmi, které v roce 2004 skutečně vznikly, byly záchranná četa AZ 154. záchranného praporu Rakovník [17] a záchranná četa AZ 156. záchranného praporu Olomouc. Obě tyto jednotky strukturou tvořily zmenšenou kopii záchranných rot mateřských záchranných praporů. Přesto však nebyly jejich organickou součástí a tvořily jakýsi „přívěsek“. [32]

V roce 2006 vznikly u 151. ženijního praporu pontonová rota AZ a ženijně-mostní rota AZ. Z důvodu slabého personálního naplnění těchto rot byly obě v roce 2008 zrušeny a jejich členové nastoupili do jiných jednotek AZ. [32] V téže roce v rámci reorganizace 15. ženijní záchranné brigády na 15. ženijní brigádu došlo ke zrušení 154. záchranného praporu Rakovník (a jeho transformaci na 152. ženijní prapor), a záchrannou četou AZ převzala samostatná záchranná rota 152. žpr. [15; 16, str. 5, 13; 17]

Reorganizace 15. žb na 15. ženijní pluk a s ní spojené zrušení 152. žpr Rakovník k 31. prosinci 2013 mělo za následek přesunutí záchranné čety aktivních záloh do Bechyně, kde spadla pod 151. ženijní prapor. [17; 18, str. 25] Záchranná četa AZ byla stále jen „přívěskem“ 151. žpr a záštitu nad ní měla „tematicky nejpodobnější“ záchranná rota. [32]

Společně se změnou „branné legislativy“ došlo 1. 7. 2016 i k reorganizaci aktivních záloh u 15. žp. Stávající záchranná četa AZ byla transformována v záchrannou rotu AZ 151. ženijního praporu Bechyně. Společně s ní vznikla (zatím jen tabulkově) pontonová rota AZ 151. žpr a v Olomouci pak (opět zatím pouze tabulkově) záchranná rota AZ 153. ženijního praporu Olomouc. Všechny roty se zároveň staly organickou součástí příslušných brigád. [32]

2.2 Analýza získaných poznatků

2.2.1 Záchranná rota AZ 151. ženijního praporu

Záchranná rota aktivních záloh 151. ženijního praporu čety je předurčena k zajišťování ochrany a zdraví obyvatelstva a příslušníků ozbrojených sil, zvířat a majetku a životního prostředí před mimořádnými událostmi a krizovými situacemi vojenského i nevojenského charakteru, včetně provádění záchranných a likvidačních prací po těchto událostech, k plnění humanitárních

úkolů civilní obrany a uskutečňování některých ženijních úkolů v rámci provádění neodkladných prací během živelních pohrom, antropogenních a naturogenních katastrof. [33]

Je dislokována na posádce v Bechyni. Skládá se z velení roty, velitelského družstva, záchranné čety, záchranné strojní čety a záchranné dekontaminační čety.

2.2.2 Pontonová rota AZ 151. ženijního praporu

Posláním pontonové roty AZ je plnění úkolů ženijní podpory úkolového uskupení armády nebo civilního obyvatelstva prostřednictvím technických prostředků – vytvoření dočasných dopravních cest přes vodní plochy (mostních provizorií). S využitím pontonové mostové soupravy PMS, těžké mostové soupravy TMS a mostové soupravy MS21 zřizuje mostová a přívozová přepraviště. Ta pak strážít, bránit či maskovat. V případě povodní je připravena provádět záchranu a evakuaci osob s využitím ženijních plavidel. [33]

Je dislokována na posádce v Bechyni. Skládá se z velení roty, velitelského družstva, pontonové čety (1. a 2. pontonové družstvo, člunové družstvo) a pobřežní čety (1. a 2. pobřežní družstvo, ženijní technické družstvo). Rota vznikla 1. 7. 2016, je tedy na samém počátku personálního naplňování, její členové se účastní výcviků pontonové roty vojáků z povolání (první výcvik roty proběhl v březnu 2017). Proto se diplomová práce nebude nadále pontonovou rotou zabývat.

2.2.3 Záchranná rota AZ 153. ženijního praporu

Dislokací záchranné roty aktivních záloh je posádkové město Olomouc. Svou strukturou a posláním je ZRAZ 153. žpr totožná se ZRAZ 151. žpr, popisovanou v 2.2.2. S ohledem na stávající nízkou personální naplněnost obou záchranných

rot jsou v současnosti všichni zájemci o službu v ZRAZ 153. žpr dočasně přidělení na totožnou funkci do záchranné rotě aktivních záloh 151. ženijního praporu v Bechyni.

2.2.4 Struktura záchranných rot AZ 15. ženijního pluku

Velení záchranné rotě AZ

Velení rotě je její nejvyšším přímým velením. Je odpovědné za organizaci výcviku, přípravu a samotnou činnost rotě. V případě zásahu rozhoduje o nasazení konkrétních sil a prostředků rotě AZ a komunikuje s velitelem zásahu či vedoucími dalších složek IZS. Zodpovídá se veliteli 151. žpr. Tvoří její velitel rotě a zástupce velitele rotě. Velitelem rotě je voják v hodnosti kapitána. Zástupcem velitele je příslušník AZ v hodnosti nadporučíka.

Velitelské družstvo záchranné rotě AZ

Velitelské družstvo má na starost provozní zabezpečení rotě AZ. Podílí se na jejím chodu, logistickém, materiálním a technickém zabezpečení (na čemž úzce spolupracuje s příslušníky velitelského družstva záchranné rotě 151. žpr vojáků z povolání), zabezpečuje výstrojní náležitosti příslušníků rotě AZ. Podílí se rovněž i na vševojskové, odborné a fyzické přípravě příslušníků rotě. Jeho prostřednictvím velení rotě řídí činnost rotě AZ, kontroluje její činnost a připravenost. Zároveň zajišťuje komunikaci uvnitř rotě i komunikaci s okolím. Jeho příslušníky jsou vojáci v aktivní záloze ve funkcích: vedoucí praporčík, vrchní praporčík, technik rotě a starší řidič.

Záchranná četa záchranné rotě AZ

Posláním záchranné čety je provádění neodkladných záchranných a likvidačních prací, následných opatření po mimořádných událostech a to

i s využitím malé ženíjní mechanizace. V čele záchranné čety stojí velitel čety v hodnosti poručíka a zástupce velitele čety v hodnosti rotmistra. Dále je četa tvořena třemi družstvy:

- Záchranným hasičským družstvem zaměřeným na provádění hasebních prací, dopravy vody na požářiště, vyprošťování osob a techniky při dopravních nehodách a další typy záchranných a likvidačních prací. Složení družstva: velitel družstva, starší hasič, hasič, starší řidič specialista.
- 1. záchranným družstvem předurčeným k provádění záchranných a likvidačních prací při živelních pohromách, vyprošťování ze závalů a zmáhání následků dalších mimořádných událostí. Složení družstva: velitel družstva, záchranář specialista, starší záchranář, starší řidič.
- 2. záchranným družstvem, které je kromě úkolů totožných s úkoly 1. záchranného družstva specializováno na práce a záchranu ve výškách a nad volnou hloubkou a v podzemních prostorách s využitím lanových technik. Složení družstva je totožné s 1. záchranným družstvem, tedy: velitel družstva, záchranář specialista, starší záchranář, starší řidič.

Záchranná strojní četa záchranné roty AZ

Záchranné a likvidační práce vyžadující těžkou mechanizaci nebo transport materiálu (včetně odvozu materiálu vytěženého na místě zásahu, např. zeminy či sněhu) jsou prováděny záchrannou strojní četou. Ta rovněž úzce spolupracuje se záchrannou dekontaminační četou, při tvorbě odtokových žlabů a jímacích jam pro vodu odtékající z dekontaminační linky. Četu vede velitel čety v hodnosti poručíka a zástupce velitele čety v hodnosti rotmistra. Tvoří ji tři družstva:

- Záchranné přepravní družstvo předurčené k transportu těžké techniky, evakuace obyvatelstva z míst zasažených kalamitou (včetně povodní s využitím obojživelného pásového transportéru PTS-10) a odvozu vytěženého materiálu. Složení družstva: velitel družstva, starší strojník – specialista, starší strojník, starší řidič specialista.
- Záchranné družstvo rypadel zaměřené na využití těžké techniky k provádění záchranných a likvidačních prací, jako například rozebírání poškozených objektů, vyprošťování techniky při dopravních nehodách; odstraňování následků přírodních kalamit a živelních pohrom. Složení družstva: velitel družstva, starší strojník specialista, starší strojník.
- Záchranné družstvo nakladačů při své činnosti používá UNC (tzv. „bobík“), kolový nakladač KN251, univerzální zemní stroj (tzv. „traktorbagr“) JCB, a další techniku k nakládání zeminy po povodních nebo sesuvech půdy, kontaminované zeminy, nakládání suti ze zřícených budov, nakládání sněhu při sněhových kalamitách. Složení družstva: velitel družstva, starší strojník specialista, starší strojník, starší řidič.

Záchranná dekontaminační četa záchranné roty AZ

Záchranná dekontaminační četa je předurčena k provádění záchranných a likvidačních prací spojených s chemickým, biologickým nebo radiačním ohrožením. Je schopna provádět průzkum, speciální očištění (dekontaminaci, dezinfekci, dezaktivaci) osob a techniky zasažených škodlivými látkami, podílet se na likvidaci následků enzootií i epizootií. Chemické rozstřikovací automobily (ACHR-90), které četa používá, lze použít i pro hašení požárů. Velením čety je pověřen velitel čety v hodnosti poručíka a zástupce velitele čety v hodnosti rotmistra. Četa se skládá ze tří družstev:

- Družstva dekontaminace osob, jenž se zaměřuje na očistu osob, jejichž povrch těla byl vystaven účinkům škodlivých látek. Díky používané technice je možné družstvo použít k odstraňování následků živelních pohrom (např. vyplavování bahna z objektů zasažených povodní) nebo k hašení požárů. Složení družstva: velitel družstva, starší odmořovač, odmořovač, starší řidič specialista, starší řidič.
- Družstva dekontaminace techniky specializovaného na provádění speciální očisty mobilní i nemobilní techniky, zamořeného území i budov a to včetně provádění asanace po infikovaných chovech. Stejně jako družstvo dekontaminace osob, je připravené k nasazení při odklizení následků živelních pohrom a hašení požárů. Složení družstva: velitel družstva, starší odmořovač, odmořovač, starší řidič specialista, starší řidič.
- Družstva RChB průzkumu, které provádí průzkum a měření případné přítomnosti chemických, biologických a radiačních látek. Složení družstva: velitel družstva, starší průzkumník specialista, starší průzkumník.

2.2.5 Požadavky na personální osazení záchranných rot AZ

Stejně jako u příslušníků AČR, i u vojáků v aktivní záloze se hodnost pojí se služebním místem (funkcí, kterou voják v záloze vykonává). Vojenské hodnosti vojáků v záloze upravují § 5 odst. 2 a § 6 zákona č. 45/2016 Sb. o službě vojáků v záloze. Samotné hodnosti stanovené pro dané služební místo stejně jako u vojáků AČR upravuje příloha k nařízení vlády č. 60/2015 Sb. o stanovení seznamu činností pro jednotlivé vojenské hodnosti a příloha k tomuto nařízení. Tento právní předpis v § 1 říká: „Seznam činností vojáků stanovených pro jednotlivé vojenské hodnosti v závislosti na jejich složitosti, odpovědnosti a namáhavosti je uveden v příloze k tomuto nařízení.“[34, § 1]

V případě záchranné roty AZ jsou hodnosti stanovené v souladu se seznamem činností stanovených pro jednotlivé vojenské činnosti v rozsahu od svobodníka až po kapitána stanoveny podle tohoto nařízení vlády, jednotlivě rozebrané v příloze 4.

Kvalifikační požadavky pro služební zařazení vojáků v aktivní záloze neřeší žádný právní předpis, avšak analogií práva lze dojít k vyhlášce č. 217/2010 Sb. o stanovení kvalifikačních předpokladů pro služební zařazení vojáků z povolání. Těmi je pouze vzdělání, viz vyhláška v příloze 5.

2.3 Posouzení těchto poznatků s vlastním cílem práce

Prvního července 2016 vešla v platnost novela tzv. „branné legislativy“. Prvním předpisem v tomto balíčku, je zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze. Je to první zákon zaměřený přímo na aktivní zálohy. Upravuje činnost, práva a povinnosti vojáků v záloze. Zákon č. 46/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, do činnosti aktivních záloh nijak nezasáhl, s výjimkou toho, že termín „voják mimo činnou službu“ byl v § 31 nahrazen termínem „voják v záloze“ (zrušení pojmů „vojenský záchranný útvar“ a „civilní ochrana“ bylo probráno na začátku této kapitoly). Naproti tomu zákon č. 47/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, přinesl zásadní změny. Mimo jiné určil zálohu ozbrojených sil (včetně aktivní zálohy) k doplňování ozbrojených sil a předurčil vojáky v záloze k doplnění ozbrojených sil podle potřeb těchto sil [35, Čl. 1 bod 3.], prodloužil dobu vojenského cvičení vojákům v aktivní záloze, stanovil dobu dobrovolného vojenského cvičení pro vojáka v záloze [35, Čl. 1 bod 23.] a stanovil možnosti operačního nasazení vojáků v záloze. [35, Čl. 1 body 24, 26 a 30]

Vojákem v aktivní záloze se může na vlastní žádost stát občan starší 18 a mladší 60 let [36, § 5 odst. 1]. Smlouvu o zařazení do aktivní zálohy uzavírá s krajským vojenským velitelstvím v místě trvalého bydliště na dobu tří let [36, § 5 odst. 3]. Bez ohledu na jednotku AZ, v níž bude sloužit, stále spadá pod „domovské“ KVV.

V případě, že dosud nevykonal vojenskou činnou službu (základní vojenskou službu anebo přinejmenším kurz základní přípravy coby voják z povolání), musí v prvním roce zařazení do aktivní zálohy absolvovat u Velitelství výcviku – Vojenské akademie Vyškov kurz základní přípravy pro aktivní zálohy v délce trvání 6 týdnů. [37, Čl. 2]

V průběhu kalendářního roku vykonává vojenská cvičení v délce 4 týdnů (neplatí pro první rok, kdy je délka cvičení stanovena na 12 týdnů) [36, § 12 odst. 3]. V případě potřeb ozbrojených sil může vykonávat službu v operačním nasazení v maximální délce 7 měsíců v kalendářním roce [36, § 12a odst. 1]. Připravuje-li se na operační nasazení, činí délka jeho vojenského cvičení 13 týdnů. [36, § 12 odst. 4]

Operačním nasazením se kromě jiného rozumí použití ozbrojených sil při mimořádných událostech, které mohou ohrozit životy a zdraví obyvatel, značné majetkové hodnoty, anebo životní prostředí [38, § 2 odst. 13 písm. a)]. S výjimkou situací, kdy hrozí nebezpečí z prodlení a pomoc armády si vyžádají hejtmani krajů, starostové obcí, velitelé zásahů nebo velitelé jednotek požární ochrany, rozhoduje o použití armády k záchranným anebo likvidačním pracím vláda. Ta je oprávněna po dobu trvání nouzového stavu nařídít nasazení vojáků v činné službě [39, § 6 odst. 2 písm. d)]. Těmi jsou i vojáci v aktivní záloze, kteří nastoupili k výkonu vojenské činné služby a jsou v tom okamžiku ve služebním poměru k České republice [40, § 2 odst. 1]

3 CÍL PRÁCE

Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky z roku 2012 uvádí jako jeden z možných mírových úkolů vojáků v aktivní záloze zasahovat při nevojenských krizových stavech. Umožňuje, aby vojáci v AZ v případě živelních pohrom či jiných závažných situací, kdy dochází k ohrožení životů a zdraví obyvatel, značných majetkových hodnot nebo životního prostředí, doplnili síly Armády České republiky, a podíleli se na předcházení, řešení nebo likvidaci následků těchto událostí [22, str. 9, 17, 21 a 25]. Rovněž by se mohli podílet na asistenci či podpoře integrovaného záchranného systému a/nebo Policie České republiky. [22, str. 15] S ohledem na zaměření své činnosti, na užívanou techniku a na specifický výcvik, je nasnadě, že zejména pro doplnění AČR při provádění záchranných a likvidačních prací nebo podporu IZS, jsou předurčeny jednotky aktivních záloh 15. ženijního pluku.

Cílem práce je charakterizovat jednotky AZ 15. žp, zjistit jejich stávající stav a na základě toho kvalifikovaně odhadnout, zda je některá z těchto jednotek schopna nasazení na řešení mimořádné události při zásazích složek IZS. Vzhledem ke stavu, v jakém se v současnosti nachází pontonová rota AZ 151. žpr a záchranná rota AZ 153. žpr, je práce zaměřena na záchrannou rotu aktivních záloh 151. žpr.

Za účelem splnění cíle práce bude ZRAZ 151. žpr analyzována (příprava, silné stránky, nedostatky, potenciál) a komparována se záchrannou rotou 151. žpr AČR. Na základě toho bude zjištěno, zdali je ZRAZ schopna nasazení na mimořádné události (ať už samostatně či pouze jako doplnění jednotek vojáků z povolání), zda je připravena pomoci při zásazích IZS a v jakém rozsahu.

Na základě toho budou stanovena doporučení odstraňující zjištěné nedostatky a zvyšující její efektivitu.

4 METODIKA

Za účelem splnění cílů uvedených v předchozí kapitole bylo naplánováno a/nebo provedeno následující:

4.1 Živá simulace

Původním záměrem bylo během březnového vojenského cvičení provést živou simulaci aktivace, výjezdu, nasazení a činnosti záchranné roty aktivních záloh 151. žpr na fiktivní mimořádnou událost. Na rozdíl od cvičení, která doposud proběhla, měly hlavní změny spočívat v následujících bodech:

- Rota AZ by nevyjížděla plnit úkoly s předem připravenou a vyčleněnou technikou, ale vojáci v AZ by sami zvolili techniku vhodnou k plnění úkolů při dané události;
- veškeré rozhodovací procesy a veškerá činnost by byla prováděna pouze příslušníky ZRAZ; profesionální vojáci by se na ní, s výjimkou dohledu, dozoru, zadávání dodatečných úkolů či událostí, a vyhodnocení, nepodíleli;
- příslušníci záchranné roty AZ by vytvořili jednu homogenní skupinu, ale vykonávali by činnost v rámci družstev/čet podle jejich odborností.

Po aktivaci jednotky si měla jednotka projít celým procesem simulovaného přebírání techniky (s výjimkou vozidla, kterým by se dále jednotka dopravovala) a následně se dopravit na místo mimořádné události. Tam by řešili, jak by v případě zásahu či praktického cvičení postupovali. To by modelovalo situaci, kdy by v místě nebyli vojáci z povolání ze záchranné roty 151. žpr (ať už třeba z důvodu zahraniční mise, epidemie atp.), nikoli střídání na místě mimořádné události, kam by za nimi ZRAZ dorazila ve „druhé vlně“.

Záměrem simulace mělo být:

- Seznámení vojáků v aktivní záloze s problematikou přípravy z „druhé strany“;
- zjištění, jak probíhá výdej a přebírka techniky záchranné rotě AZ, a jak dlouho takovýto výdej a přebírka trvá;
- změření, jak dlouho trvá aktivace roty AZ od přijetí výzvy až po vyjetí na s veškerou technikou z posádky (to za předpokladu, že by příslušníci ZRAZ byli fyzicky na posádce v Bechyni, nebylo by nutné je svolávat z míst jejich bydlišť);
- vyzkoušení, jakým způsobem se neúplná rota AZ transformuje za účelem plnění úkolu;
- ověření linie velení;
- vyzkoušení, zdali a jak je záchranná rota AZ schopna v současném, neúplném stavu, plnit činnosti svého předurčení.

To, kromě stanovení doporučení pro odstranění případných nedostatků a zvýšení efektivity, mohlo být podkladem pro vypracování metodiky jak v budoucnu postupovat.

Pro tuto myšlenku se podařilo nadchnout zastupujícího velitele, zástupce velitele ZRAZ pana npor. Ing. D. H., který o provedení simulace služebním postupem zažádal vedení 151. žpr. Žádost nakonec nebyla schválena a březnové cvičení proběhlo v součinnosti se záchrannou rotou 151. žpr., viz 4.6.

4.2 Simulace CSTT

Taktický simulátor Centra simulačních a trenažerových technologií v Brně umožňuje provádět cvičení velitelů a štábů formou CAX (*Computer Assisted Exercise*) simulací vznikajících, vyvíjejících se nebo zanikajících situací

v různých podmínkách a prostředích. Přestože byl simulátor vytvořen pro simulaci bojových operací, umožňuje výcvik záchranářů – velitelů a štábů jednotek požární ochrany, krizových štábů a dalších vedoucích prvků. Obsahuje databázi terénů, entit včetně jejich parametrů (entitou se rozumí nejmenší prvek, např. člověk + jeho činnost/dovednost, vozidlo + počet míst k sezení, cisternová automobilová stříkačka + objem vody a doba, po jakou je schopna ji stříkat, atp.) a databázi jednotek (standardních předdefinovaných či vytvořených z entit). U entit je možné nastavit jejich kvality (profesionalita), což například v případě vojáků je přesnost střelby, kdy nejlepší zasáhne každým výstřelem, nejhorší střelec zase jen každým pátým apod.

V CSTT neproběhlo pro potřeby této diplomové práce žádné samostatné cvičení, avšak díky vstřícnému přístupu pánů doc. Ing. V. V., CSc. a kpt. Ing. J. J., Ph.D. z CSTT, kteří poskytli výsledky simulace ze cvičení samostatných záchranných rot Rakovník a Olomouc a souhlas s jejich použitím, bylo vzhledem k velice podobné struktuře SZR a ZRAZ možné z této simulace vycházet. Simulace nerozlišuje, zda byla provedena příslušníky AČR nebo AZ. Je možné na trenažéru uspořádat i výcvik příslušníků aktivních záloh, jediným omezením jsou plné termíny konání simulací.

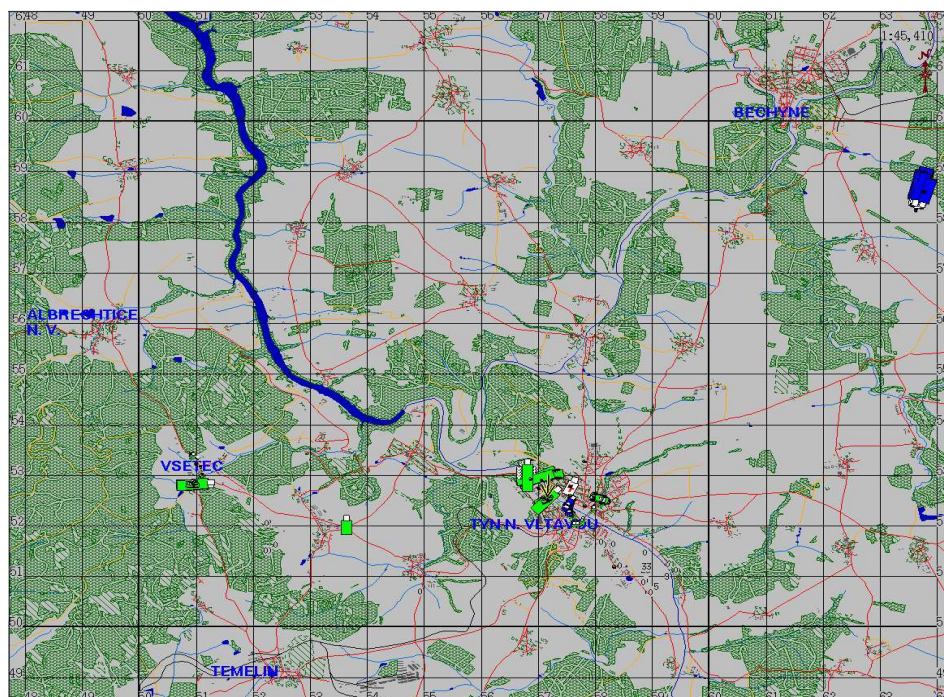
Ve dnech 4. - 8. 2. 2013 proběhlo v Centru simulačních a trenažerových technologií v Brně cvičení CAX, jehož se účastnili příslušníci SZR Rakovník, SZR Olomouc a studenti FBMI ČVUT v Praze. Tématem cvičení (štábního nácviku) bylo „Využití SZR Rakovník a Olomouc pro plnění úkolů v IZS“. Jedním z cílů cvičení bylo ověřit a procvičit zda jsou samostatné záchranné roty schopné poskytnout účinnou pomoc ve prospěch integrovaného záchranného systému. Dalším cílem cvičení bylo prověřit velitele, zda jsou schopni správně zhodnotit situaci, přijmout patřičná rozhodnutí a správně reagovat na informace z místa mimořádné události.

Tématem vybraného zaměstnání z úterý 5. 2. 2013 byla sněhová kalamita. Podle scénáře si v 7:00 prostřednictvím operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru vyžádal velitel zasahující jednotky požární ochrany poskytnutí pomoci ve smyslu zákonů č. 239/2000 Sb. a 219/1999 Sb. a Součinnostní dohody č.:12345, mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany. Důvodem žádosti byla sněhová kalamita, která znemožnila dopravní obslužnost města Týn nad Vltavou a množství sněhu na střeše základní školy v centru města ohrožovalo střešní konstrukci (hrozilo akutní riziko jejího zřícení). Velitel zásahu si vyžádal techniku pro nakládání a odvoz sněhu, včetně obsluhy, vysokozdviznou plošinu s obsluhou a síly k odstranění sněhu ze střechy.

Na základě toho, v souladu s Nařízením ZNGŠ–Ř SOC MO velitel 15. ženijní brigády nařídil vyčlenit síly a prostředky ve prospěch HZS při odstraňování sněhové kalamity. Jednalo se o: 1× KN 251 s obsluhou, 1× hydraulický nakladač s obsluhou, 1× vysokozdvizná plošina s obsluhou, lezecké družstvo a 6× T-815 S3.

V 7:40 zažádal OPIS z podnětu velitele zásahu o poskytnutí dalších sil a prostředků na komunikaci mezi obcemi Albrechtice nad Vltavou a Temelín, na níž v důsledku silného větru popadaly stromy, které, společně se sněhovými návějeji, ji činí neprůjezdnou. Některé stromy poškodily elektrické vedení, což odřízlo obec Vseteč od elektrické energie. Je zapotřebí poskytnout síly a prostředky k odstranění popadaných stromů (pily a stroje k jejich odtažení, i s obsluhou), techniku, včetně obsluhy, která by prorazila sněhové závěje a zprůjezdnila komunikaci a techniku s obsluhou k zabezpečení nouzové dodávky elektrické energie pro kotelnu a vodárnu obce Vseteč.

Na tuto událost nařídil velitel 15. žb nasadit 1× T-815 S3 s pluhem a obsluhou, 1× T-815 + EC-30kW s obsluhou. Detaily jsou uvedeny v příloze 11.

Obrázek 1 Výchozí stav simulace CSTT – Sněhová kalamita. ^[41]

Informační tok během simulace probíhal následovně:

- „08:20 zahájení simulace
- 08:22 nařízení velitele 15. žb k poskytnutí pomoci při likvidaci sněhové kalamity č. 1 (Vseteč)
- 08:40 nařízení velitele 15. žb k poskytnutí pomoci při likvidaci sněhové kalamity č. 2 (Tým)
- 09:00 žádost Szs Olomouc o doprovod VP
- 09:45 výjezd Szs Rakovník (Vseteč)
- 09:50 prvotní hlášení Szs Rakovník
- 10:10 výjezd Szs Olomouc (Tým)
- 10:16 prvotní hlášení Szs Olomouc
- 11:40 dosažení místa zásahu Tým nad Vltavou, provedení dohovoru
- 12:15 dosažení místa zásahu Vseteč, provedení dohovoru
- 13:25 zranění zasahujícího vojáka Vseteč

- 13:40 písemné hlášení o zranění vojáka Szr Rakovník
- 13:50 zranění školníka při odklizení sněhu
- 14:50 ukončení simulace“ [41, str. 11]

Pracovníci CSTT splněný úkol hodnotili takto:

„II. OBDOBÍ – SNĚHOVÁ KALAMITA

Cíle:

- procvičit velitele a štáby cvičících útvarů v hodnocení situace
- prověřit velitele odřadů v přijímání rozhodnutí a správné reakci na informace z místa mimořádné události

Klady:

- činnost operačních středisek (vedení dokumentace, výkazy, hlášení)
- činnost velitele odřadu ve Všeteci při plnění úkolů v místě zásahu
- činnost při zranění pilaře

Nedostatky:

- špatné předání informací o zranění civilní osoby u odřadu v Týně
- nezjišťování aktuálních informací o sjízdnosti komunikací, volba trasy do Všetече

Závěr:

- cvičící Szr splnily úkoly II. období ŠN odstraňování následků sněhové kalamity“ [41, str. 24]

Celkově byl štábní nácvik hodnocen následovně:

„Klady:

- činnost operačních středisek obou útvarů (dokumentace, výkazy)
- výtečná komunikace a zasílání hlášení nadřízenému velitelství

- *bezchybné splnění úkolů IV. období ŠN*
- *činnost velitelů odřadů při plnění úkolů v místech zásahu*
- *kvalitní spolupráce velitelů družstev s operátory*

Nedostatky cvičení:

- *problémy s výstavbou odřadů složených z obou Szr při III. období ŠN*
- *špatné předání informací o zranění civilních osob (školník, hasič)*

ZÁVĚR:

- *Cíle stanovené ŠN byly u obou cvičících útvarů splněny*
 - *hodnocení Szr Rakovník – dobře*
 - *hodnocení Szr Olomouc – dobře“ [41, str.]61*

4.3 Dotazníkové šetření mezi příslušníky ZR 151. žpr

Díky spolupráci vedoucího praporčíka záchranné roty 151. žpr AČR, pana nrtm. M. Š. bylo možné udělat dotazníkové šetření mezi příslušníky záchranné roty vojáků z povolání, který vytištěné dotazníky v rotě rozšířil, vyplněné vybral a doručil autorovi diplomové práce. Zvláštní poděkování si zaslouží velitelé družstev záchranné dekontaminační čety, rtn. L. N. a rtn. R. K., kteří ve svých družstvech vyplnění dotazníků vyžadovali po všech. Podařilo se tak získat odpovědi od 42 % všech příslušníků záchranné roty.

Dotazník byl tvořen sedmnácti otázkami, z nichž deset bylo věnováno ZRAZ a sedm z nich pak na profesní portfolio dotazovaných (viz příloha 9). Většina respondentů přistupovala k dotazníku vstřícně a zodpovědně, čímž poskytla validní a užitečné informace. Na druhou stranu se našlo i pár výjimek, které buď ve snaze bojkotovat dotazník, nebo z averze k aktivním zálohám vyplnily dotazník spíše negativně (aniž by negativní hodnocení věcně zdůvodnily). Společným rysem těchto negativních výjimek byl věk do třiceti let a doba

v AČR do pěti let (Pozn.: zajímavostí je, že ačkoliv tyto výjimky hodnotily jednotky AZ jako bezvýznamné, navíc odčerpávající síly a prostředky ZR AČR a bez jakýchkoliv silných stránek či přínosu, označily v další části dotazníku využitelnost ZRAZ k likvidaci polomů, vytěžování a odvozu kontaminované zeminy, evakuaci obyvatelstva nebo odstraňování následků živelních pohrom.)

4.4 Dotazníkové šetření mezi příslušníky ZRAZ 151. žpr

Jednou z použitých metod bylo i dotazníkové šetření mezi příslušníky záchranné roty AZ. Zúčastnili se jej (tzn., že dotazníky vyplnili) všichni příslušníci ZRAZ 151. žpr. uvedeni ve stavu k 1. březnu 2017, dva příslušníci pontonové roty AZ 151. žpr (z nichž jeden byl do konce roku 2016 příslušníkem ZRAZ 151. žpr) a jeden příslušník mechanizované roty AZ 72. mechanizovaného praporu Přešlavič, který byl do konce roku 2016 příslušníkem ZRAZ 151. žpr.

Dotazníky o čtrnácti otázkách (osmi zaměřených na ZRAZ a šesti na profesní portfolio dotazovaných, viz příloha 10) byly respondentům dodány vytištěné v papírové podobě během vojenského cvičení konaného v termínu 20. – 24. března 2017. Těm, co se cvičení nezúčastnili (jak příslušníci ZRAZ tak ti z jiných útvarů), byl dotazník odeslán elektronickou poštou jako dokument MS Word a jako takový jej vyplnili a zaslali zpět.

Všichni dotazovaní se k šetření postavili pozitivně a kromě odpovědí přidali i své postřehy a připomínky, které jsou pro zpracování DP více než podnětné. Drtivá většina respondentů požádala o poskytnutí výsledků dotazníkového šetření.

4.5 Pozorování činnosti záchranné čety AZ/záchranné roty AZ

Ve dnech 20. – 24. října 2014 proběhlo cvičení záchranné čety AZ na posádce v Bechyni. Zúčastnilo se jej osm členů ZČAZ. První den proběhla střelecká příprava. Další dny byly věnovány záchranné činnosti. Jednalo se o demolici budov jak s využitím těžké techniky (ženijní mechanizace), tak bez ní, dále o cvičení ovládání vojenské techniky (PTS-10, Tatra T-815 a UAZ) a stavba montovaných protipovodňových hrází. Některé činnosti četa vykonávala samostatně, některé pod vedením příslušníků ZR AČR a jiné ve spolupráci s jednotkou sborem dobrovolných hasičů Bechyně.

Jednodenní cvičení ZČAZ dne 8. září 2015 bylo zaměřeno na střeleckou přípravu a bylo spojenou se střeleckou soutěží „O pohár velitele 15: žp“. Zúčastnilo se jej jedenáct členů záchranné čety AZ.

Další cvičení, jehož se účastnilo osm členů ZČAZ, proběhlo ve dnech 30. listopadu – 4. prosince 2015. Jeho náplní bylo výroční přezkoušení z tělesné zdatnosti, řídicí příprava, seznámení s technikou ZR AČR (UDS a KN-251), lezecká příprava (vojensko-praktické lezení), zdravotní příprava a topografická příprava.

Společně se cvičením Rainbow III. proběhlo ve dnech 23. – 27. května 2016 cvičení záchranné čety AZ. Zúčastnili se jej všichni členové ZČAZ, všichni příslušníci záchranné roty 151. žpr., příslušníci záchranné čety záchranné roty 153. žpr. Olomouc, studenti prvního ročníku Plánování a řízení krizových situací FBMI ČVUT, Záchranná brigáda kynologů Libereckého kraje a jednotky Sboru dobrovolných hasičů Bechyně. Členové ZČAZ byli rozděleni do tří družstev společně s vojáky z povolání a všechna družstva, ať už samostatně či v součinnosti, řešila různé události (těch bylo celkem 20). Jednalo se události typu: pády osob z výšek nebo do hloubek, pád letadla (vrtulníku), zřícení

budov nebo jejich částí, výbuch v chemickém podniku, evakuace osob z výšek či hloubek, vyhledávání a následný odsun osob z podzemních prostor, železniční nehoda, únik nebezpečné chemické látky při přepravě, požár a další. Ti, kteří byli v daný den určeni jako velitelé družstev, si prakticky vyzkoušeli velet celému zásahu.

Poslední cvičení záchranné čety AZ proběhlo ve dnech 23. – 26. června 2016. Zúčastnilo se jej třináct členů ZČAZ. Tématem bylo výroční přezkoušení z tělesné zdatnosti, střelecká příprava (soutěž „O pohár velitele 15. žp“) a následoval přesun na Bahna 2016, kde ti ze ZČAZ, kteří zůstali, společně s kolegy z povolání prezentovali veřejnosti ženíjní techniku.

Ve dnech 7. – 11. listopadu proběhlo první cvičení záchranné roty AZ. Účastnilo se jej všech patnáct příslušníků ZRAZ. Náplní byla střelecká příprava, topografická příprava, přežití, boj zblízka a seznámení s EOD, tedy vševojsková, nikoliv záchranařská příprava.

Od pondělka 20. do pátku 24. března 2017 proběhlo další ze cvičení záchranné roty AZ. Kromě třinácti příslušníků ZRAZ měli v tom samém termínu cvičení i dva příslušníci pontonové roty AZ, kteří však svou činnost vykonávali nezávisle na ZRAZ. Cvičení bylo svým způsobem revoluční, neboť záchranná rota AZ necvičila pohromadě jako homogenní celek, nýbrž po četách (v závislosti na jejich odbornostech), kdy každá z čet ZRAZ cvičila společně s příslušnou četou záchranné roty AČR. Jistou výjimku tvořilo školení řidičů, jehož se účastnili všichni řidiči napříč četami a střelecké přípravy, která byla totožná pro všechny čety.

První den výcviku byl věnován lékařským prohlídkám a veškerým administrativně nezbytným školením (BOZP, mezinárodní humanitární právo atp.). Druhý den během dopoledne řidiči absolvovali školení řidičů (osobní

automobily, nákladní automobily, přívěsy, návěsy), odpoledne se přidali na zaměstnání ke svým četám. Záchranné čety (ZČ) se věnovaly záchranné přípravě (chemicko-technická služba, požární technika, požární taktika a dálková doprava vody), záchranné strojní čety (ZSTROJČ) se věnovaly technické přípravě (praktická obsluha techniky, strojů a souprav) a záchranné dekontaminační čety ZDEKONTČ se věnovaly záchranné (dekontaminace osob a techniky) a speciální technické (prostředky individuální ochrany, přenosné dozimetrické přístroje a přenosné přístroje pro zjišťování otravných látek) přípravě. Všechny čety společně pak ještě absolvovaly zdravotnickou přípravu (organizace vyprošťování osob, neodkladné stavy). Třetí den byl věnován vševojskové přípravě (topografické a střelecké přípravě. Čtvrtý den probíhalo cvičení opět po odbornostech – dopoledne obě ZČ a ZSTROJČ nacvičovaly vyhledávání a záchranu osob zatímco ZDEKONTČ nacvičovala ovládání techniky pro dekontaminaci osob a techniky. Odpoledne ZSTROJČ prováděla praktickou obsluhu techniky, strojů a souprav, zatímco ZČ a ZDEKONTČ cvičily společně (ZČ si procvičovaly ochranu proti zbraním hromadného ničení, načež následně dělaly figuranty příslušníkům ZDEKONTČ, kteří na nich nacvičovali dekontaminaci osob a techniky). Večerní zaměstnání se pro ZSTROJČ nezměnilo, ZČ provedly v praxi dálkovou dopravu vody (necelých 700 m) již zásobovaly stanoviště pro dekontaminaci techniky vybudované ZDEKONTČ.

4.6 Pozorování činnosti 2. záchranného družstva

Nezávisle na oficiální činnosti ZRAZ (ZČAZ) probíhá i samostatná individuální příprava příslušníků 2. záchranného družstva, specializovaného na práce a záchranu ve výškách a nad volnou hloubkou. Jeho členové si organizují výcviky ve svém volném čase (nejedná se o vojenské cvičení, nejsou na ně povolávání povolávacím rozkazem).

První čtyři samostatná cvičení proběhla ve dnech 4. 6. 2015, 7. 6. 2015, 9. 6. 2015 a 24. 6. 2015. Všech těchto cvičení se zúčastnili pouze dva členové 2ZD. Náplní těchto cvičení byla teorie lezečství a samostatný pohyb po laně – jednolanová technika.

Cvičení v termínech 25. 6. 2015, 11. 7. 2015, 25. 7. 2015 a 25. 10. 2015 se účastnili tři členové 2ZD. Jejich náplní byl samostatný pohyb po laně – jednolanová technika, kotvení, samostatný pohyb po laně – dvoulanová technika, nouzové postupy a prostředky, sebezáchrana, záchrana za pomoci lanových technik a upevnění nabytých dovedností na exponovaných lokalitách.

Změnou v přístupu ke cvičením bylo cvičení dne 27. 12. 2015, jehož se kromě tří členů 2ZD zúčastnili i další člen ZČAZ a člen pěší roty KKV Libereckého kraje. Kromě upevňování nabytých dovedností na exponovaných lokalitách bylo záměrem cvičení prověření zájemce o vstup do 2ZD ZČAZ.

Jako cvičení byl vykazován nehavarijní plánovaný zásah dne 30. 1. 2016, jehož se účastnili dva členové 2ZD. Jednalo se o postupové pokácení stromu poškozeného při nedávné bouři, který rostl nad rekreačním objektem východně od Prahy.

Další z výcviků proběhl v termínu 19. – 21. 2. 2016. Účastnili se jej tři členové 2ZD, jeden člen pěší roty z libereckého KVV (který byl v prosinci 2015 přijat do 2ZD ZČAZ, v době výcviku čekal na vyřízení přestupu z pěší roty do záchranné čety AZ) a dva členové jiných družstev ZČAZ. Výcvik byl zaměřen na teorii lezečství, samostatný pohyb po laně – jednolanová technika a záchrana za pomoci lanových technik.

20. 3. 2016 proběhl výcvik zaměřený na záchranu za pomoci lanových technik. Zúčastnili se jej tři členové ZZD, dva členové jiných družstev ZČAZ a jeden člen airsoftového klubu, který při výcviku sloužil jako figurant.

Výcviky ve dnech 17. 7. 2016 a 31. 7. 2016 byly zaměřeny na samostatný pohyb po laně – jednolanovou techniku. Účastnili se jich čtyři příslušníci ZZD.

Na sebezáchranu a záchranu za pomoci lanových technik byly zaměřeny výcviky ve dnech 28. 8. 2016 a 23. 10. 2016. Účastnili se jich čtyři příslušníci ZZD a jeden příslušník ZDEKONTČ ZRAZ.

Dne 29. 12. 2016 proběhl výcvik zaměřený na samostatný pohyb po laně – jednolanovou techniku a upevňování nabytých dovedností na exponovaných lokalitách. Zúčastnili se jej dva příslušníci ZZD a a jeden příslušník ZDEKONTČ ZRAZ.

První cvičení roku 2017 proběhlo ve dnech 17. – 19. 2. 2017. Zúčastnili se jej dva příslušníci 1ZD, dva příslušníci ZZD, tři příslušníci ZSTROJČ a jeden příslušník hasičského družstva ZČ ZRAZ. Obsahem výcviku byla topografická příprava, uzlování, překonávání vertikálních a horizontálních úseků s využitím lanových technik a střelecká příprava.

Pod výcvik se schoval další nehavarijní zásah ve dnech 11. a 12. 3. 2017, kdy dva příslušníci ZZD a jeden příslušník hasičského družstva ZČ postupovým kácením porazili šest stromů na návsi obce východně od Prahy.

5 VÝSLEDKY

5.1 Výsledky šetření

5.1.1 Simulace CSTT

Během provedené simulace samostatné záchranné roty Rakovník a Olomouc proběhla čtyři různá cvičení:

1. Dopravní nehoda cisternového automobilu;
2. sněhová kalamita;
3. zřícení střechy zimního stadionu;
4. havárie dopravního letadla.

Všechny úkoly obě roty úspěšně splnily, některé s drobnými nedostatky, jiné bez výhrad.

Příslušníci ZČAZ/ZRAZ v průběhu výcviků v období podzim 2014 – jaro 2017, popsaných v 4.5, absolvovali zaměstnání s podobnou tematikou, byť ne v takovém rozsahu (dopravní nehoda, nehoda železniční cisterny, pátrání a vyprošťování osob v zříceném objektu, pád vrtulníku atp.). V jejich řadách jsou řidiči nákladních vozidel, strojníci kolových nakladačů, uživatelé motorových řetězových pil, lezci a vojáci s dalšími kvalifikacemi přinesených z civilních profesí.

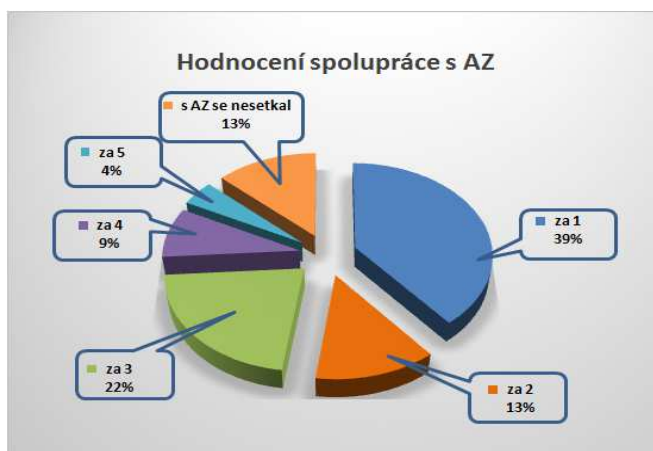
S ohledem na nejvyšší pravděpodobnost situace, na kterou by mohli být nasazeni, byla vybrána sněhová kalamita (dopravní nehody, zřícené objekty či havárie letadel většinou vyřeší jednotky požární ochrany samostatně v relativně krátkém čase. Dojde-li ke sněhové kalamitě, ta zpravidla zasáhne celé území, její řešení vyžaduje více času, a je nezbytné při ní nasadit více sil a prostředků, včetně těch druhosledových).

Struktura ZRAZ je obdobná jako struktura někdejších samostatných záchranných rot (SZR se dělila na záchrannou četou, četou chemické ochrany a četou podpory. V záchranné četě bylo záchranné hasičské družstvo, záchranné přepravní družstvo, záchranné vyprošťovací družstvo, záchranné strojní družstvo a záchranné lezecké družstvo; v četě chemické obrany byla dvě družstva dekontaminace osob, dvě družstva dekontaminace techniky, dvě družstva dozimetrické a chemické kontroly a družstvo radiačního, chemického a biologického průzkumu; v četě podpory pak zásobovací družstvo a dopravní družstvo). Tak jako v simulaci, v níž žádná ze SZR nezasahovala samostatně, ale z každé roty byly vyčleněny nejvhodnější síly a prostředky, ani ZRAZ by nezasahovala samostatně, nýbrž ve spolupráci buď se ZR 151. žpr Bechyně nebo ZR 153. žpr Olomouc.

Analogicky tak lze dojít k závěru, že ZRAZ je schopna obdobný úkol splnit, je dostatečně připravena a může být využita k řešení mimořádné události při zásazích složek IZS.

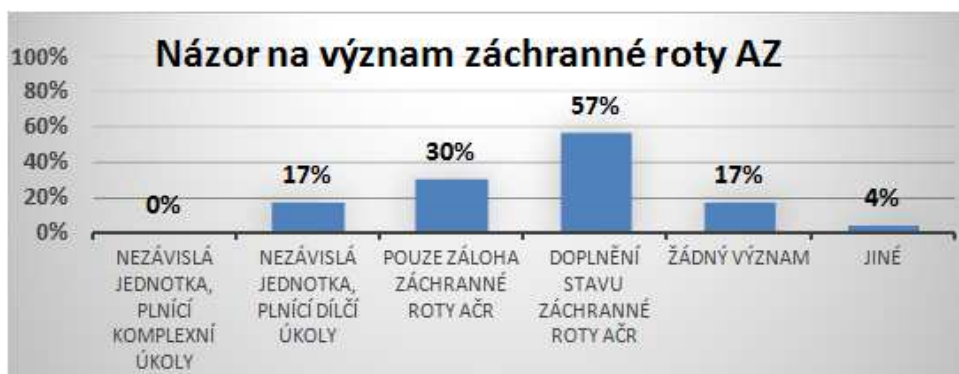
5.1.2 Dotazníkového šetření mezi příslušníky ZR

Podle odpovědí uvedených v dotazníkovém šetření se 87 % příslušníků

záchranné roty 151. ženíjního praporu během své činnosti setkala s příslušníky aktivních záloh a 90 % z těch, kteří se s nimi setkali, s nimi v rámci zaměstnání spolupracovalo.

Obrázek 2 Hodnocení dosavadní spolupráce s AZ. [Zdroj: vlastní]

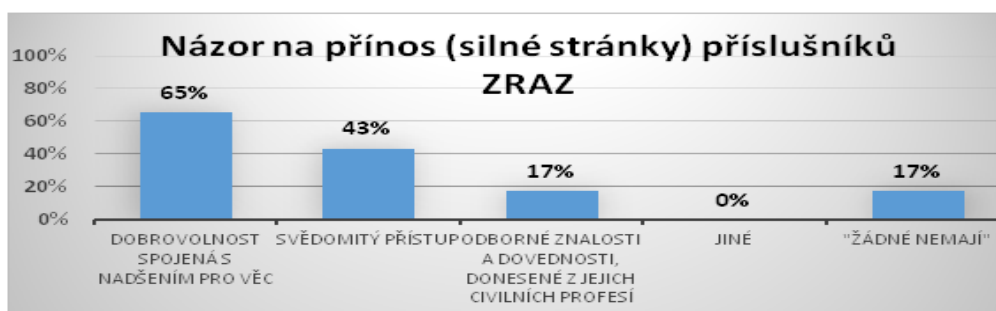
Obrázek 3 Názor ZR na význam ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

Nadpoloviční většina respondentů se domnívá, že největší význam ZRAZ je být zálohou ZR. Jako „jiné“ uvedli, že se s nimi neseťkali.

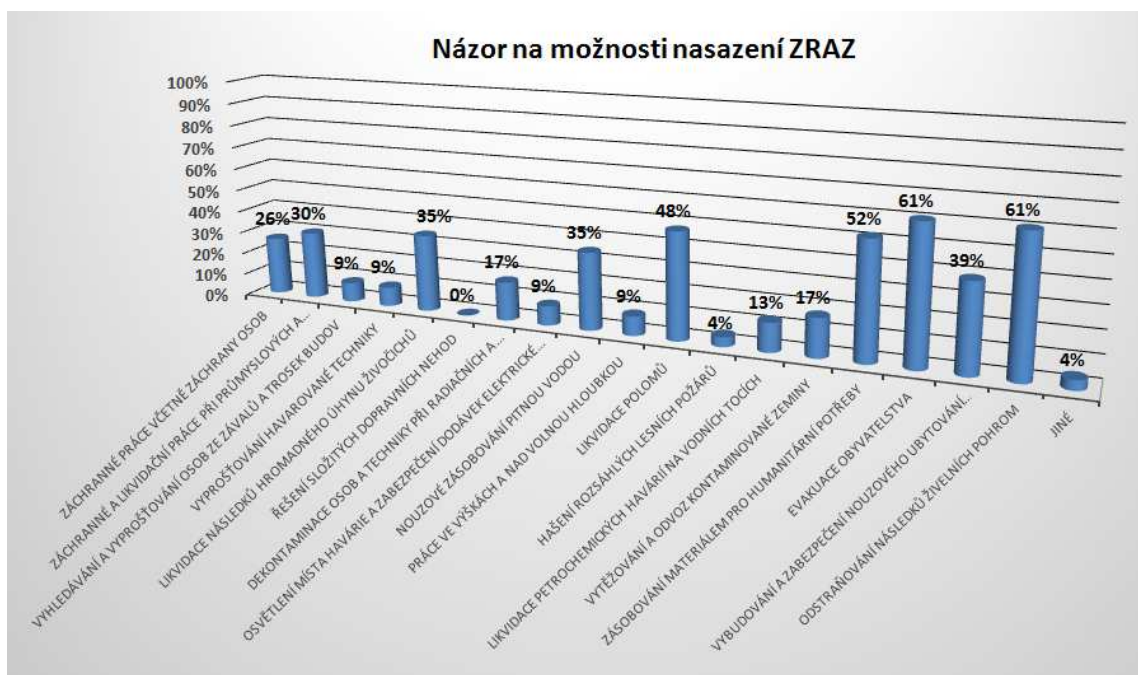
Obrázek 4 Nedostatky ZRAZ z pohledu ZR. [Zdroj: vlastní]

V odpovědi na otázku „V čem vidíte největší nedostatky (překážky) ze strany příslušníků ZRAZ?“ se nejvíce respondentů shodlo nedostatečném počtu dní, jež může voják v aktivní záloze věnovat vojenskému cvičení. Jako jiné uvedli malou naplněnost

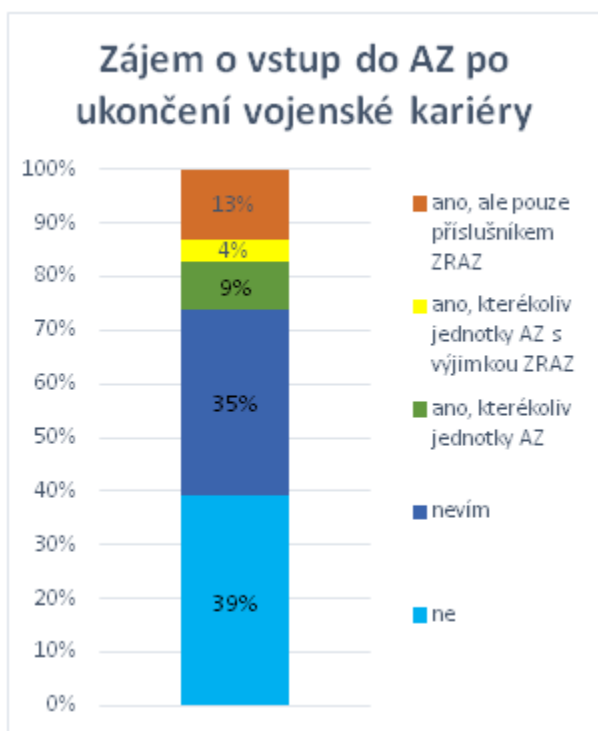
Obrázek 5 Názor ZR na silné stránky příslušníků ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

Na otázku „V čem vidíte silné stránky (přínos) příslušníků ZRAZ?“ nejvíce dotazovaných odpovědělo, že dobrovolnost spojená s nadšením pro věc. Sedmnáct procent z nich si vytvořilo vlastní kolonku „žádné nemají“. Zajímavostí je, že se jednalo o tytéž jedince, kteří v předchozích otázkách odpověděli, že aktivní zálohy nemají žádný význam (přestože někteří z nich odpovědělo, že se s AZ nikdy nesetkali) a spolupráci s AZ ohodnotili známkou „5“.

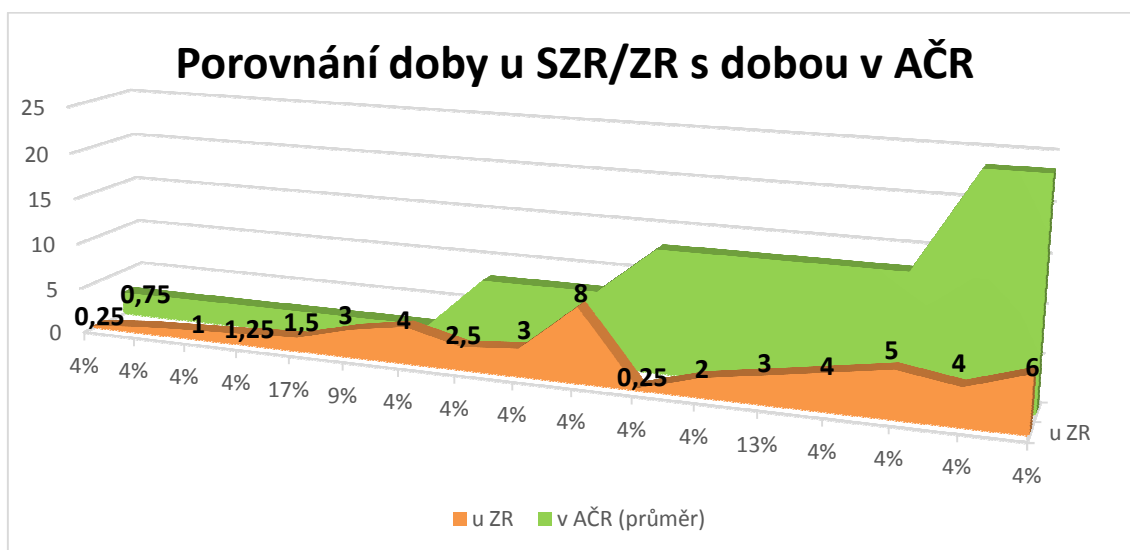
Obrázek 6 Možnosti nasazení ZRAZ z pohledu ZR. [Zdroj: vlastní]

Nejvíce příslušníků ZR se domnívá, že ZRAZ může být využita k zásobování materiálem humanitární potřeby a k odstraňování následků živelních pohrom. Nebo alespoň takto odpověděli na otázku „Které z humanitárních úkolů v oblasti civilní ochrany je dle vašeho názoru ZRAZ schopna plnit?“ Jako „jiné“ uvedli, že závisí na absolvovaných kurzech. Pouze 48 % dotazovaných se domnívá, že by uvedené úkoly mohla ZRAZ plnit i v současném, personálně nenaplněném stavu.

Obrázek 7 Zájem VZP o vstup do AZ. [Zdroj: vlastní]

V souladu § 4 odst. 2 písm. c) zákona č. 585/2004 Sb., může dát voják z povolání při ukončení své vojenské kariéry souhlas se zařazením do aktivní zálohy. Podle § 5 odst. 4 jej do AZ může do dvou let od ukončení služebního poměru zařadit KVV v případě potřeby ozbrojených sil. Tato skutečnost se mezi vojáky z povolání netěší přílišné popularitě.

Obrázek 8 Doba u ZR ve srovnání s dobou v AČR. [Zdroj: vlastní]

Průměrná doba, kterou příslušníci slouží v záchranné rotě, jsou necelé tři roky. Naproti tomu průměrná doba trvání vojenské kariéry příslušníků ZR je devět let. Doba, již většina příslušníků ZR slouží v této rotě (případně ještě

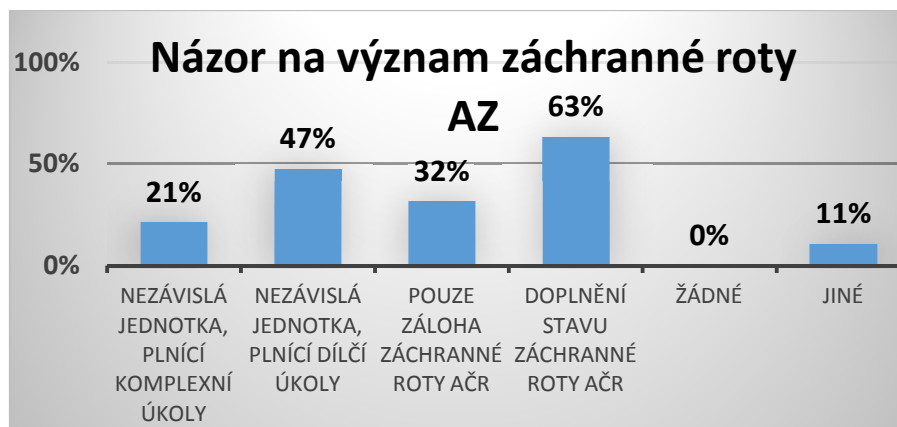
v samostatné záchranné rotě) je kratší, než celková doba, kterou jsou v AČR. Je tedy patrné, že do ZR mnozí přešli z jiných útvarů.

5.1.3 Dotazníkového šetření mezi příslušníky ZRAZ

Obrázek 9 Názor na využití AZ na pomoc při živelních pohromách. [Zdroj: vlastní]

V odpovědi na dotaz „Jako jeden z důvodů budování aktivních záloh se uvádí „pomoc při živelních pohromách“. Které jednotky AZ by měly v případě živelních událostí takovouto pomoc poskytovat?“ se 90 % příslušníků AZ 15. žp shodlo na tom, že ZRAZ by prováděly specializované činnosti, ostatní jednotky AZ by prováděly ty nesespecializované.

Obrázek 10 Názor na význam ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

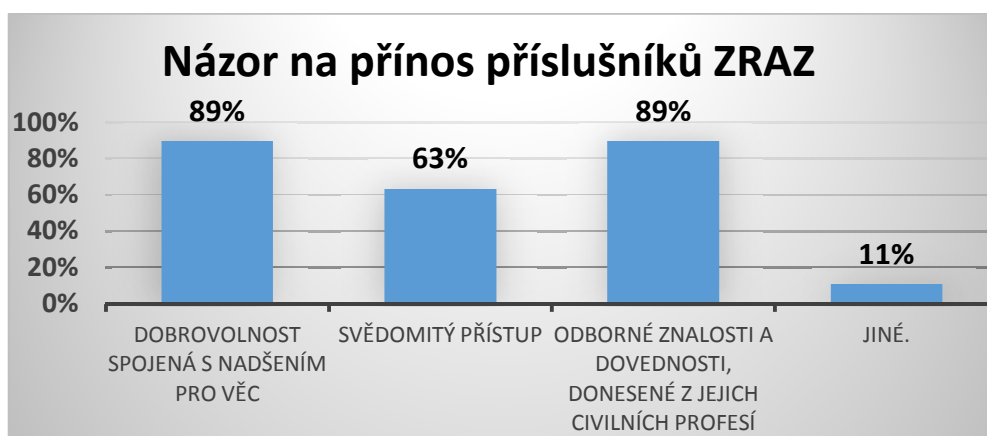
Nadpoloviční většina respondentů se domnívá, že největší význam ZRAZ spočívá v možnosti doplnění stavu vojáků ZR. Jako „jiné“ uvedli kombinaci všech uvedených možností.

Obrázek 11 Názor na nedostatky ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

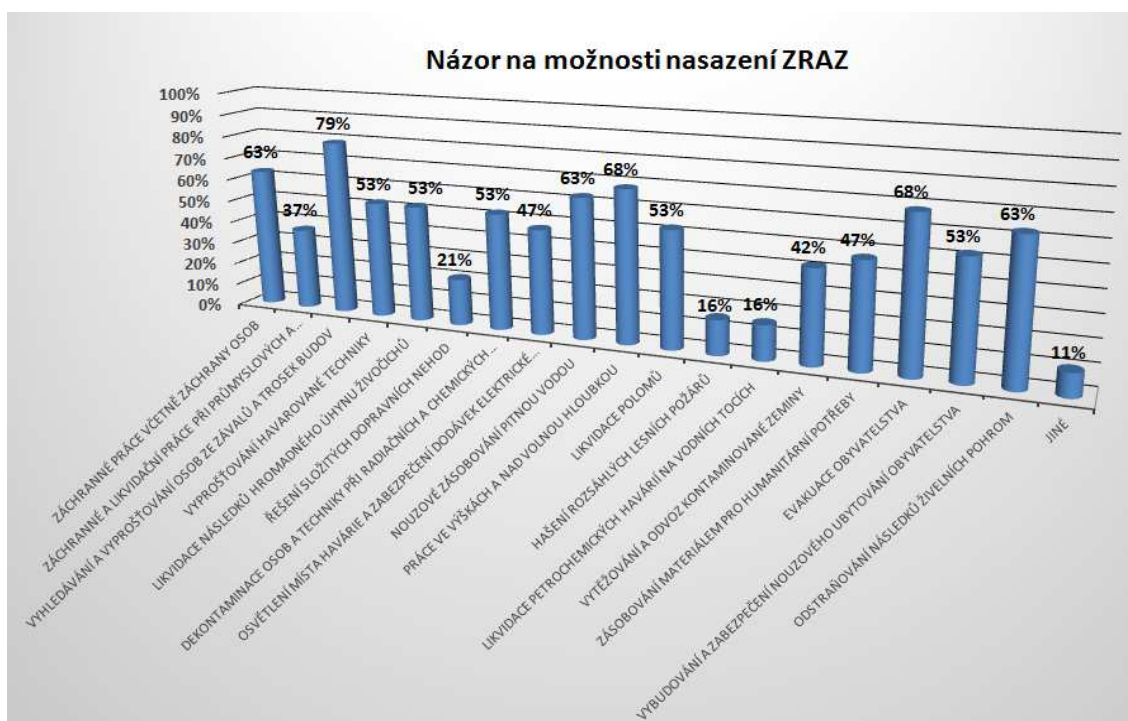
V odpovědi na otázku „V čem vidíte největší nedostatky (překážky) ze strany příslušníků ZRAZ?“ se nejvíce respondentů shodlo na nedostatečném počtu dní, jež může voják v aktivní záloze věnovat vojenskému cvičení. Mezi „jiné“ pak zařadili: neefektivní využití dní vojenského cvičení, nepřevedení civilních kvalifikací na vojenské, nevyužitý potenciál příslušníků ZRAZ (např. při plánování a vedení výcviků, nedostatečnou početní naplněnost roty, „nemožnost“ použití vojenské techniky (tzn., že technika není vojákům v AZ na výcvik přidělena), nejednotné postupy, neumožnění

součinnostního výcviku po družstvech jinak, než ve volném čase a osobní překážky (neslučitelnost termínů výcviků se zaměstnáním).

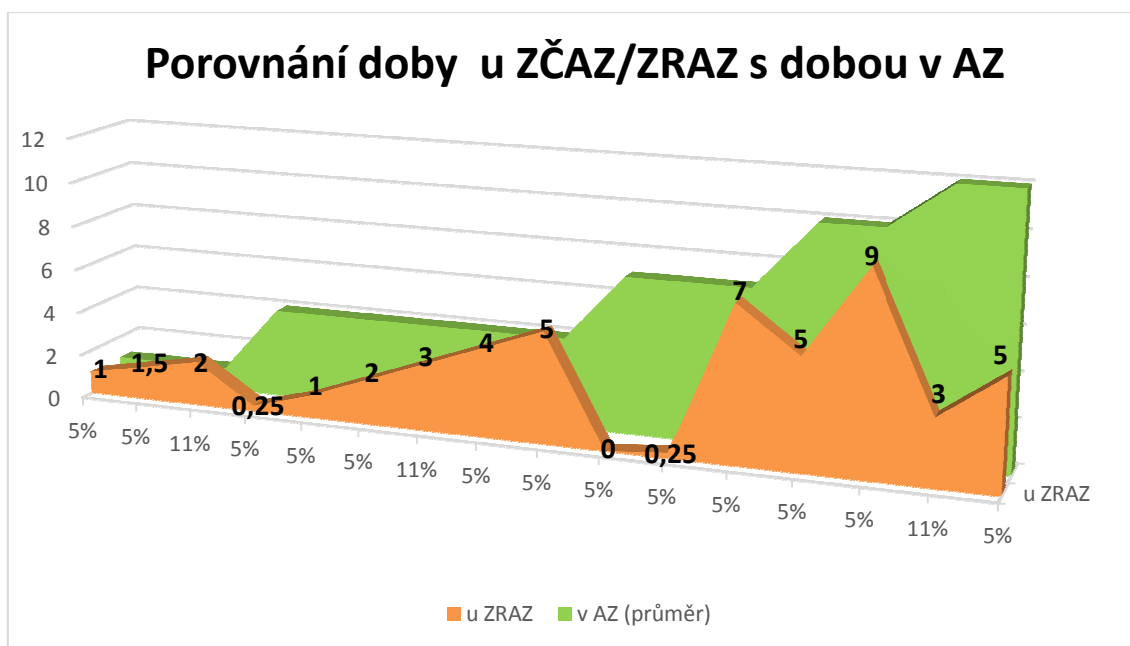
Obrázek 12 Názor na silné stránky příslušníků ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

Dobrovolnost a odborné znalosti z civilních profesí byly nejčastější odpovědí na otázku „V čem vidíte silné stránky (přínos) příslušníků ZRAZ?“ Jako „jiné“ byla uvedena vysoká „bojová morálka“ v rotě“

Obrázek 13 Možnosti nasazení ZRAZ z pohledu AZ. [Zdroj: vlastní]

Odovědi na otázku „Které z humanitárních úkolů v oblasti civilní ochrany je dle vašeho názoru ZRAZ schopna plnit?“ byly značně různorodé. Jako „jiné“ nejčastěji uvedli, že „v omezeném rozsahu každý z úkolů“. 53 % příslušníků ZRAZ, že uvedené úkoly je rota schopna plnit i v současnosti, tedy i přesto, že zatím není personálně kompletně obsazena.

Obrázek 14 Doba u ZRAZ ve srovnání s dobou v AZ. [Zdroj: vlastní]

Průměrná doba, kterou příslušníci ZRAZ slouží v této rotě, o málo překračuje tři roky. Doba, kterou v průměru jsou v aktivních zálohách, je necelých šest let. 47 % příslušníků ZRAZ nastoupilo do aktivní zálohy cíleně za účelem být příslušníkem záchranné čety/záchranné rot aktivních záloh.

5.2 Výsledky pozorování – komparace záchranných rot

Na základě pozorování činnosti záchranné roty 151. žpr (dále jen ZR) a záchranné roty aktivních záloh 151. žpr (dále jen ZRAZ, díky rozhovorům

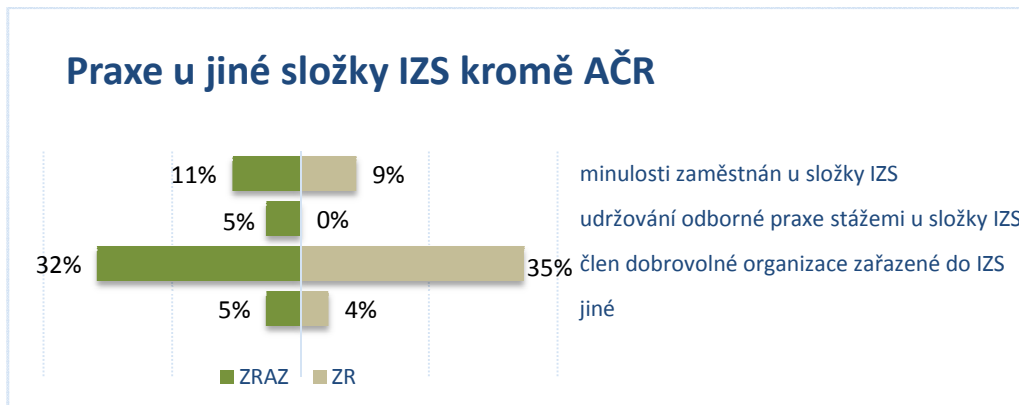
s příslušníky obou rot a na základě některých otázek a odpovědí v provedených dotazníkových šetření, je možné obě roty porovnat.

Největší výhodou ZR je její personální naplněnost, která je výrazně vyšší, než v případě ZRAZ. Nehledě na vyšší počet tabulkových míst v rotě. Další z výhod spočívá v tom, že příslušníci ZR roty jsou vojáky z povolání. Službu tak vykonávají jako svou profesi. Základní týdenní doba jejich služby je 40 hodin [42, § 25 odst. 1], zpravidla rozložená od pondělí do pátku [42, § 26 odst. 2]. Nejen, že jim to umožňuje věnovat se přípravě a výcviku, ale zároveň se tak mohou v rámci profesní přípravy účastnit různých specializačních kurzů nezbytných k získání potřebné kvalifikace nebo oprávnění.

Vojáci v ZRAZ mají na vojenská cvičení vyčleněny pouze čtyři týdny v kalendářním roce [36, § 12 odst. 3]. Do těchto 20 – 28 dní (pracovní x kalendářní týden) se musí vejít jejich vševojsková i odborná příprava, případně absolvování kurzů v rámci profesní přípravy. Doba trvání některých kurzů v rámci speciální přípravy (např. lezecké, řidičské či potápěčské) vyčerpá vojákům v záloze dny určené pro vojenské cvičení pro celý kalendářní rok. Jiné kurzy (např. kurzy strojníků PTS, kurzy EOD atp.) svým rozsahem překračují zákonem povolený počet dní a vojáci v AZ se jich nemohou účastnit.

Oproti tomu výhodou ZRAZ je dobrovolnost a nadšení jejich příslušníků. Každý z nich má svou civilní profesi, jeho nástup k ZR/ZRAZ není dán ekonomickou potřebou. Téměř polovina z příslušníků ZRAZ do AZ nastoupilo jen proto, aby se mohli stát příslušníky ZRAZ. Dalších 28 %, kteří do ZRAZ přešli z pěších rot při KVV, jsou lidé s praxí u záchranných složek (Báňská záchranná služba, Zdravotnická záchranná služba, jednotka sboru dobrovolných hasičů), kteří se rozhodli skloubit svou vojenskou a záchrannářskou profesi. Tedy pouze necelá dvacet dvě procenta přešla do

ZRAZ z pěších rot KVV z jiných důvodů. Všichni jsou u ZRAZ z vlastního zájmu a své znalosti a dovednosti ve vztahu k oboru se snaží rozšiřovat i ve volném čase nad rámec vojenských cvičení.

Obrázek 15 Praxe. [Zdroj: vlastní]

Přibližně 16 % příslušníků ZRAZ je v současnosti zaměstnáno u složek IZS (HZS podniku, obecní policie, zdravotnická záchranná služba). 11 % bylo v minulosti zaměstnáno u složky IZS (HZS, PČR, a ve výčtu nejsou zahrnuti bývalí vojáci z povolání). 32 % příslušníků jsou členy dobrovolných záchrannářských organizací zařazených do IZS (jednotky sborů dobrovolných hasičů, vodní záchranná služba). 5 % z nich si udržuje odbornou praxi službami u složky IZS (báňská záchranná služba) a 5 % z nich má záchrannářské vzdělání, jehož nedílnou součástí byly odborné praxe u složek IZS.

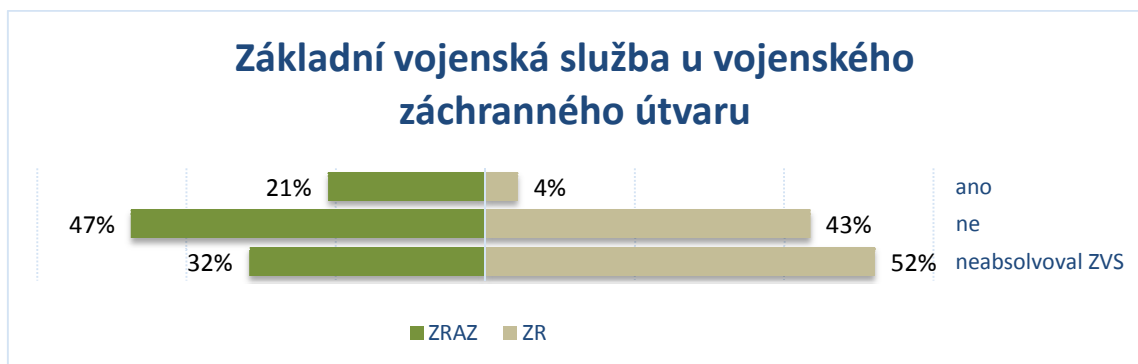
U ZR je už jen nepatrný počet vojáků z někdejší SZR Rakovník, kteří do ZR přešli po zrušení posádky v Rakovníku. 35 % z příslušníků ZR jsou členy jednotek sborů dobrovolných hasičů a 4 % z nich mají vystudovaný obor zdravotnický záchrannář, takže příslušnost k ZR je pro ně možností kombinovat vojenskou a záchrannářskou kariéru. 9 % z nich bylo v minulosti příslušníky Policie České republiky. Další k ZR přešli od jiných útvarů v rámci kariérního postupu. Ke značné nelibosti těch několika „srdcařů“ část příslušníků ZR tvoří lidé, kteří armádní kariéru zvolili z důvodu, že neuspěli v civilních profesích

a do ZR nastoupili jen proto, že v ní zrovna bylo místo, případně že je dislokována v blízkosti jejich bydliště. Najdou se i tací, kteří do ZR přestoupili z jiných jednotek proto, že již nezvládali požadavky v původních útvarech na ně kladené, nebo je prostě již přestalo bavit „běhat s puškou po lese“. Pozn.: Poslední dvě kategorie příslušníků ZR nevnímají plánované zrušení výstrojní součástky „baret oranžový“, typický znak vojenských záchranářů, jako křivdu, ale naopak to vítají, neboť dle svých slov na kurzech a cvičeních snáze splynou s davem.

Obrázek 16 Porovnání absolvování základní vojenské služby. [Zdroj: vlastní]

Nadpoloviční většina příslušníků ZRAZ absolvovala základní vojenskou službu, z toho pětina z nich u vojenských záchranných útvarů. V případě ZR ZVS absolvovala méně, než polovina jejích příslušníků, z toho pouze 4 % u VZÚ.

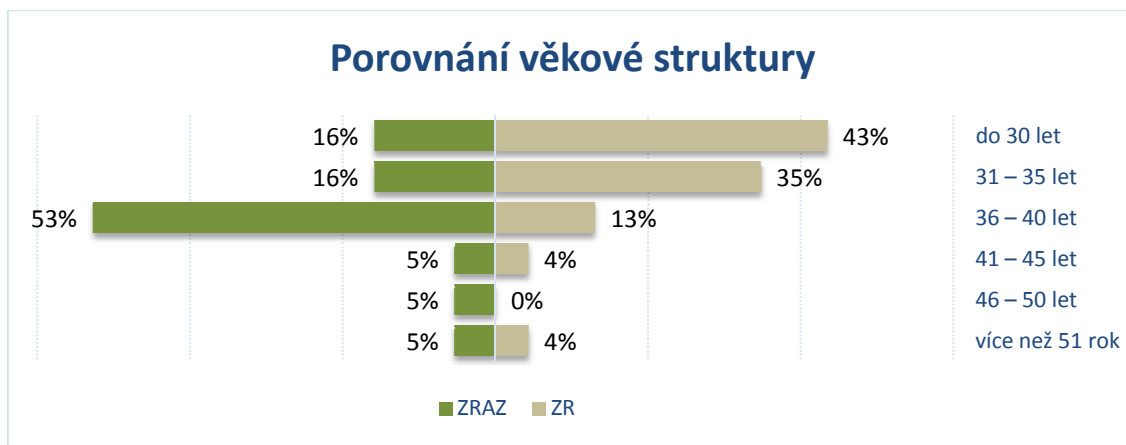

Obrázek 17 Porovnání absolvování ZVS u VZÚ. [Zdroj: vlastní]

Další z výhod ZRAZ spočívá v odbornostech a praxi z civilních profesí. Řidič, který dvacet let pracuje v mezinárodní kamionové přepravě, má výrazně víc řidičských zkušeností než člověk, který řidičské oprávnění skupiny C získal

až v armádě a týdně najezdí jednotky kilometrů po posádce (což se ukázalo při cvičení v březnu 2017, viz 4.2.5). Hasič zaměstnaný u hasičského záchranného sboru podniku má více praktických zkušeností ze zásahů, cvičení a odborných školení než voják v záchranném hasičském družstvu, které vzhledem ke svému charakteru není v prvním výjezdu, a zkušenosti získává spíše na cvičeních a kurzech, z nichž část je zaměřena na vojenskou přípravu. Majitel firmy zabývající se péčí o dřeviny, zahrady a krajiny, a používá každý týden při své činnosti motorovou řetězovou pilu, má všechny předpoklady pro to dosáhnout při jejím ovládnutí lepších dovedností než voják, který pilu vezme do ruky pouze v rámci pravidelných školení malé ženižní mechanizace.

S ohledem na výše uvedené (a mnohé další skutečnosti) lze bez nadsázky označit obě záchranné roty 151. žpr za srovnatelné. Zatímco příslušníci ZR mají vysokou odbornou úroveň díky absolvování odborných školení a výcviků v rámci svého povolání, kompenzují příslušníci ZRAZ absenci těchto školení odbornými znalostmi ze svých civilních profesí a zkušenostmi získanými životní praxí (nadpoloviční většina příslušníků ZR je mladší 36 let; drtivá většina příslušníků ZRAZ je starší 36 let). Přestože rezervisty poněkud diskvalifikuje neznalost obsluhy konkrétní techniky 151. žpr, součinnostní cvičení obou rot ukázala, že ZRAZ sice pomaleji, ale i tak zvládne to samé, co ZR. Může jí tak být odpovídající zálohou, zdrojem lidského personálu v případě nutnosti okamžitého doplnění, anebo vedoucím zaměstnání/školení některých specifických činností.

Obrázek 18 Porovnání věkové struktury ZR a ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

5.3 Vyhodnocení přínosu práce

Přínos práce lze spatřit v několika ohledech. V první řadě vytváří ucelený přehled aktuálního stavu vojenského záchranářství. Drtivá většina odborné literatury neobsahuje změny po roce 2013, kdy došlo ke zrušení samostatných záchranných rot, pevně ukotvených ve strukturách IZS, a nereflektuje na zrušení vojenských záchranných útvarů. Dále zjišťuje a uvádí skutečný stav věcí, tedy že současný právní řád prakticky neumožňuje (není připraven) na využití jednotek aktivních záloh k provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech či živelních pohromách. Umožňuje však, aby byli povoláni jednotlivci (vojáci v záloze/vojáci v aktivní záloze), a ti doplnili jednotky vojáků z povolání při řešení těchto událostí.

Stěžejním přínosem práce je to, že charakterizuje záchrannou rotu aktivních záloh 151. ženijního praporu, poukazuje na skutečný potenciál a schopnosti této, byť v současné době zatím neúplné, jednotky a její přínos pro záchrannou rotu 151. žpr. Ta nejenom, že v případě nutnosti může neobsazená místa v rotě doplnit vojáky v aktivní záloze s příslušnou kvalifikací, ale zároveň může jejich zkušenosti a odborné znalosti využít při vzdělávání vlastních příslušníků.

Rovněž poukazuje na konkrétní nedostatky, které jsou společně s možností jejich odstranění probírány v diskusi.

6 DISKUZE

V průběhu zpracování diplomové práce na téma „Příprava a využití jednotek aktivní zálohy 15. ženijního pluku na mimořádné události při zásazích složek IZS“ se vyskytlo několik problémů, které měly vliv na její zpracování. Jednalo se o:

- Absenci aktuální literatury zabývající se tematikou vojenského záchranářství po restrukturalizaci na 15. žp v prosinci 2013;
- absenci odborné literatury týkající se aktivních záloh a změn z roku 2016;
- neexistenci literatury věnující se záchranným jednotkám aktivních záloh (k žádnému z uvedených témat nedokázaly najít relevantní zdroje ani knihovnické vyhledávače jako svkkl.cz, nkp.cz (aleph.nkp.cz), jib.cz, skat.cz a jim podobné);
- nenaplnění obecného očekávání o zvýšení zájmu občanů o službu v aktivní záloze, zvýšením finanční odměny a zajištěním podpory zaměstnavateli (s tím se pojí slabá personální základna v pontonové rotě AZ 151. žpr a ZRAZ 153. žpr, v důsledku čehož se práce může zabývat pouze ZRAZ 151. žpr)
- snahu autora vyhnout se nařčení z autoplagiátorství, neboť některé texty, které se na internetu ve vztahu k záchranným jednotkám AZ objevují, vytvořil autor práce;
- nutnost dodatečně odstranit z práce skutečnosti, s nimiž nejsou potenciální čtenáři práce oprávněni se seznamovat (v době zpracování práce došlo ke změně stupně utajení předmětných skutečností).

Na druhou stranu vyřešení těchto nedostatků pomohlo zaplnit některé mezery a z uvedených informací tak budou případní zájemci moci čerpat. Za největší neúspěch lze ale považovat fakt, že se nepodařilo najít způsob, jak při současné právní úpravě umožnit nasazení jednotek aktivních záloh pro řešení mimořádných událostí při zásazích složek IZS, stejně snadno jako například jednotek sborů dobrovolných hasičů nebo jiných dobrovolných organizací.

6.1 Využití ZRAZ jako jednotky civilní obrany

Za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou hasiči (Generální ředitelství HZS, HZS kraje, či záchranný útvar HZS) zřizovat odřady civilní obrany z jednotek sborů dobrovolných hasičů. [43, § 10 odst. 1] Je však otázkou, jak by se takovéto odřady bez jakéhokoliv vojenského výcviku dokázaly pohybovat a vykonávat svou činnost ve válečných zónách.

Úkoly civilní ochrany mohou vykonávat i příslušníci ozbrojených sil [38, § 6a odst. 1] a ti pak plní humanitární úkoly armády. [38, § 6a odst. 1] Panuje obecný, avšak naprosto scestný názor, že k přidělení úkolů civilní obrany je možné pověřit jakoukoliv vojenskou jednotku, která je zrovna k dispozici. Ano, fyzicky možné to je, avšak praktický přínos (s výjimkou rychlého dodání lidských sil) je minimální. Personál civilní obrany musí umět ovládat techniku, kterou CO využívá. Značnou část ženijní mechanizaci sice ovládají i ženisté, ti však neumí ovládat veškerou specifickou záchrannou techniku, rovněž neabsolvovali příslušná školení a neumí (ani nemohou umět) jednat s oběťmi mimořádných událostí nebo jiných neštěstí.

Vzhledem ke svému zaměření, soustavné přípravě a výcviku, stejně jako specifickým materiálním a technickým věcným prostředkům jsou záchranné roty AČR a záchranné roty AZ předurčeny k plnění vybraných úkolů civilní ochrany a to ve spolupráci se složkami IZS, orgány státní správy a samosprávy

i samostatně. V takovém případě ale nesmí provádět žádnou „činnost ve prospěch vojenského personálu vlastní strany konfliktu“. [44, str. 6]

Je to dáno Protokolem I (Dodatkovým protokolem k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů, jenž společně s Protokolem II vstoupil v platnost *sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 168/1991 Sb., o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977* [45]), který v kapitole VI – Civilní obrana, Čl. 67 o příslušnících ozbrojených sil a vojenských jednotek přidělených k organizacím civilní ochrany umožňuje přidělení vojenských jednotek k organizacím civilní obrany s tím, že nebudou plnit jiné vojenské povinnosti a jejich příslušníci budou vyzbrojeni pouze lehkou osobní zbraní [68, Kapitola VI, Čl. 67, odst. 1], viz příloha 6

Nejen ke vztahu k výše uvedenému, ale hlavně z osobního přesvědčení se někteří z příslušníků záchranné roty AZ cítí být v první řadě záchranáři a teprve poté vojáci. Ti pak nejsou příliš nadšeni, pokud část nevelkého množství času, vyčleněného pro vojenská cvičení, jsou nuceni věnovat vševojskové přípravě (střelecká příprava, boj z blízka, přežití atp.) namísto, aby byl výcvik zaměřen na jejich odbornosti.

6.2 Využití záchranné roty AZ při mimořádných událostech ve prospěch IZS

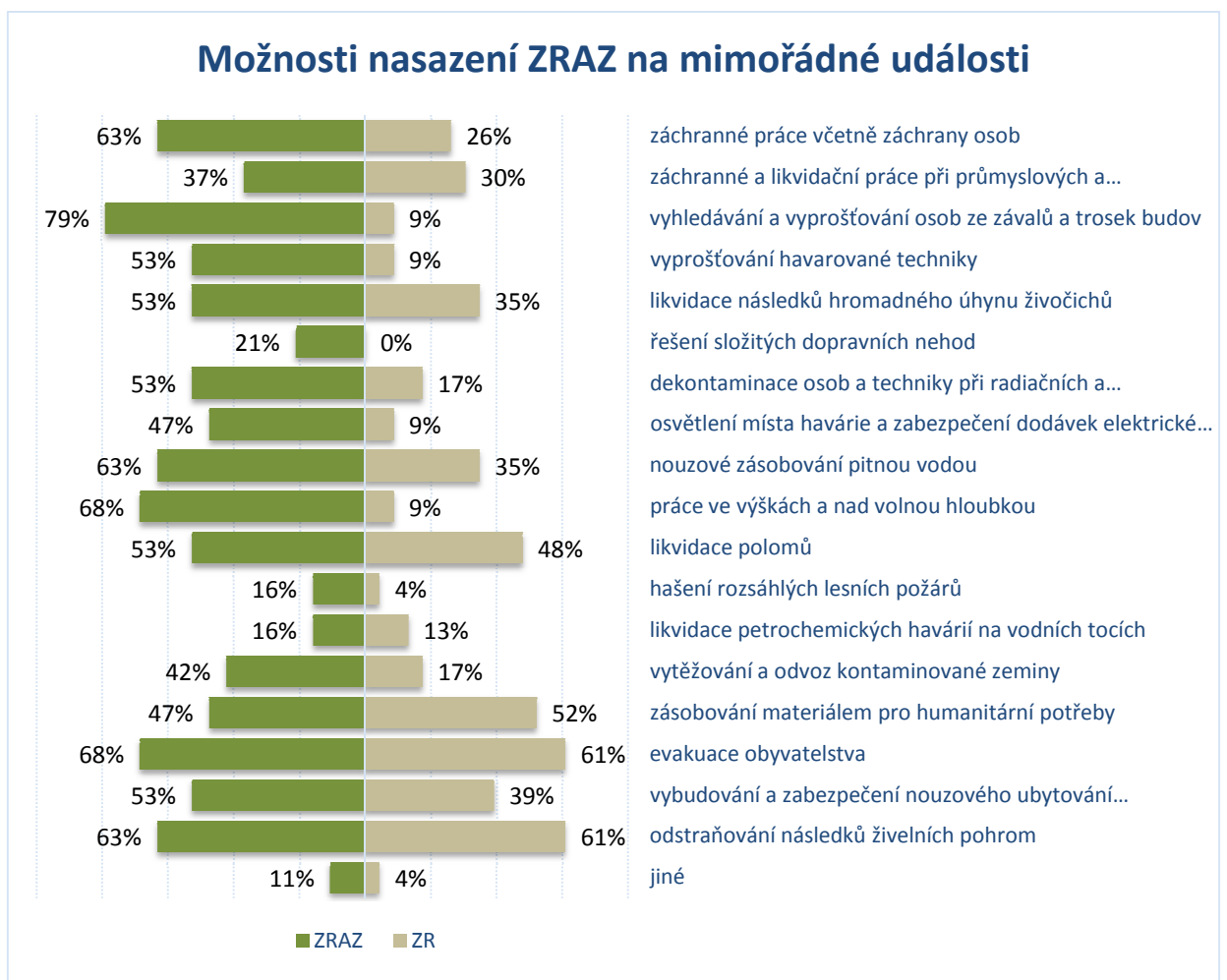
Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému z 1. ledna 2017 počítá s nasazením sil a prostředků základních a ostatních složek IZS v ucelených skupinách schopných samostatně vykonávat svěřený úkol pod velením svého velitele s vlastním logistickým zabezpečením. [46, str. 4]

V souladu s tímto plánem AČR pro potřeby IZS vyčleňuje, cvičí a zabezpečuje některé jednotky, viz příloha 7.

Předmětný poplachový plán nestanovuje, které konkrétní síly AČR pro potřeby IZS poskytuje. Může se tedy jednat o bojové jednotky s odpovídající (poplachovým plánem požadovanou technikou) anebo specializované – záchranné roty AČR. Všechny výše uvedené činnosti, s výjimkou nouzového přemostění, trhacích a demoličních prací, činnosti mikrobiologické laboratoře, leteckého průzkumu zdravotnických, leteckých, psychosociálních a veterinárních činností jsou náplní činnosti záchranných rot. Jelikož ZRAZ je zálohou pro ZR, může tyto činnosti provádět i ZRAZ. A to jak coby podpůrná síla jednotek požární ochrany (případně jiné ze základních složek IZS), tak samostatně nezávisle na kterékoliv z těchto složek.

Pro potřeby diskuse v této diplomové práci je možné nyní pominout skutečnost, že AČR je druhosledovou složkou integrovaného záchranného systému a s jejím nasazením se až na výjimky počítá v desítkách hodin. I to, že v případě jednotek AZ by byla doba jejího nasazení ještě delší, a to nejen z důvodu jejich povolání a nasazení pouze na základě rozhodnutí vlády. Následující text popisuje možnosti hypotetického nasazení a využití ZRAZ na různé typy mimořádných událostí (bez ohledu na důvod, proč by zasahovala záchranná rota AZ, tedy, zda došlo k natolik mimořádné události, že všechny síly základní i ostatní složky jsou již nasazeny a závažnost, rozsah či doba trvání události vyžaduje i nasazení aktivních záloh, anebo prostě proto, že se ZRAZ náhodou nachází v místě události). Nebere v potaz, že techniku a prostředky 15. žp by v danou chvíli užívala záchranná rota, ale má ji k dispozici ZRAZ (případně je dostatek techniky pro ZR i ZRAZ).

Na druhou stranu vychází z poznatků získaných při pozorování cvičení ZČAZ/ZRAZ, z obsahové náplně výcviků a cvičení, která ZČAZ/ZRAZ absolvovala. Rovněž vychází z kvalifikací, oprávnění a civilní praxe stávajících příslušníků ZRAZ a zkušeností z jejich předchozího či současného působení u složek IZS. Promítá se zde i názor příslušníků ZR a ZRAZ na humanitární úkoly v oblasti civilní ochrany z dotazníkového šetření.

Obrázek 19 Porovnání názorů na možnosti nasazení ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

Pozn.: U následujících činností je v závorce jako první uvedeno, kolik procent respondentů dotazníku ze záchranné roty 151. žpr se domnívá, že tato činnost přísluší záchranné rotě aktivních záloh, a druhý údaj poukazuje na totéž z řad respondentů ze záchranné roty aktivních záloh.

Záchranné práce včetně záchrany osob (ZR 26,1 %, ZRAZ 63,2 %)

Záchrannými pracemi se rozumí „činnosti a opatření, jejichž cílem je odvrácení či omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin“ [47, str. 96]. V případě ZRAZ se jedná především o povodňové záchranné práce, tedy stavba protipovodňových hrází (ať už improvizovaných hrází z pytlů s pískem, včetně dopravy písku na jejich stavbu, nebo mobilní zábrany z kovových prefabrikovaných profilů), využití ženižní mechanizace k odstraňování překážek ve vodním toku zabraňujících odtoku vody, provádění opatření zabraňujících protržení nebo přelití anebo evakuace osob ze zaplaveného území. Dále pak o provádění dalších neodkladných činností při jiných typech mimořádných událostí či živelních pohromách, nebo vyhledávání raněných osob ve volném terénu i v budovách, včetně poskytnutí základního ošetření. V neposlední řadě mohou příslušníci ZRAZ provádět třídění raněných metodou START v místech s hromadným výskytem raněných, podílet se na jejich prvotním ošetření a zabezpečit jejich odsun (doprovod chodícím či odnos na nosítkách) do míst dostupných sanitním vozům.

Záchranné a likvidační práce při průmyslových a ekologických haváriích (ZR 30,4 %, ZRAZ 36,8 %)

Nasazení ZRAZ k provádění záchranných prací v případě průmyslových/ekologických havárií, je možné spíše v případě jednodušších prací – např. pátrání po osobách zasažených únikem nebezpečné chemické látky, jejich vyvedení nebo odnesení z místa události, zaražení kolíku do díry v plášti cisterny, již uniká průmyslová škodlivina, uzavření ventilu potrubí a jiné nesespecializované činnosti prováděné podle pokynu odborných pracovníků. Uvedenou činnost by s využitím ochranných protichemických

obleků OPCH-90-PO a izolačních dýchacích přístrojů pravděpodobně prováděli příslušníci záchranné čety ZRAZ, přednostně pak záchranného hasičského družstva. Družstva rypadel a nakladačů ze záchranné strojní čety by vykopaly strouhy a jímací jámy pro kontaminovanou vodu z dekontaminačních stanovišť. Záchranná dekontaminační četa ZRAZ by prováděla veškeré činnosti v dekontaminačním prostoru – jediném místě výstupu z nebezpečné zóny. Kromě organizování činnosti v daném prostoru, obsluhy dekontaminačního zařízení, provádění očisty zasahujících záchranářů, měření kvality a účinnosti provedené očisty by zabezpečoval dodání prostředků použitých při zásahu dalším záchranářům, či jejich dekontaminaci nebo likvidaci. Ostatní příslušníci ZRAZ by podle pokynů příslušných velitelů vypomáhali v týlovém prostoru na seřaďovacím, příp. na vystrojovacím stanovišti. Na stanovišti přípravy zasahujícím s přípravou a oblékáním osobních ochranných prostředků a zabezpečovali odnos jejich oděvů a výstrojních součástí na stanoviště zpětného vystrojení v dekontaminační prostoru.

Oproti tomu v případě provádění likvidačních prací je ZRAZ využitelná v plném rozsahu. Záchranná dekontaminační četa může provádět očistu zamořeného území, odčerpávat kontaminovanou vodu s využitím plovacího nebo kalového čerpadla (což může provádět i záchranné hasičské družstvo), ze zásobníků vody na ACHR-90 poskytovat pitnou vodu zasahujícím záchranářům nebo teplou vodu na omytí. Záchranné strojní družstvo provádí vytěžování a odvoz kontaminované zeminy.

V případě havárií velkého rozsahu může ZRAZ provádět evakuaci obyvatelstva ze zóny ohrožení, případně distribuovat prostředky individuální ochrany ze skladu materiálu CO.

Vyhledávání a vyprošťování osob ze závalů a trosek budov (ZR 8,7 %, ZRAZ 78,9 %)

V případě událostí, kdy dojde k zavalení nebo zasypaní osob ve zřícených objektech nebo jejich částech, zavalení osob při výrobní činnosti (např. pokud dojde k havárii technologického zařízení, zasypaní sypkými hmotami atp.), při náhlých sesuvech půdy nebo závalům v podzemí, by ZRAZ provedla průzkum místa události. Následně by se snažila zjistit počet osob, které se v místě události nachází, zabezpečit prostor proti dalšímu sesutí a jinému ohrožení pro zasypané osoby a zasahující záchranáře (požár, napětí v energetické síti, únik nebezpečných látek, únik plynu, zaplavení prostor atd.), navázat vizuální či akustický kontakt se zavalenými, povolat další potřebné síly a prostředky a zabezpečit místo události.

Obrázek 20 Návčik vyprošťování z budov. [Zdroj: vlastní]

ZSTROJČ by zabezpečila místo události proti dalšímu sesuvu, odebírala vytěžený materiál a vytvořila přístupové cesty pro příjezd další techniky a pro odsun postižených z místa události. ZČ by prováděla vyhledávání osob (v případě potřeby i s využitím dýchací techniky, např. v zásobníku sypkých hmot, v podzemí apod.) a následné vyprošťování zavalených osob s využitím ručního náradí, malé ženižní mechanizace (sbíječky, rozrušovací pily, hydraulické náradí...), poskytovala neodkladnou první pomoc, a ve spolupráci se ZDEKONTČ zabezpečovala transport na shromaždiště raněných. V případě potřeby by ZZD vybuodovalo lanovou cestu pro evakuaci osob z vícepatrových objektů, v nichž by nebylo možné použít schodiště.

Vyprošťování havarované techniky (ZR 8,7 %, ZRAZ 52,6 %)

K vyprošťování havarované a techniky není ZRAZ dostatečně vybavena. ZSTROJČ by dokázala vyprostit havarovanou techniku v jednodušších podmínkách. S využitím automobilů Tatra T-815 případně rypadel nebo kolových nakladačů by zvládla vrátit zpět na vozovku automobily, které sjely do příkopu a následně je odtáhnout na velmi krátkou vzdálenost. Tatra T-815 lze přímým tažením nebo s využitím navijáku, jimiž jsou vybaveny, použít k vyproštění techniky, zapadlé v blátě (v terénu, kde nestačí Tatra, tam dopomoc „cuknutím“ může poskytnout PTS-10).

Avšak na řešení složitějších situací, například obrácení převráceného kamionu zpět na kola, není ZRAZ vybavena potřebnou technikou – automobilovým jeřábem, ani vyprošťovacím automobilem. Žádný z jejích automobilů není vybaven transportní vidlicí, umožňující odtažení vozidel. Na podvalníku P-50 je sice možné havarovanou techniku odvézt, ale ZRAZ nemá prostředky k naložení techniky na podvalník. PTS-10 je vybaven navijákem s přípustným zatížením 50 kN, případně je schopen prostého tažení na tyči

nebo na pevném laně, avšak absence radlice či jiného stabilizačního prvku náročnější operace znemožňuje.

Likvidace následků hromadného úhynu živočichů (ZR 34,8 %, ZRAZ 52,6 %)

Pokud by došlo k hromadnému úhynu živočichů, bude se ZRAZ podílet na vyklízení prostoru, v němž se uhynulá zvířata nachází, a to formou sběru, napytlování a odnesení do připravených kontejnerů, jednalo-li by se o úhyn malých živočichů, anebo s využitím ženíjní techniky v případě úhynu velkých živočichů (tyto práce by prováděla s využitím prostředků pro ochranu dýchacích orgánů, v závažných případech pak i s využitím prostředků pro ochranu celého těla). Následně by shromážděné kadávery převezla na stanovená místa (kafilérie). V případech, kdy by k tomu dostala pokyn od velitele zásahu nebo či příslušného pracovníka veterinární správy, vyhrabala by na určeném místě (takovém, které je použitelné z hledisky ochrany zdraví osob a zvířat a ochrany životního prostředí) odpovídající zahraboviště [48, § 41 odst. 3] a dopravila by na něj stanovené dezinfekční prostředky.

ZDEKONTČ by provedla desinfekci prostoru, v němž se uhynulá zvířata nacházela, a očistu veškeré použité techniky.

Řešení složitých dopravních nehod (ZR 0,0 %, ZRAZ 21,1 %)

Řešení složitých dopravních nehod přesahuje technické možnosti ZRAZ (což bylo zmíněno již v části zabývající se vyprošťováním havarované techniky), neboť ne všechny nehody jde vyřešit odtažením na laně, a zprovoznění komunikace v podobě odstrkání havarovaných vozidel radlicí sice umožní průjezd po této komunikaci, leč v žádném případě se nejedná o vyřešení události. Proto v případech složitých dopravních nehod je ZRAZ schopna

poskytnou součinnost jiným složkám IZS, zejména hasičskému záchrannému sboru, a plnit dílčí úkoly (například odvázet naložená havarovaná vozidla.

Dekontaminace osob a techniky při radiálních a chemických haváriích (ZR 17,4 %, ZRAZ 52,6 %)

Záměrem je, aby v případech, kdy dojde k chemickým nebo radiálním haváriím, dokázala ZRAZ samostatně provádět dekontaminace osob a techniky. Tedy provádět průzkum chemické kontaminace či radiálního zamoření, vybudovat linku po dekontaminaci techniky (postřikovací rámy, signalizaci, atp.), postavit stany, vybavit a provozovat stanoviště dekontaminace osob, při užití ochranné masky a ochranného protichemického obleku, instruovat postižené osoby a používat dekontaminační proudnice s kartáči.

V současné době je ZDEKONTČ ve stavu, kdy dokáže postavit linku pro dekontaminaci osob (včetně stanů, vybavení a dispozice) i techniky, ale nemá strojníka k obsluze chemického automobilu ACHR-90 ani nikoho způsobilého k provádění RChB průzkumu.

Obrázek 21 Dekontaminace techniky. [Zdroj: vlastní]

Osvětlení místa havárie a zabezpečení dodávek elektrické energie (ZR 8,7 %, ZRAZ 47,4 %)

S využitím osobních automobilů UAZ anebo Land Rover Defender může ZRAZ přivést přívěs s osvětlovací soupravou, rozmístit reflektory, napojit k nim veškerou kabeláž, vztyčit osvětlovací balon a tím zajistit osvětlení místa havárie. Nouzové dodávky energie například pro provoz jídelny či evakuačního stanu může zabezpečit prostřednictvím menších elektrocentrál, které ZRAZ dopraví na místo, připraví je k použití a provozuje je. Těmi však není schopna zabezpečit např. nemocnici, které vypadly záložní zdroje.

Nouzové zásobování pitnou vodou (ZR 34,8 %, ZRAZ 63,2 %)

Zabezpečit nouzové zásobování pitnou vodou dokáže ZRAZ několika způsoby. Jedním z nich je dovezení pitné vody v účelových cisternových automobilech, cisternových přívěsech nebo přívěsech na vodu (nikoliv v hasičských cisternových automobilových stříkačkách, které jednak nesplňují hygienické požadavky pro tento účel, a zároveň voda do nich čerpaná nepochází vždy z kvalitních vodních zdrojů). Další ze způsobů je doprava vody v automobilu ACHR-90, jehož jedna ze tří komor o objemu 2 m³ je vyčleněna výhradně pro použití s pitnou vodou [49, str. 91; 50]. Do míst, kam se výše uvedená technika nedostane, dopraví ZRAZ balenou pitnou vodu osobními terénními automobily Land Rover Defender nebo UAZ.

Práce ve výškách a nad volnou hloubkou (ZR 8,7 %, ZRAZ 68,4 %)

Za práci ve výškách a nad volnou hloubkou se považuje specializovaná činnost a pohyb osob na místech s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, propadnutím nebo sesutím, nebo nad vodní hladinou či jinou látkou, kde v případě pádu do ní hrozí nebezpečí utopení, udušení, poleptání nebo akutní

otravy. [51, str. 11] Za úspěch 2ZD lze tedy považovat, že tato specifická aktivita se společně s evakuací obyvatelstva umístila na druhém místě v úkolech, které by ZRAZ mohla dle názorů příslušníků jednotek AZ 15. žp. plnit (domnívá se tak 68,4 % vojáků v AZ, první bylo vyhledávání a vyprošťování osob ze závalů a trosk 78,9 %), a že podobný názor má i 8,7 % příslušníků ZR.

Za elitu v lezeckém záchranářství v rámci AČR jsou považováni příslušníci ZČ záchranné roty 151. ženijního praporu v Olomouci. Na setkání s nimi v rámci cvičení Rainbow III. vzpomíná nrtm. M. L. z 2.ZD ZRAZ takto: *„Když nás přidělili k nim do družstva, vůbec nevěděli, co si o nás mají myslet. Bylo to prvně v životě, co viděli záložáka a div, že si do nás nechtěli kousnout, jestli jsme opravdoví. Jeden z nich se zeptal, na co máme papíry, a na odpověď, že vojenské žádné, zareagoval ostentativním povzdechem. Pak přišel první výjezd – osoba na osvětlovacím stožáru. Dostali jsme pokyn, ať moc nepřekážíme. Poté, co figuranta snesli ze stožáru dolů, řekli nám, ať ho dáme do nosítek a odneseme k sanitce. Jelikož to byla nosítka Sked, se kterými pravidelně cvičíme, měli jsme ho v nosítkách sbaleného dřív, než se kluci z Olomouce odepnuli z lana. Tím jsme získali jejich pozornost. Při dalším výjezdu nás nechali plnit dílčí úkoly. U třetího výjezdu nás nechali jednat samostatně. Skončilo to tak, že na konci dne, než něco udělali, konzultovali to s námi...“*

ZRAZ dokáže provádět práce a záchranu ve výškách a nad volnou hloubkou a v podzemních prostorech, včetně těch uzavřených některými plynnými, kapalnými nebo tuhými překážkami [52, str. 466]. Může jít o pátrání, záchranu nebo evakuaci osob a zvířat z exponovaných míst (výšek, hloubek) či visících na laně, převážně s využitím lanových technik. Dokážou překonat vodní toky tam, kde pro množství nebo silné proudění vody není možný jiný přístup. Mohou odstraňovat havarijní stavy tam, kde předměty nebo materiál ohrožují prostor pod sebou. Jsou schopni vyprostit předměty nebo zařízení spadlé do hloubek a to včetně míst zaplavených vodou. Veškerou činnost provádí příslušníci

2. záchranného družstva za aktivní asistence hasičského záchranného družstva. Příslušníci dalších družstev (čet) pomáhají při vytahování podle pokynů 2ZD.

Obrázek 22 Výcvik záchrany za pomoci lanových technik. [Zdroj: vlastní]

Likvidace polomů (ZR 47,8 %, ZRAZ 52,6 %)

Podílet se na likvidaci polomů může ZRAZ díky zkušenostem některých jejích příslušníků z civilních profesí (arboristika, péče o dřeviny, likvidace polomů prováděná jednotkami sborů dobrovolných hasičů). Rozřezáním motorovými řetězovými pilami na manipulovatelné kusy zahájí ZRAZ obnovení průjezdu zapadanými cestami a dalšími prioritními místy. Ti, kteří nemají zkušenosti anebo oprávnění pro práci s motorovou pilou, mohou ručně odnášet větve a rozřezané části kmenů pryč z komunikací, případně je nakládat na nákladní automobily – sklápěče. ZSTROJČ by s pomocí rypadel odstranila některé kmeny z komunikací, případně pomohla strhnout stromy zavěšené do jiných a použít nakladače k odstranění dřevěné masy, příp. k jejímu naložení na nákladní automobily.

Hašení rozsáhlých lesních požárů (ZR 4,3 %, ZRAZ 15,8 %)

Lesní požáry jsou charakteristické rychlostí svého šíření a zasažením rozsáhlého území. Jejich hašení je náročné i na kvantitu nasazených sil a prostředků. K podpoře a doplnění jednotek požární ochrany lze využít ZRAZ. ZČ by prováděla hašení požárů (příslušníci hasičského záchranného družstva by řídili činnost 1. a 2. ZD). ZSTROJČ by s využitím rypadel a nakladačů, případně další ženižní mechanizace vytvářela proluky zabraňující šíření požáru, či umožňující rozdělit požární úsek na drobnější, případně hloubit rýhy zabraňující šíření podzemních požárů. ZDEKONTČ by se podílela na provádění hasebních prací s využitím ACHR-90, coby cisternové automobilové stříkačky, anebo použitím čelní asanační lišty k liniovému hašení zemních porostů.

ZRAZ se na hašení lesních požárů může podílet i zajištěním dálkové dopravy vody, tvorbou čerpacích míst pro doplňování vody do cisternových hasicích automobilů, anebo provádění hasebních prací s jednoduchými prostředky – krumpáče, lopaty, vědra, tlumice, džberové stříkačky atp. V neposlední řadě může ZRAZ zajistit část týlového zabezpečení, například vydávat občerstvení zasahujícím příslušníkům jednotek požární ochrany.

Obrázek 23 Návčik provádění hasebních prací. [Zdroj: vlastní]

Likvidace ropných havárií na vodních tocích (ZR 13,0 %, ZRAZ 15,8 %)

V omezeném rozsahu je ZRAZ schopna podílet se na likvidaci některých ropných produktů a látek (pohonných hmot, olejů, barev a hnojiv) unikajících do vodních toků tak, aby zabránila dalšímu úniku (přerušila příčinu úniku) anebo omezila ohrožení životního prostředí. Činnost ZRAZ v místě události spočívá zejména ve stavbě norných stěn, které jsou součástí výbavy ACHR-90 (v případě širokých vodních toků nebo toků se silným proudem využije k natažení norných stěn malá plavidla – motorové čluny), omezit odpar některých látek pokrytím pěnou z hasicího automobilu, varovat ohrožené osoby, případně z místa úniku vyloučit zdroje iniciace výbuchu v případě úniku pohonných hmot. ZSTROJČ může pomocí rypadel a nakladačů těžít kontaminovanou zeminu příp. jednotkami požární ochrany použité sorbenty, zatímco záchranné hasičské družstvo provádět požární asistenci pokud jsou tato zemina či sorbenty nasáklé hořlavými látkami.

Vytěžování a odvoz kontaminované zeminy (ZR 17,4 %, ZRAZ 42,1 %)

V předchozích odstavcích byla opakovaně zmiňována schopnost ZSTROJČ těžít a nakládat kontaminovanou zeminu pomocí rypadel (UDS-114, UDS-214) a nakladačů (KN-251, JCB 4). Tu pak odvážet automobilovými sklápěčkami. V případě nutnosti, a zabezpečení přeškolení řidičů z jiných čt na automobily Tatra T-815, mohou se i oni podílet na odvozu vytěžené zeminy (což je výhodné zejména tehdy, je-li zemina odvážena do vzdálených lokalit). Ostatní mohou použít ženíjní náradí (lopaty, krumpáče) a nakládat to, co rypadla nejsou schopna pobrat, nebo z míst, kam se nedostanou.

V místech se zvýšeným ohrožením života nebo zdraví zasahujících záchranářů jsou příslušníci ZRAZ schopni provádět vytěžování zeminy v osobních ochranných prostředcích pro ochranu dýchacího ústrojí a povrchu

těla. Rovněž mohou pracovat v případech, kdy je zemina kontaminována hořlavou látkou a z důvodu zvýšeného rizika vzniku požáru je nezbytná přítomnost hasicího automobilu s posádkou.

Zásobování materiálem pro humanitární potřeby (ZR 52,2 %, ZRAZ 47,4 %)

Obdobně, jako v případě pitné vody, je ZRAZ schopna zabezpečit zásobování materiálem humanitární potřeby obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí. Každé z družstev dokáže ve Skladech logistiky HZS, Skladovacích a opravárenských zařízení HZS, skladech Správy státních hmotných rezerv či sběrných místech humanitární pomoci naložit nezbytný materiál (balenou vodu, potraviny, vařiče, nádobí, ošacení, obutí, zdravotnický materiál, lehátka, stany, příkrývky, hygienické pomůcky, čisticí a desinfekční prostředky atp.) na plachtový nákladní automobil a odvézt jej na místo určení. Tam to složit a zajistit distribuci (ať už volně nebo evidovanou proti podpisu). Rovněž je schopna zajistit ostrahu dopravovaného, distribuovaného a v místě skladovaného materiálu humanitární potřeby před rabováním a krádežemi.

Obrázek 24 Plachtový nákladní automobil Tatra T-815 8x8. [Zdroj: vlastní]

Evakuace obyvatelstva (ZR 60,9 %, ZRAZ 68,4 %)

V okamžiku, kdy nastane událost, která vyžaduje vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu a jako jeden ze způsobů kolektivní ochrany je vyhlášena evakuace [53, str. 45] může se na její realizaci podílet i ZRAZ. Ta může provádět evakuaci jak z ohroženého území, tedy území, jež v daném okamžiku mimořádnou událostí zasaženo nebylo, ale existuje důvodné riziko, že dané území bude mimořádnou událostí zasaženo (např. voda stoupající z koryta zaplaví záplavové území). V takovémto případě provádí evakuaci s využitím autobusu, oplachtovaných nákladních automobilů, případně osobních terénních automobilů z míst, kam se prostředky hromadné dopravy nedostanou, nebo jejich použití by vzhledem k počtu evakuovaných osob nebylo účelné, a evakuované dopravuje do evakuačních středisek.

Dále pak může provádět evakuaci obyvatelstva z míst, která již byla mimořádnou událostí zasažena. Způsob provedení evakuace, použitá technika a použité osobní ochranné prostředky se liší v závislosti na typu mimořádné události. Například v případě povodní může převážet evakuované osoby ze zatopených míst pomocí těžkých terénních nákladních automobilů Tatra T-815 a T-810, které mají brodivost 1,2 m, pomocí obojživelného transportéru PTS-10 anebo s využitím nafukovacích a karosovaných člunů. Těmi dopraví osoby do míst, odkud mohou být odvezeny do evakuačních středisek.

Vybudování a zabezpečení nouzového ubytování obyvatelstva (ZR 39,1 %, ZRAZ 52,6 %)

Dojde-li k situacím, které vyžadují dočasné ubytování obyvatelstva postiženého mimořádnou událostí v objektech, které k tomuto účelu nejsou za normálních okolností používané, ani určené [53, str. 51], může se na vybudování nouzového ubytování podílet i ZRAZ. Jedním ze způsobů jejího

využití je pomoc krizovým odborům měst a obcí, jež mají stálé úkryty nebo objekty předurčené k takovému použití, ale nemají dostatečný počet sil, aby mohly nouzové ubytování připravit v co nejkratším časovém úseku. V takovém případě mohou příslušníci ZRAZ zabezpečovat chod a provádět dohled nad chodem přiděleného ubytování.

Podílet se může i při stavbě základny humanitární pomoci. Před její výstavbou s využitím malé ženíjní mechanizace připraví prostor (poseká trávu, prořeže keře a náletové dřeviny) a ZSTROJČ s využitím rypadel či nakladačů provede v případě potřeby zemní práce nezbytné k úpravě prostoru. Následně na místo dopraví nezbytný materiál a spolupracuje při stavbě základny. Po její dostavbě zabezpečuje provoz přidělené části (výdejnu stravy, šatů, hygienických potřeb, případně řeší odpadové hospodářství, zásobování vodou pitnou i užitkovou vodou atp.). Jedná-li se o nouzové ubytování malého množství osob, lze tyto osoby zabezpečit prostředky ZDEKONTČ – ubytovat je v nafukovacích stanech, hygienu (sprchy s teplou vodou) zabezpečit s využitím ACHR-90 a další.

ZRAZ je schopna zabezpečit provoz evakuačních center a základen nouzového ubytování (materiálních základen humanitární pomoci). Evidovat ubytované obyvatelstvo, zabezpečovat provoz centra, provádět dozor nad jeho fungování, dohled nad dodržováním řádu a pořádku centra, zajistit výdej stravy či přidělování dávek potravin, ošacení, přikrývek, hygienických potřeb atp.

Odstraňování následků živelních pohrom (ZR 60,9 %, ZRAZ 63,2 %)

Do odstraňování následků živelních pohrom se částečně prolínají činnosti uvedené v předchozích odstavcích, jako například likvidace polomů, vytěžování kontaminované zeminy, odstraňování uhynulých živočichů,

dekontaminace techniky a další. Příslušníci ZRAZ mohou ručně vynášet zničený nábytek stejně, jako shazovat snůh ze střech. S využitím nakladačů ZSTROJČ mohou z veřejných prostranství odklízet snůh nebo naplaveniny či bahno naplavené povodní, případně zeminu po sesuvech (co nepoberou lžíce bagrů, to ručně, za pomoci krumpáčů a lopat, naberou záchranáři). Vytěžený materiál pak odvézt na sklápěčkách.

Plovoucími a kalovými čerpadly mohou odčerpávat vodu ze zaplavených prostor. Znečištěné komunikace umyje ZRAZ čelními asanačními lištami na cisternové automobilové stříkačce nebo ACHR-90, případně vodou hnanou proudnicemi z těchto vozidel. ZDEKONTČ dezinfikuje vodou zaplavené prostory a to buď pomocí dezinfekčních přípravků anebo párou z agregátu na ACHR-90.

Jiné. (ZR 4,3 %, ZRAZ 10,5 %)

V závislosti na absolvovaných kurzech, svěřených věcných prostředcích, přidělené technice a hlavně na schopnostech velitelů roty, čet a družstev dokáže ZRAZ provádět záchranné, likvidační a obnovovací práce a plnit humanitární úkoly civilní obrany.

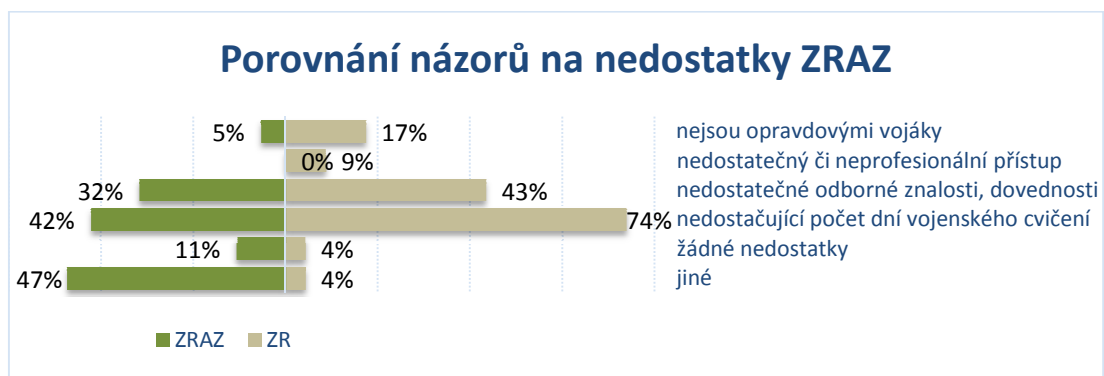
V neposlední řadě je nezbytné vést v patrnosti, že ZRAZ nemusí být využita pro řešení mimořádné události, ale být zálohou ZR pro řešení mimořádné události. Na základě směrnice náčelníka generálního štábu vyčleňuje 15. žp stálou zálohu v podobě hasičské a dekontaminační techniky, včetně obsluhy, pro Jadernou elektrárnu Temelín. Dále se Česká republika zavázala k vyčleňování sil do pohotovostního uskupení OSN – UNSAS [54, str. 71; 55, str. 30; 56, str. 24] a UNPCRS [57, str. 5]. AČR se tak na základě mezinárodních smluv (pokud to schválí vláda) může podílet na mezinárodních mírových a bezpečnostních operacích a misích. Těmi mohou být i záchranné, pátrací či

humanitární operace, odstraňování následků katastrof a další činnosti ve prospěch civilních osob [55, str. 47; 57, str. 1, 2], k nimž jsou vyčleněni příslušníci záchranných rot 15. žp. V případě, že by tito vyjeli plnit své závazky do zahraničí, může být ZRAZ jejich zálohou v ČR pro plnění úkolů OS ve prospěch IZS.

6.3 Problémy a nedostatky ZRAZ

Z dotazníkového šetření provedeného mezi příslušníky záchranných rot (jak vojáků z povolání tak AZ) vyplývá, že největšími nedostatky/překážkami ze strany příslušníků ZRAZ jsou:

- Nedostatečné odborné znalosti a dovednosti (28, 6 % ZR, 23 % ZRAZ);
- Nedostatečný počet dní vojenského cvičení (48,6 % ZR, 30,8 % ZRAZ);
- Jiné (2,8 % ZR, 34,6 % ZRAZ), kdy do této kategorie spadají problémy typu: malá naplněnost roty, neefektivně využití dny vojenského cvičení, nejednotné postupy, osobní překážky k účasti na výcviku (neochota zaměstnavatele uvolňovat zaměstnance na vojenská cvičení).

Obrázek 25 Porovnání názorů na nedostatky ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

Na jakoukoliv činnost v armádě, stejně jako na ovládání jakékoliv techniky, musí voják absolvovat příslušný kurz a mít odpovídající oprávnění. Některé kurzy je možné absolvovat v rámci útvaru, jiné může voják absolvovat pouze

u Velitelství výcviku – Vojenské akademie Vyškov. Záleží tedy na administrativních schopnostech odpovědných pracovníků a na volných kapacitách vypsanych kurzů, zda se voják na kurz vedoucí k získání oprávnění nezbytného pro výkon jeho činnosti v dané funkci dostane. V případě vojáků v aktivní záloze je další komplikací počet 4 týdnů vojenského cvičení, které mohou v kalendářním roce absolvovat. [36, § 12 odst. 3] Jedná-li se o kurz, který svým rozsahem překročí přípustný počet dní vojenského cvičení, nemůže se jej voják v aktivní záloze zúčastnit. V případech, kdy kurz absolvovat může, je mu o dny strávené na kurzu zkrácen počet dní vojenského cvičení na posádce. Takže například velitel ZZD, který aby mohl vést přípravu a činnost svého družstva, musí mít kvalifikaci instruktora vojenského lezení, musí za účelem získání této kvalifikace absolvovat kurzy v celkovém rozsahu šesti týdnů (Základní výcvik vojenského lezení – 1 týden, Zdokonalovací kurz vojenského lezení – 2 týdny, Kurz Cvičitele vojenského trenažéru Jakub a umělé stěny – 1 týden, Kurz Instruktora vojenského lezení – 2 týdny [58, str. 19]), se po dobu šesti týdnů (což v praxi znamená rok a půl) neúčastní cvičení svého družstva, roty ani jiných cvičení na posádce.

Jako nedostatečné odborné znalosti a dovednosti je chápána rovněž absence vojenských kvalifikací a oprávnění. Desítky hodin praxe s motorovou pilou při těžbě a zpracování dřeva nemají v AČR žádný význam, pokud voják nemá platný průkaz uživatele malé ženižní mechanizace – motorové řetězové pily. Státisíce najetých kilometrů v mezinárodní kamionové přepravě jsou naprosto zbytečné, pokud řidič se nezúčastnil několikátýdenního kurzu nezbytného k získání OŘVOS C a E a neabsolvoval proškolení na konkrétní techniku (např. pokud je proškolen na řízení vozidel Tatra T-810, nesmí řídit Tatru T-815, apod.). S dvacetiletou lezeckou praxí a kvalifikací instruktora hasičů – lezců nesmí voják na lano, pokud neabsolvoval kurz základů vojenského lezení. V současnosti jsou příslušníci ZRAZ držiteli těchto civilních kvalifikací: „řidičské

průkazy všech skupin, průkazy k obsluze motorových řetězových pil, průkazy k obsluze kolových nakladačů, průkazy k obsluze lopatových kolových rypadel, průkaz k obsluze lopatových pásových rypadel, průkazy nositele dýchací techniky, průkazy vůdce malého plavidla, vazačské průkazy, průkazy uživatele indikační a detekční techniky, osvědčení odborné způsobilosti k provádění prací ve výškách a nad volnou hloubkou (včetně potřeb požární ochrany a instruktorských kvalifikací a oprávnění), potápěčské průkazy (včetně instruktorských kvalifikací a oprávnění), osvědčení odborné způsobilosti k odchytu toulavých a zdivočelých psů a koček a vybraných synantropních zvířat, jeřábnické průkazy, průkazy k obsluze motorových manipulačních vozíků, odborné způsobilosti dle vyhlášky č. 50/1978 Sb. a absolventi kurzů HZS - Nástupní odborný výcvik, Chemická služba, Taktické řízení, Technik ochrany obyvatelstva“.

Nedostatečný počet dní lze spojit i s dalším zmíněným nedostatkem – neefektivně využitými dny vojenského cvičení. Omezený počet dní vojenského cvičení, coby překážka při získávání kvalifikací, byl zmíněn v předchozích odstavcích. Získání nových kvalifikací a dovedností je však pouze první částí problému. Tím zbytkem je udržení již získaných kvalifikací a dovedností, nacvičení činnosti a postupů v rámci družstva, čety, roty, součinnostní cvičení a výcviky s dalšími subjekty (například záchrannými rotami AČR, s místně příslušnými jednotkami požární ochrany) a v neposlední řadě i vševojskové dovednosti. Čtyři týdny jsou naprosté minimum pro nácvik činností a ovládnání techniky charakteristické pro každé družstvo a pro záchrannářský výcvik, než aby se těmito dny dalo plýtvat na vševojskovou přípravu – střelby, boj zblízka atp.

Na rozdíl od většiny jednotek aktivních záloh (všech pěších rot, velké části mechanizovaných a dalších rot AZ), kde značná část jejich činnosti spočívá v ostraze objektů (např. objektů důležitých pro obranu státu), činnost na kontrolně propouštěcích místech, přesuny v šachovnicích a dalších formacích,

ústupy (loupáním a oponou) a obligátní „jdu“ a „kryju“, se činnost ZRAZ liší v tom, že každé družstvo má své specifické zaměření a rozdílná jsou i zaměření jednotlivých funkcí v rámci družstva. Až na výjimky není z principu možné, aby příslušník ZRAZ nahradil jiného v rámci družstva, čety nebo roty (ačkoliv díky praxi z civilních profesí toho mnozí v současnosti schopni jsou) a je prakticky nemožné, aby jedno družstvo nahradilo družstvo druhé (jak je to běžné u bojových útvarů).

Dalším z problémů je malá naplněnost roty. Příčin je několik. Obecnými příčinami jsou nezájem občanů o službu v aktivních zálohách, nepříliš dobré vzpomínky na základní vojenskou službu, špatný zdravotní stav těch, kteří by zájem měli, ale neprojdou zdravotními prohlídkami, nedostatečná fyzická kondice (zájem mají, projdou zdravotními prohlídkami, ale fyzicky nezvládnou kurz základní přípravy) a nedostatečná motivace/nesplnění očekávání (jako v předchozím případě mají zájem, projdou zdravotními prohlídkami, ale během kurzu základní přípravy případně během cvičení s rotou zjistí, že nedokáže být každý den bez maminky, nemůže fungovat, pokud nespí osm hodin denně, vadí mu, když mu někdo rozkazuje, když musí být součástí celku a když není věnován prostor jeho individualitě, anebo prostě není naplněno jeho očekávání – není to tak akční, jako v americkém filmu, nestřílí z rotačních kulometů, nedostane hned hodnost generála apod.). To jsou problémy, se kterými se potýkají všechny jednotky aktivních záloh.

V případě ZRAZ pak přibývají i další příčiny, např. že činnost záchranářů není v očích zájemců o službu v AZ tak atraktivní jako činnost „bojařů“, nesprávné informace poskytované na některých KVV, kde náboroví pracovníci zájemcům činnost ZRAZ interpretují jako ženižní činnost (lopata, krumpáč, ženižní zátarasy atp.).

Neposlední příčinou je i skutečnost, že vzhledem ke specifickým požadavkům na jednotlivé funkce (odbornost, znalost, kvalifikace atp.) a ke komplikacím při získávání těchto kvalifikací a oprávnění (absolvování kurzu, doba trvání kurzu × počet dní vojenského cvičení v kalendářním roce atd.) jsou důvodem, aby zájemci o vstup do ZRAZ na takovéto pozice měli odpovídající kvalifikace. Zatímco do ZR AČR může na místo potápěče nastoupit člověk, který se nikdy předtím nepotápěl, a následně stráví několik měsíců na útvaru, než bude poslán na potápěčský kurz a teprve po něm se bude moci potápěčsky rozvíjet, na místo potápěče v ZRAZ (pokud by takové místo bylo obnoveno) může nastoupit pouze hotový potápěč, byť s kvalifikací u sportovní organizace (tzn., dotyčný má s potápěním zkušenosti, tudíž jej stačí přeškolit a nehrozí tak riziko, že až v průběhu kurzu vojenského potápění se zjistí, případný problém s vyrovnáním tlaku ve středouší). Nastoupit do záchranného hasičského družstva může pouze ten, kdo již absolvoval nástupní odborný výcvik jednotek požární ochrany.

Kvalifikační předpoklady pro přijetí na mnohá místa v ZRAZ splní pouze ti, kteří mají odpovídající kvalifikace, byť civilní, anebo i propadlé jak je tomu v případech absolventů základní vojenské služby na obdobných postech, nebo bývalých vojáků z povolání ze záchranných, ženijních nebo obdobných rot. Pozn.: *nedostatečná početní naplněnost je problémem celé armády a ani ZR profesionálních vojáků nemají plné stavy.*

Závažnou překážkou vojáků v aktivní záloze (bez ohledu na to, zda se jedná o příslušníky ZRAZ nebo jiných jednotek) jsou osobní překážky k účasti na výcviku. Jednak z rodinných důvodů (ať už v podobě konfliktů ve vztahu, typu: „*ty si zase budeš někde hrát na vojáky a já abych se starala o domácnost/děti/hospodářství/cokoliv*“, nebo jen vědomí vojáka, že nechává v nejméně vhodnou dobu partnerku samotnou s nemocným

dítětem/rekonstrukcí bytu/prasklou vodovodní trubkou atp.). Rovněž sem patří i finanční záležitosti, kdy zejména pro mladé rodiny může být omezení příjmu po dobu vojenského cvičení značně nepříjemné. Roční odměna ve výši 18.000,- Kč, jež náleží vojákovi v aktivní záloze, jenž absolvoval minimálně jedno vojenské cvičení [40, § 26 odst. 1] se může zdát odpovídající, leč za ni si mnozí vojáci dokupují výstrojní součástky, které by coby výstrojní náležitosti [40, § 19] dostat měli, ale tím, že nejsou ve vojenských skladech k mání, je dostat nemohou, anebo součástek, co se nefasují, ale pro činnost v AZ jsou nezbytné (batoch s ergonomickým nosným systémem, teplý spacák, *camel-bag*, chrániče kolen, kvalitní ochranné rukavice, nepromokavý oděv, jmenovky, zásahové vesty, domovenky a další tisíce drobných nezbytností).

Za každý kalendářní den cvičení náleží vojákovi v aktivní záloze služné podle hodnoty stanovené pro služební místo, na něž je zařazen, služebním tarifem, jaký má voják z povolání. [40, § 24] Služební tarif stanovuje § 68 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. Služné je vojákům v AZ počítáno z počtu dní v kalendářním měsíci, v němž se cvičení koná (tzn., že v případě sedmi měsíců v roce se tarifní částka počítá z 31 dní, u čtyř měsíců z 30 dní a jeden měsíc z 28 nebo 29 dní), počítá se z minimální výše služebního tarifu (bez výkonnostních příplatků, náborových příspěvků, příspěvků na bydlení, stabilizačních příspěvků) v čistém platu. Převážná většina vojáků v aktivní záloze je zařazena na funkci střelec, jíž přísluší hodnota svobodník, tudíž za pětidenní vojenské cvičení obdrží služné 2.500,- Kč, což odpovídá odměně 64,- Kč za hodinu, pokud by byl v práci (hrubý plat svobodníka je 19.300,- Kč, čistý plat pak 15.361,- Kč, děleno počtem dní v měsíci => $15.361 \div 30 = 512,-$ Kč za den, násobeno počtem dní na cvičení => $512 \times 5 = 2.560,-$ Kč).

Neméně důležitou překážkou je neochota zaměstnavatele uvolňovat zaměstnance na vojenská cvičení. Přestože od 1. 7. 2017 může vojenský správní

úřad vyplácet zaměstnavateli vojáka v aktivní záloze finanční podporu [40, § 36, § 37], ale ta může společnosti pomoci v případě dočasné náhrady za nekvalifikovaného pracovníka, nikoliv však za odborníka, který jako jediný zná nebo umí ovládat zvláštní technologie. Došlo i k situacím, kdy zaměstnavatel/nadřízený pracovník vojáka v aktivní záloze mu narovinu řekl: *„já osobně si velice vážím toho, co děláte pro vlast, ale pro potřeby podniku bude výhodnější, když na pozici, kterou zastáváte, bude člověk, který není zdaleka takový vlastenec jako vy, ale také nebude odjíždět na vojenská cvičení...“*. Ten se pak mohl svobodně rozhodnout, zdali setrvá v daném zaměstnání nebo v aktivní záloze.

Jistou komplikaci přináší i práce na směny v nepřetržitém provozu. Zaměstnavatel je povinen uvolnit vojáka v záloze na vojenské cvičení a v nezbytně nutném rozsahu mu poskytnout volno i na cestu na cvičení [59, § 204 odst. 1 a 2], ovšem za to mnozí považují dobu cesty bezprostředně před začátkem cvičení. Pokud je voják v AZ povolán na cvičení například od pondělí od 6:30 hodin a směna mu začíná v neděli v 19:00 hodin, uvolní jej od pondělí od 00:00 hodin. Což je nedostatečné, neboť voják tak nemá čas na dostatečný odpočinek (zejména pokud by v plánu byly ostré střelby, je žádoucí, aby jim předcházel osmihodinový nepřetržitý odpočinek).

6.4 Návrhy na zlepšení činnosti a efektivity výcviku ZRAZ

Základním kamenem zlepšení veškeré činnosti a efektivity záchranné roty AZ (a v budoucnu i všech dalších jednotek aktivní zálohy u 15. ženijního pluku) je vytvoření funkčního velení. Tedy stanovit jako velitele ZRAZ vojáka z povolání, jehož jedinou náplní, povinností a odpovědností bude řízení záchranné roty aktivních záloh. Coby voják z povolání bude lépe seznámen se všemi procesy, bude odpovídajícím partnerem pro jednání s nadřízenými z praporu či pluku a činnost i chod ZRAZ pro něj nebude pouze přidruženým/doplňkovým úkolem.

Profesionalizace je nezbytná i v případě části velitelského družstva, coby odborného protějšku 151. žpr. Takovýto krok by usnadnil plánování a provádění výcviků a zvýšil akceschopnost roty. Vrchní praporčík a technik roty by měli být vojáci z povolání, jejichž primárním úkolem a odpovědností by bylo zabezpečení chodu ZRAZ. Vrchní praporčík by měl na starost výstrojní náležitosti vojáků v aktivní záloze tak, aby pro plánovanou činnost měli veškeré nezbytné prostředky (například osobní ochranné prostředky, ubytování, stravu, munici na střelby, atd.), včetně zabezpečení a obměny výstrojních náležitostí, případně údržbě a úklidu použité výstroje po ukončení cvičení. Neméně důležitý je i technik roty, na kterého by byla „napsaná“ veškerá technika (nářadí, ženijní mechanizace a stroje, automobily atp.), aby ji měla ZRAZ k dispozici, na začátku cvičení ji mohl předat a na konci cvičení ji převzít zpět. Vedoucí praporčík by mohl být vojákem v záloze, avšak pouze za podmínky, že se jedná o bývalého vojáka z povolání, který zná veškeré potřebné procesy a má v systému vytvořené vazby. Jedině takový by mohl účinně řešit personální záležitosti – znal by své lidi a jejich schopnosti, udržoval by přehled o kvalifikacích, které příslušníci ZRAZ mají, které jim k řádnému výkonu na dané funkci chybí, zabezpečoval by, aby je vojáci měli a udržovali si je platné. Zjišťoval by volné kapacity v kurzech, umísťoval by na ně příslušníky ZRAZ, zajišťoval by instruktory na školení atp.

Dalším krokem je legitimizace (zejména pak vytvoření systému pro bezodkladnou legitimizaci či revizi) civilních oprávnění a kvalifikací na vojenské. Týkalo by se to jak kvalifikací ekvivalentních nebo totožných (kolový nakladač, řidičský průkaz, motorová řetězová pila), tak i obdobných se zohledněním potřeb armády, příp. doučením specifických úkonů (lezení, potápění...). Tento proces by mohl mít podobu předložení příslušného oprávnění, prokázání praxe (souvisle udržovanou platností oprávnění), praktickým ověřením dovedností a písemným ověřením znalostí. Úspěšný

absolvent po přezkoušení by mohl vzápětí vykonávat pro potřeby ZRAZ činnost, kterou ovládá a kvůli které je do ZRAZ zařazen. Pokud by neuspěl (byť z důvodu, že se civilní kvalifikace od vojenské liší zásadním způsobem), absolvoval by buď znovu celý proces převodu kvalifikace anebo standardní kurz potřebný k získání vojenské kvalifikace.

Důležité je rovněž absolvování příslušných vojenských kurzů nezbytných k výkonu činnosti a to ve stanoveném časovém horizontu. Z důvodu nutnosti oznámit zaměstnavateli vojáka v aktivní záloze v zákonem stanoveném termínu [40, § 37 odst. 1 a 2], není reálné, aby nově nastoupivší příslušník roty ihned odjel do Vyškova na specializační kurz. Přesto je nezbytné, aby nejpozději do roku po nástupu k jednotce některý z potřebných kurzů absolvoval. Jednak díky tomu získá oprávnění provádět určenou činnost, ale hlavně jej to bude motivovat k další činnosti (bude mít pocit, že o něj jednotka stojí a že chce, aby rozvíjel své znalosti a dovednosti). Důsledné dodržování tohoto pravidla bude mít za následek rychlý rozvoj akceschopnosti záchranné roty aktivních záloh. Pozn.: z kuloárů zaznívají informace, že velitelství Pozemních sil zamýšlí neumožnit příslušníkům aktivních záloh účastnit se kurzů pro vojáky z povolání. Pokud by k tomu opravdu došlo, mohli by mnohá místa v ZRAZ obsadit pouze bývalí vojáci z povolání.

Zvýšení počtu týdnů vojenského cvičení v kalendářním roce, anebo nezapočítávání doby strávené na kurzech do fondu doby vyčleněné na vojenské cvičení by si vyžádalo změnu zákona. Takovéto řešení problémů déletrvajících kurzů lze i v rámci této práce považovat za bezpředmětné. Východiskem by ale bylo uvážlivé plánování kurzů na přelom roku. Šestitýdenní kurz rozložen na dvě části, první na konec listopadu a první polovinu prosince a druhou na leden, umožní vojákovi v aktivní záloze kurz absolvovat celý a navíc k krátkém časovém úseku, tedy bez zbytečných prodlev, jejichž následkem by bylo zapomenutí a nutnost znovu učení se informací z první části kurzu.

Výcviky a kurzy je nutné plánovat podle potřeb roty, případně podle jejích příslušníků (např. pokud z důvodu absence OŘVOS C a E řidiče přepravního družstva závislého na přepravě PTS-10 nemůže toto družstvo ani vyjet, musí být prioritní vyslat řidiče na příslušný kurz), ne podle toho, jak zrovna vyjde čas, nebo který instruktor není zrovna vytížen, takže může uspořádat výcvik pro ZRAZ, přestože to, co školí, nepatří do náplně její činnosti. Zároveň není účelné organizovat odborné zaměstnání pro celou rotu, neboť ta není homogenním celkem, ale skládá se z čet s různými odbornostmi. Je tedy nezbytné během roku rozdělit výcvik na více typů:

1. Odborná příprava jednotlivce v rámci kurzů;
2. samostatný výcvik družstva/čety aktivních záloh;
3. součinnostní výcvik s příslušným družstvem/četou záchranné roty AČR;
4. odborná příprava jednotlivce formou stáží v příslušném družstvu ZR AČR (coby alternativa k přípravě jednotlivce v rámci kurzu);
5. společný výcvik celé záchranné roty aktivních záloh (1× ročně).

Obrázek 26 Způsob dalšího výcviku ZRAZ. [Zdroj: vlastní]

Přestože normativní výnos ministerstva obrany č. 54/2016 o organizaci přípravy vojáků v záloze zaměřen spíše na činnost pěších rot AZ, lze se jím při plánování výcviku ZRAZ inspirovat. V prvním roce zařazení do aktivní zálohy je výcvik zaměřen na přípravu jednotlivce. Ve druhém roce je výcvik vojáka zaměřen na přípravu družstva za účelem sladění a nacvičení součinnosti družstva. Ve třetím roce je výcvik zaměřen na součinnost čety a roty jako celku při nácvičení provádění komplexní činnosti. V dalších letech je pak výcvik

prováděn v závislosti na vycvičenosti a schopnosti, schopnosti a potřebách jednotky. [37, Čl. 36, odst. 1, písm. a), b), c) a d)]

Takovýto postup umožní rozvinout schopnosti a dovednosti jednotlivců a pomůže akceschopnosti družstev, čet a roty. Každý z příslušníků ZRAZ bude seznámen s výcvikovým cyklem (a tedy i dlouhodobým plánem výcviku) a zabrání se tím neefektivnímu využití výcvikových dní (např. se zredukuje kurzy přežití, boje zblízka, střelby z krátkých a zejména dlouhých zbraní, které v souladu s kapitolou IV, Čl. 47, odst. 1, písm. d), Čl. 61, odst. 3 dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám, vojenskému personálu přidělenému k organizacím civilní ochrany nepřísluší).

Následující dva body by činnosti ZRAZ velmi prospěly, avšak není reálné je realizovat, aniž by došlo k úpravě zákonů.

Prvním z nich je vytvoření legislativního rámce pro povolání vojáků v aktivní záloze k podílení se na řešení mimořádných událostí. Ten by umožnil jejich bezodkladné povolání přímo z útvaru, aniž by proběhl celý proces povolávání vojáka, kdy útvar pošle požadavek na KVV, které jej povolá a zohledňuje při tom požadavek na povolání s měsíčním předstihem a půlročním předstihem informování jeho zaměstnavatele.

Druhým z nich je změna přístupu k zabezpečování kurzů Armádou České republiky. V dobách základní vojenské služby, pokud odvedenec nastoupil na místo, které vyžadovalo speciální kvalifikaci (řidičský průkaz C, strojnický průkaz, průkaz k obsluze kolových či pásových nakladačů), armáda mu zajistila (zaplatila) odpovídající civilní kvalifikaci a legitimizovala ji pro použití v armádě. Voják tak získal kvalifikaci, která mu po skončení vojenské služby usnadnila získat zaměstnání. Obdobný model by mohl fungovat i v současnosti,

pokud by k tomu byla vůle, opora v zákoně a AČR by spolupracovala s úřady práce.

Nezaměstnaným, nebo uchazečům o práci, kteří by splňovali požadavky na zařazení do AZ, by armáda poté, co by úspěšně dokončili kurz základní přípravy zajistila/zaplatila civilní a paralelně s tím i vojenskou kvalifikaci. Ti by jednak museli být příslušníky aktivní zálohy a účastnit se vojenských cvičení v dohodnutém časovém úseku (např. tři let) a zároveň by museli nastoupit do zaměstnání, v němž je daná kvalifikace nezbytná (v případě nesplnění některé z uvedených podmínek, by armádě uhradili náklady na kurz. Nejinou praxi má AČR se vzděláním na vojenských školách, jejichž absolventi musí po ukončení školy stanovenou dobu sloužit v armádě, anebo se z ní vyplatit). Přínosem by bylo:

1. Zatraktivnění služby v aktivní záloze vedoucí ke zvýšení početního stavu jejích příslušníků;
2. získání zkušených řidičů/strojníků atp. (dotyčný nastoupí do zaměstnání vykonávat předmětnou činnost, v níž se tak zdokonalí mnohem rychleji, než v rámci cvičení v armádě) schopných vykonávat činnost ve prospěch aktivních záloh;
3. podpoření státní politiky zaměstnanosti (v ČR v současnosti chybí 3.666 řidičů nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel [60; 61], 474 pracovníci pro obsluhu železničních, zemních a příbuzných strojů a zařízení, 264 pracovníci pro obsluhu jeřábů, zdvihacích a podobných manipulačních zařízení, a mnozí další [62, str. 11, 12]).

7 ZÁVĚR

Dojde-li k situaci natolik závažné, že dojde ke zborcení všech stávajících hodnot, jedinou složkou, která bude schopna působit a jejíž personální stavy budou přednostně doplňovány, jsou ozbrojené síly, které jsou „doplňovány na základě branné povinnosti“ [63, str. 181, Čl. 4 odst. 1]. Ta vzniká každému občanovi dovršením věku 18 let [36, § 2]. Prakticky jediný, kdo je v současnosti fyzicky a odborně připravený doplnit armádu, je aktivní záloha. Mnozí ji chápou pouze jako jednotku schopnou střežit objekty důležité pro obranu státu, tedy pozemky a stavby, mající z hospodářského, politického nebo vojenského hlediska význam pro jeho obranu a zabezpečení jeho základních funkcí [64, str. 159]. Neprávem se zapomíná na aktivní zálohy 15. ženijního pluku, které svým zaměřením a výcvikem jsou předurčeny k provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech.

Z nich zatím funguje pouze záchranná rota AZ 151. ženijního praporu, která může sloužit k doplnění vojáků z povolání nebo fungovat jako samostatná a nezávislá jednotka plnící dílčí i komplexní úkoly. K tomu, aby mohla být neprodleně nasazena na řešení mimořádných událostí, zatím chybí legislativní opora. Díky zkušenostem svých příslušníků z jejich civilních profesí je schopna mnohé z předmětných úkolů plnit už nyní a být tak užitečnou součástí 15. žp.

Záchranná rota aktivních záloh má velký potenciál a bylo by nezodpovědné jej nevyužít a nerozvíjet jej. Je však nezbytné, aby civilní kvalifikace jejich příslušníků byly převedeny na vojenské kvalifikace, aby příslušníci ZRAZ absolvovali další odborné (vojenské) kurzy a aby měla rota přidělenou techniku. Tomu by pomohlo, kdyby velitel roty, vrchní praporčík a technik roty byli vojáky z povolání, a coby odborný protějšek ZR tyto záležitosti řešili.

Přes to vše dokáže ZRAZ dostat motto 15. žp: „*Sloužíme, abychom pomáhali.*“

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Zkratka	Její význam
AČR	Armáda České republiky
ACHR	automobil chemický rozstříkovací
AZ	Aktivní záloha
AZD	aktivní záloha dobrovolná
CO	civilní obrana/civilní ochrana
CSTT	Centrum simulačních a trenažerových technologií
ČR	Česká republika
DP	diplomová práce
EOD	Explosive Ordnance Disposal
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	integrovaný záchranný systém
JCB	Joseph Cyril Bamford (výrobce stavební a manipulační techniky)
JHČ	Jihočeský kraj
JMK	Jihomoravský kraj
KHK	Královéhradecký kraj
KN	kolový nakladač/kolový nosič
kN	kilo newton
KVK	Karlovarský kraj
KVV	Krajské vojenské velitelství

LBK	Liberecký kraj
MO	Ministerstvo obrany
MSK	Moravskoslezský kraj
NATO	North Atlantic Treaty Organization
OLK	Olomoucký kraj
OPCH	oděv protichemický
OPIS	operační a informační středisko
OŘVOS	oprávnění k řízení vozidel ozbrojených sil
OSN	Organizace spojených národů
PAK	Pardubický kraj
PLK	Plzeňský kraj
PTS	ПТС – плавающий транспортер (гусеничный плавающий транспортер)
RChB	radiační, chemický a biologický (průzkum)
Sb.	Sbírka zákonů
SOC MO	Společné operační centrum ministerstva obrany
STČ	Středočeský kraj
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SZR	samostatná záchranná rota
UAZ	УАЗ – Ульяновский автомобильный завод
UDS	univerzální dokončovací stroj
ULK	Ústecký kraj
UNC	univerzální nakladač čelní

UNPAS	United Nations Stand-by Arrangement System
UNPCRS	United Nations Peacekeeping Capability Readiness System
VeV-VA	Velitelství výcviku – Vojenská akademie
VYS	Kraj Vysočina
VZÚ	vojenský záchranný útvar
ZČ	záchranná četa
ZČAZ	záchranná četa aktivních záloh
ZD	záchranné družstvo (2ZD – 2. záchranné družstvo)
ZDEKONTČ	záchranná dekontaminační četa
ZLK	Zlínský kraj
ZHN	zbraně hromadného ničení
ZNGŠ–Ř	zástupce náčelníka generálního štábu – ředitele
zpr	záchranný prapor
ZR	záchranná rota
ZSTROJČ	záchranná strojní četa
ZVS	základní vojenská služba
žb	ženijní brigáda
žp	ženijní pluk
žpr	ženijní prapor

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] DOLEŽEL, Ludvík a Lubomír KROUPA. *Ženíjní vojsko: historie a současnost*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2003. ISBN 80-7278-189-8.
- [2] *Program odborné a speciální přípravy specialistů ženijního vojska*. Vyškov: Ředitelství výcviku a doktrín, 2004. Prog-1-2/Ž
- [3] *Koncepce výstavby Armády České republiky 2025 upravená verze ke zveřejnění*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015
- [4] ČESKO. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky ve znění zákona č. 250/2014 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 2. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219/zneni-20150101>
- [5] ŠILHÁNEK, Bohumil a Josef DVORÁK. *Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-86640-12-4.
- [6] Protiletická ochrana obyvatelstva protektorátu Böhmen und Mähren (Luftschutz, 1939-45) [online] © Petr Kunc. [cit. 2. 2. 2017] Dostupné z: http://www.fortifikace.net/ii_sv_v_struktura_protilet_ochr.html
- [7] MAREK, Jindřich. *Háchovi Melody Boys: kronika českého vládního vojska v Itálii 1944-1945*. Cheb: Svět křídel, 2003. ISBN 80-85280-95-7
- [8] Představujeme útvary AČR [online] © Dr. Pavel Minařík, CSc. [2. 2. 2017]. Dostupné z: <http://armada.vojenstvi.cz/povalecna/utvary/19.htm>
- [9] RŮŽIČKA, Pavel. *Nové ochranné prostředky. Zpravodaj civilní ochrany (pokračovatel časopisu Obrana vlasti. 1997, 29, 1, 34-35. ISSN 1211-2593.*
- [10] ŠTĚTINA, Jiří. *Medicína katastrof a hromadných neštěstí*. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-688-9.

- [11] PROCHÁZKA, Jan, Jarmila XAVEROVÁ a Jaroslav ROUŠAR, ed. *On the path of integration: 1999-2004*. Prague: Ministry of Defence of the Czech Republic, 2004. ISBN 80-7278-213-4.
- [12] GREBÍKOVÁ, Irena a Jaroslav ROUŠAR. *Záchranné a výcvikové základny Armády České republiky: Rescue and training bases of the Czech Republic Armed Forces*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 2002. ISBN 80-7278-165-0.
- [13] KOVAŘÍK, Jiří. *15. ženijní záchranná brigáda*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2005. ISBN 80-7278-297-5.
- [14] Historie základní vojenské služby v českých zemích [online] © Ministerstvo obrany [cit. 6. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=3895>
- [15] *15. ženijní brigáda: 15th Engineer Brigade*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Odbor komunikace a propagace (OKP), 2012. ISBN 978-80-7278-595-7.
- [16] ŠTENCLOVÁ, Miroslava. *15. ženijní brigáda "Generála Karla Husárka": 2003-2013*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, Odbor komunikace a propagace (OKP MO), 2013. ISBN 978-80-7278-616-9.
- [17] Události a cvičení záchranné čety [online] © Ing. Dušan Havlíček [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.zcaz-rakovnik.estranky.cz/clanky/udalosti-a-cviceni-zachranne-cety.2/>
- [18] ŠTENCLOVÁ, Miroslava. *15. ženijní pluk "Generála Karla Husárka"*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Vojenský historický ústav Praha, 2014. ISBN 978-80-7278-637-4.
- [19] AČR – Aktivní záloha [online] © Asociace záložních brigád [cit. 12. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.aktivnizaloha.cz/index.php/component/tags/tag/4-acr>

- [20] ČESKO. Zákon č. 92/1949 Sb., *branný zákon*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1949-92>
- [21] KUTHAN, P., *Vznik aktivních záloh* [online] © On War | On Peace [cit. 8. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.onwar.eu/wp-soubory/Vznik_Aktivnich_zaloh_OWOP_Martin.pdf
- [22] *Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2012
- [23] ČESKO. Zákon č. 585/2004 Sb., *o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-585>
- [24] Utíkali před vodou, teď se vrací a uklízí [online] © Novinky.cz [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/82287-utikali-pred-vodou-ted-se-vraci-a-uklizi.html>
- [25] Rok 2013 byl pro Aktivní zálohu v mnohém přelomový [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/rok-2013-byl-proaktivni-zalohu-v-mnohem-prelomovy-93539/>
- [26] Desítky příslušníků Aktivní zálohy pomáhají během povodní [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni74servis/zpravodajstvi/desitky-prislusniku-aktivni-zalohy-pomahaji-behem-povodni-85109/>
- [27] Dobrovolníci z Aktivní zálohy odstraňovali následky povodní [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacniservis/zpravodajstvi/dobrovolnici-z-aktivni-zalohy-odstranovali-nasledky-povodni-85459/>
- [28] 151. strážní rota v akci. Vojákům na Děčínsku říkají přátelé [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z:

- <http://www.acr.army.cz/informacniservis/zpravodajstvi/151--strazni-rotu-aktivni-zalohy-v-akci--vojakum-na-decinskurikaji-pratele-85880/>
- [29] Neratovice ocenily rotu Aktivní zálohy Středočeského kraje za pomoc při povodních [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/vycvik-anasazeni/aktivni-zaloha/aktuality/neratovice-ocenily-rotu-aktivni-zalohystredoceskeho-kraje-za-pomoc-pri-povodnich-95383/>
- [30] Starosta Prahy 5 ocenil příslušníky aktivní zálohy za pomoc při povodních [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacniservis/zpravodajstvi/starosta-prahy-5-ocenil-prislusniky-aktivni-zalohy-za-pomoc-pripovodnich-92644>
- [31] Jednotky AZ /Aktivní záloha (AZ) [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <http://www.aktivnizaloha.army.cz/jednotky-az>
- [32] Historie jednotek Aktivních záloh 15. žp, [online] © Ministerstvo obrany [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.zenijnipluk.army.cz/historie-jednotek-aktivnich-zaloh-15-zp>
- [33] Aktivní záloha [online] © Ministerstvo obrany [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.zenijnipluk.army.cz/aktivni-zaloha>
- [34] ČESKO. Nařízení vlády č. 60/2015 Sb., o stanovení seznamu činností pro jednotlivé vojenské hodnosti. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 22. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-60>
- [35] ČESKO. Zákon č. 47/2016 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-47>

- [36] ČESKO. Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 24. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-585>
- [37] *Normativní výnos ministerstva obrany č. 54/2016, Organizace přípravy vojáků v záloze*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2016. Interní dokument
- [38] ČESKO. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 2. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>
- [39] ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>
- [40] ČESKO. Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 9. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-45>
- [41] *Rozbor ŠN/CAX Szr Rakovník, Szr Olomouc ve dnech 4. - 8. února 2013*. Vyškov: Centrum simulačních a trenažerových technologií, 2013. Interní prezentace
- [42] ČESKO. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 24. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-221>
- [43] ČESKO. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>
- [44] ROUŠAR, Jaroslav., *Vojenské záchranné útvary - možnosti využití*. Praha: Ministerstvo obrany - Agentura vojenských informací a služeb, 2006. ISBN 80-7278-369-6.
- [45] ČESKO. Sdělení č. 168/1991 Sb., federálního ministerstva zahraničních věcí o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými

- protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 12. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-168>*
- [46] *Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2017. PČ. j. MV-158445-1/PO-IZS-2016*
- [47] *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, enviromentální bezpečnosti a plánování obrany státu, Praha, Ministerstvo vnitra ČR - OBPPK, 2016.*
- [48] ČESKO. Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 1. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>
- [49] KOHOUTEK, Jaroslav. *Prostředky pro ochranu proti zbraním hromadného ničení a chemickému nebezpečí. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 2005. ISBN 80-7278-249-5*
- [50] CZE – ACHR-90 / ACHR-90M (dekontaminační vozidlo) [online] © Válka.cz [cit. 12. 5. 2017] Dostupné z: <http://forum.valka.cz/topic/view/15787/CZE-ACHR-90-ACHR-90M-dekontaminacni-vozidlo>, ISSN: 1803-4306
- [51] BELICA, Ondřej. *Práce a záchrana ve výškách a nad volnou hloubkou. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5055-2.*
- [52] FASTER, Petr. *Baňské záchrannářství I: kompendium pro báňského záchrannáře. Ostrava: Montanex, 2000. ISBN 80-7225-043-4.*
- [53] ŠÍŇN, Robin, et al. *Medicína katastrof. Praha: Galén, 2017. ISBN 978-80-7492-295-4*
- [54] PAJER, Jaroslav, ed. *Armed Forces of the Czech Republic: a symbol of democracy and state sovereignty. 2nd amended ed. Přeložil Jan JINDRA.*

Prague: Ministry of Defence of the Czech Republic, Military History Institute Prague, 2014. ISBN 978-80-7278-646-6.

- [55] Bílá kniha o obraně [online] © Ministerstvo obrany [cit. 12. 5. 2017]
Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/assets/informacni-servis/zpravodajstvi/bila-kniha-o-obrane-190511_1.pdf
- [56] *Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti České republiky*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2006. ISBN 80-86734-91-9.
- [57] *Obranná strategie České republiky*, Praha. 2017. [10. 5. 2017] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/OS.pdf
- [58] MICHALIČKA, Vladimír, a kol. *Pomůcka pro základní výcvik (kurz) vojenského lezení u SpS*. Olomouc, Praha: Velitelství společných sil, Armáda České republiky, 2009. Ev. č. 1/2-576/2009-2802/J3
- [59] ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 9. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>
- [60] V ČR chybí deset tisíc řidičů a deficit dramaticky roste. Není to práce pro vás? [online] © Autoweb.cz [cit. 13. 5. 2017] Dostupné z: <http://www.autoweb.cz/cesku-chybi-deset-tisic-ridicu-a-jejich-nedostatek-dramaticky-roste-neni-to-prace-pro-vas/>
- [61] Kdo nám to doveze, řeší firmy. V Česku ubývají řidiči, odcházejí do zahraničí nebo do důchodu [online] © Aktuálně.cz [cit. 13. 5. 2017]
Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/kdo-nam-to-doveze-v-cesku-ubyvaji-ridici-odchazeji-do-zahran/r~481330501f8a11e7afda0025900fea04/>
- [62] *Analýza nabídky a poptávky na trhu práce, Průběžná zpráva – stav k 31. 12. 2016*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2017
- [63] *Ústava ČR: Listina základních práv a svobod; Parlament, volby, Ústavní soud, Ombudsman, ministerstva; Antidiskriminační zákon, Zákon o Sbírce zákonů;*

Volba prezidenta: redakční uzávěrka. Ostrava: Sagit, 1995. ÚZ. ISBN 80-7208-478-x.

- [64] *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení:* skripta. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
- [65] ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.* In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 2. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
- [66] ČESKO. Zákon č. 128/2002 Sb., *kterým se mění zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon), ve znění zákona č. 238/2000 Sb., zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.* In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-128>
- [67] ČESKO. Vyhláška č. 217/2010 Sb., *o stanovení kvalifikačních předpokladů pro služební zařazení vojáků z povolání.* In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 22. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-217>
- [68] Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949 [online] © Český červený kříž [cit. 12. 5. 2017]. Dostupné z: http://www.cervenkykruz.eu/cz/mhp_knihovna/zenevske_umluvy.pdf
- [69] Záchrané prapory v české armádě končí [online] © Česká televize [cit. 13. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1439621-zachranne-prapory-v-ceske-armade-konci>

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Výchozí stav simulace CSTT – Sněhová kalamita.....	36
Obrázek 2 Hodnocení dosavadní spolupráce s AZ.....	46
Obrázek 3 Názor ZR na význam ZRAZ.	47
Obrázek 4 Nedostatky ZRAZ z pohledu ZR.....	47
Obrázek 5 Názor ZR na silné stránky příslušníků ZRAZ.....	47
Obrázek 6 Možnosti nasazení ZRAZ z pohledu ZR.	48
Obrázek 7 Zájem VZP o vstup do AZ.	49
Obrázek 8 Doba u ZR ve srovnáním s dobou v AČR.	49
Obrázek 9 Názor na využití AZ na pomoc při živelních pohromách.	50
Obrázek 10 Názor na význam ZRAZ.....	51
Obrázek 11 Názor na nedostatky ZRAZ.	51
Obrázek 12 Názor na silné stránky příslušníků ZRAZ.	52
Obrázek 13 Možnosti nasazení ZRAZ z pohledu AZ.....	52
Obrázek 14 Doba u ZRAZ ve srovnáním s dobou v AZ.	53
Obrázek 15 Praxe.....	55
Obrázek 16 Porovnání absolvování základní vojenské služby.....	56
Obrázek 17 Porovnání absolvování ZVS u VZÚ.	56
Obrázek 18 Porovnání věkové struktury ZR a ZRAZ.	58
Obrázek 19 Porovnání názorů na možnosti nasazení ZRAZ.....	64
Obrázek 20 Nácvik vyprošťování z budov.....	67
Obrázek 21 Dekontaminace techniky.....	70
Obrázek 22 Výcvik záchrany za pomoci lanových technik.	73
Obrázek 23 Nácvik provádění hasebních prací.....	74
Obrázek 24 Plachtový nákladní automobil Tatra T-815 8×8.	76
Obrázek 25 Porovnání názorů na nedostatky ZRAZ.....	80
Obrázek 26 Způsob dalšího výcviku ZRAZ.....	89
Obrázek 27 Polní stejnokroj vz. 95.....	XVIII

Obrázek 28 Polní stejnokroj vz. 95s rozpoznávací vestou CO.....	XIX
Obrázek 29 Lehký zásahový oděv.	XX
Obrázek 30 Simulace z 5. 2. 2015.....	XXXI
Obrázek 31 Simulace z 5. 2. 2013.....	XXXI
Obrázek 32 Rozmístění a územní pokrytí zpr do roku 2008	XXXII
Obrázek 33 Rozmístění VZÚ po roce 2008.....	XXXII
Obrázek 34 Jednotky AZ ve struktuře 15. žp.....	XXXIII

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Zákon č. 219/1999 Sb.	I
Příloha 2: Zákon č. 239/2000 Sb.	IV
Příloha 3: Zákon č. 128/2002 Sb.	VI
Příloha 4: Nařízení vlády č. 60/2015 Sb.	VII
Příloha 5: Vyhláška č. 217/2010 Sb.	X
Příloha 6: Protokol I	XI
Příloha 7: Ústřední poplachový plán.....	XIV
Příloha 8: Stejnokroje užívané vojenskými záchranáři	XVIII
Příloha 9: Dotazník vyplňovaný příslušníky ZR	XXI
Příloha 10: Dotazník vyplňovaný příslušníky ZRAZ	XXV
Příloha 11: Scénář a plán rozehry simulace CSTT	XXIX
Příloha 12: Ukázka ze simulace CSTT	XXXI
Příloha 13: Mapa vývoje rozmístění vojenských záchranných útvarů.....	XXXII
Příloha 14: Jednotky AZ u 15. žp	XXXIII

Příloha 1: Zákon č. 219/1999 Sb.

Výtah ze zákona č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky:

- *„§ 6a Příslušníci ozbrojených sil určení k plnění úkolů civilní obrany
Vláda stanoví nařízením s využitím čl. 67 Dodatkového protokolu
k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních
ozbrojených konfliktů vojenské útvary, vojenská zařízení anebo jejich části
nebo kategorie příslušníků ozbrojených sil k plnění úkolů civilní obrany podle
čl. 61 tohoto protokolu.“ [38, § 6a odst. 1]*
- *„§ 14 Úkoly armády*
 - *(1) Armáda plní úkoly uvedené v § 9 a 10 a dále ji lze použít*
 - *c) k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných
závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné
majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci
následků pohromy,*
 - *k) k plnění humanitárních úkolů civilní obrany“ [38, § 14
odst. 1 písm. c) a k)]*
 - *„(3) Vláda nařízením určí objekty důležité pro obranu státu a úseky
státních hranic střežené vojáky armády, stanoví použití vojáků
armády a způsob jejich povolání k plnění úkolů Policie České
republiky podle zvláštního právního předpisu a k záchranným pracím
a stanoví počty vojáků armády potřebných k plnění uvedených
činností.“ [38, § 14 odst. 3]*
- *„§ 15 Použití armády k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy
Použití armády k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy je
dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s
potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo
náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní*

samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami.“ [38, § 15 odst. 1]

- „§ 16
 - *(1) Použití armády k záchranným pracím mohou vyžadovat hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě, u náčelníka Generálního štábu, který rozhoduje o jejím nasazení.“ [38, § 16 odst. 1]*
 - *„(2) Hrozí-li nebezpečí z prodlení, mohou vyžadovat použití armády k záchranným pracím osoby uvedené v odstavci 1 nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany u velitele vojenského útvaru nebo náčelníka vojenského zařízení, které jsou nejbližší místu pohromy. Velitel vojenského útvaru nebo náčelník vojenského zařízení prostřednictvím svých nadřízených informují neprodleně náčelníka Generálního štábu o nasazení armády k záchranným pracím.“ [38, § 16 odst. 2]*
 - *„(3) Je-li ohrožena podstatná část území České republiky, rozhoduje o použití armády k záchranným pracím při pohromě vláda na návrh ministra vnitra.“ [38, § 16 odst. 3]*
 - *„(4) O použití armády k likvidaci následků pohromy rozhoduje vláda na návrh ministra.“ [38, § 16 odst. 4]*
- „§ 17
 - *(1) Po rozhodnutí vlády o použití armády k záchranným pracím nebo k likvidaci následků pohromy zřídí náčelník Generálního štábu vojenský krizový štáb, který řídí a koordinuje činnost nasazených vojenských útvarů a vojenských zařízení. K monitorování pohromy a k monitorování radiační a chemické situace na určeném území může náčelník Generálního štábu vyčlenit vojenská letadla.“ [38, § 17 odst. 1]*

- „(2) Náčelník Generálního štábu může zřídit vojenský krizový štáb při použití armády k záchranným pracím i v jiném případě, než je uvedeno v odstavci 1, pokud to povaha situace a ohrožení vyžaduje.“ [38, § 17 odst. 2]
- „§ 29 Příprava ozbrojených sil
 - (1) Příprava příslušníků ozbrojených sil zahrnuje vzdělávání, vojenský výcvik vojáků k plnění bojových, záchranných a humanitárních úkolů a výchovu k vlastenectví. Vojenský výcvik má formu základní, odbornou a speciální. Součástí přípravy je fyzický a psychologický výcvik. [38, § 29 odst. 1]
- „§ 31 Vojenský materiál a jeho označování
 - (3) Ozbrojené síly jsou oprávněny užívat na vojenském materiálu určeném k humanitárním účelům mezinárodně platné rozeznávací znaky pro vojenskou zdravotnickou službu, vojenský duchovní personál a civilní obranu. [38, § 31 odst. 3]

O možnostech využití AČR k záchranným činnostem hovoří i § 10 Mezinárodní spolupráce, § 21 Zabezpečování letecké zdravotnické dopravy, § 23 Poskytování leteckých služeb, § 42b Rušení provozu elektronických komunikací [38], avšak v nich zmíněné podmínky jsou natolik specifické, že jsou naprosto mimo rámec záchranných jednotek aktivních záloh.

Příloha 2: Zákon č. 239/2000 Sb.

Výtah ze zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů:

- *„§ 21 Plánovaná pomoc na vyžádání*
 - *(1) Poskytování plánované pomoci na vyžádání se zahrnuje do poplachového plánu integrovaného záchranného systému; plánovanou pomocí na vyžádání se pro účely tohoto zákona rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami integrovaného záchranného systému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací.“ [65, § 21 odst. 1]*
 - *„(2) Plánovanou pomoc na vyžádání jsou povinny poskytnout*
 - *d) ostatní složky integrovaného záchranného systému uvedené v § 4 odst. 2,“ [65, § 21 odst. 2 písm. d)] (kdy odkazovaný odstavec předmětného paragrafu říká: „Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání (§ 21).“[65, § 4 odst. 2])*

- „e) vojenské záchranné útvary“ [65, § 21 odst. 2 písm. e]
(pozn.: zde odkazuje na § 19 zákona č. 219/1999 Sb.,
o ozbrojených silách)
- „§ 22 Ostatní pomoc
Na žádost hasičského záchranného sboru kraje, krajského úřadu nebo
Ministerstva vnitra mohou být pro potřebu složek integrovaného
záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací využita
hospodářská opatření, vojenské útvary a vojenská zařízení ozbrojených sil
České republiky podle zvláštních právních předpisů“ [65, § 22 odst. 1]

Příloha 3: Zákon č. 128/2002 Sb.

Výtah ze zákona č. 128/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon), ve znění zákona č. 238/2000 Sb., zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů:

- *„V § 35 se za odstavec 3 doplňují odstavce 4 až 7, které znějí:*
 - *“(4) Část vojáků v záloze se již v míru předurčuje pro doplnění ozbrojených sil.*
 - *(5) Vojáci v záloze, kteří jsou předurčeni pro doplnění ozbrojených sil a kteří uzavřou dohodu k dobrovolnému udržování své vojensko-odborné připravenosti na dobu dvou až pěti let, tvoří aktivní zálohu dobrovolnou.*
 - *(6) Dohodu jménem státu uzavírá územní vojenská správa. Dohoda musí být písemná a jejím obsahem je stanovení doby, po kterou bude voják zařazen do aktivní zálohy dobrovolné, funkce a vojenský útvar, pro který je předurčen, a rozsah vojenských cvičení dobrovolných po dobu závazku. Dohodu lze písemně zrušit před uplynutím doby, na kterou je uzavřena, podle potřeb vojáka nebo ozbrojených sil.*
 - *(7) Právní poměry vojáků v aktivní záloze dobrovolné upravuje zvláštní právní předpis.8)“.[66, Čl. I, bod 2]*

Příloha 4: Nařízení vlády č. 60/2015 Sb.

Výtah z nařízení vlády č. 60/2015 Sb. o stanovení seznamu činností pro jednotlivé vojenské hodnosti:

- „XIII. Vojenská hodnost kapitán
 - *komplexní řízení a velení*
 - *rotě (velitel roty),“ [42, příloha římská XIII. písm. b), bod 9]*
- „XII. Vojenská hodnost nadporučík
 - *řízení a velení*
 - *rotě (zástupce velitele roty, zástupce velitele roty-velitel čety),“ [42, příloha římská XII. písm. q), bod 5]*
- „XI. Vojenská hodnost poručík
 - *komplexní řízení a velení*
 - *četě (velitel čety),“ [42, příloha římská XI. písm. a), bod 2]*
- „VII. Vojenská hodnost nadrotmistr
 - *organizace, dohled a vedení výcviku mužstva, poddůstojníků a praporčků samostatné roty nebo vojenského útvaru rotního typu (vrchní praporčík),“ [42, příloha římská VII. písm. f)]*
 - „zajišťování
 - *širšího souboru odborných prací u roty nebo baterie (vedoucí praporčík),“ [42, příloha římská VII. písm. o), bod 2]*
- „VI. Vojenská hodnost rotmistr
 - *řízení a velení četě (zástupce velitele čety),“ [42, příloha římská VI. písm. i)]*
 - „*technické zabezpečení chodu*
 - *roty (technik roty),“ [42, příloha římská VI. písm. k), bod 1]*

- „V. Vojenská hodnost rotný
 - *komplexní řízení a velení*
 - *družstvou (velitel družstva),“ [42, příloha římská V. písm. b), bod 3]*
- „IV. Vojenská hodnost četař
 - *obsluha*
 - *speciálního prostředku a zařízení určeného pro monitorování radiační a chemické situace, odběr a transport vzorků (starší průzkumník-specialista),“ [42, příloha římská IV. písm. g), bod 2]*
 - *„provádění*
 - *hasebních a záchranných prací s využitím odborností získaných ve specializačních kurzech (starší hasič),“ [42, příloha římská IV. písm. m), bod 2]*
 - *„řízení a*
 - *obsluha a údržba speciálního technicky složitějšího stroje a speciálního strojního zařízení (starší strojník-specialista),*
 - *údržba a opravy jízdních souprav složených z motorového vozidla pro přepravu nákladů, jehož maximální přípustná hmotnost převyšuje 12000 kg, a přípojného vozidla, jehož maximální přípustná hmotnost převyšuje 10000 kg (starší řidič-specialista),*
 - *údržba a opravy motorových vozidel pro přepravu osob, které mají více než 8 míst k sezení kromě místa řidiče a jejichž nejvyšší přípustná hmotnost převyšuje 5000 kg (starší řidič-specialista),“ [42, příloha římská IV. písm. r), body 1, 2 a 3]*
 - *„ samostatné provádění*

- *složitých a specifických záchranných prací (záchranář-specialista),“ [42, příloha římská IV. písm. t), bod 2]*
- *„III. Vojenská hodnost desátník*
 - *obsluha a údržba technického zařízení nižšího typu (operátor, starší odmořovač),“ [42, příloha římská III. písm. c)]*
 - *„provádění*
 - *základních hasebních a záchranných prací (hasič),“ [42, příloha římská III. písm. h), bod 7]*
 - *„řízení a ošetřování speciální vojenské techniky (starší strojník),“ [42, příloha římská III. písm. j)]*
 - *„řízení, údržba a opravy tahačů s nákladným návěsem, jejichž maximální přípustná hmotnost převyšuje 20000 kg (starší řidič),“ [42, příloha římská III. písm. l)]*
 - *„m) samostatné provádění*
 - *průzkumné činnosti (starší průzkumník),*
 - *složitých záchranných prací (starší záchranář),“ [42, příloha římská III. písm. m), bod 1 a 2]*
- *„II. Vojenská hodnost svobodník*
 - *j) základní*
 - *obsluha a údržba technického zařízení nižšího typu (mladší operátor, odmořovač).“ [42, příloha římská II. písm. j), bod 2]*

Příloha 5: Vyhláška č. 217/2010 Sb.

Výtah z vyhláška č. 217/2010 Sb. o stanovení kvalifikačních předpokladů pro služební zařazení vojáků z povolání:

- *„§ 1 Kvalifikační předpoklady*
 - *(2) Pro výkon služby v příslušném služebním zařazení se stanoví toto minimální dosažené vzdělání v hodnostním sboru:*
 - *a) mužstvo - střední vzdělání s výučním listem,*
 - *b) poddůstojníci - střední vzdělání s výučním listem,*
 - *c) praporčíci - střední vzdělání s maturitní zkouškou,*
 - *d) nižší důstojníci - vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu,*
 - *e) vyšší důstojníci - vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu.“ [67, § 1 odst. 2]*

Příloha 6: Protokol I

Výtah z Protokolu I (Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů):

1. *„Příslušníci ozbrojených sil a vojenské jednotky přidělené k organizacím civilní obrany budou respektovány a chráněny za předpokladu, že:*
 - a) *tento personál a tyto jednotky jsou trvale přiděleny, a že se výlučně věnují plnění úkolů uvedených v článku 61*);*
 - b) *tento personál neplní jiné vojenské povinnosti během konfliktu, je-li takto přidělen;*
 - c) *tento personál se zřetelně odlišuje od ostatních příslušníků ozbrojených sil tím, že je označen dostatečně velkým mezinárodním rozeznávacím znakem civilní obrany nošeným na viditelném místě a že tento personál je vybaven průkazy totožnosti potvrzujícími status jednotlivých členů personálu, o nichž se hovoří v kapitole V přílohy I k tomuto Protokolu;*
 - d) *tento personál a tyto jednotky jsou vyzbrojeny pouze lehkými osobními zbraněmi k udržování pořádku nebo k sebeobraně.*

*Ustanovení článku 65 odstavec 3**) se aplikují také v tomto případě;*

- e) *tento personál se přímo neúčastní nepřátelských akcí a mimo své úkoly civilní obrany neprovádí nebo není používán k činnosti, která by poškozovala protější stranu;*
- f) *tento personál a tyto jednotky plní své úkoly civilní obrany pouze na státním území své strany.*

Nedodržování podmínek uvedených v bodě e) kterýmkoli příslušníkem ozbrojených sil, který je vázán podmínkami stanovenými v odstavci 1 a) a 1 b), je zakázáno.

2. *Vojenský personál sloužící u organizací civilní obrany bude mít status válečného zajatce, jestliže se ocitne v moci protější strany. Na okupovaném*

území může být použit, pokud by to bylo nutné pro úkoly civilní obrany, ale pouze v zájmu civilního obyvatelstva takového území, avšak jestliže je taková práce nebezpečná, pak jen za předpokladu, že úkoly s tím spojené bude plnit dobrovolně.

4. *Materiál a budovy vojenských jednotek trvale přidělených k organizacím civilní obrany a určených výlučně k plnění úkolů civilní obrany budou nadále podléhat zákonům války, jestliže padnou do rukou protější strany. Nemohou být použity jinak než pro účely civilní obrany, dokud jich je třeba k plnění úkolů civilní obrany s výjimkou případů naléhavé vojenské nutnosti, pokud nebyla předtím učiněna opatření k zajištění potřeb civilního obyvatelstva.“ [68, Kapitola VI, Čl. 67, odst. 1, 2, 4]*
-

***) Kapitola VI – Civilní obrana, Čl. 61 – Definice a rozsah:**

1. *„Civilní obrana“ je plnění některých nebo všech níže uvedených humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití. Těmito úkoly jsou:*
 - a) *hlásné služby;*
 - b) *evakuace;*
 - c) *organizování a poskytování úkrytů;*
 - d) *zatemňování;*
 - e) *záchranné práce;*
 - f) *zdravotnické služby včetně první pomoci a také náboženská pomoc;*
 - g) *boj s požáry;*
 - h) *zjišťování a označování nebezpečných oblastí;*
 - i) *dekontaminace a podobná ochranná opatření;*
 - j) *poskytování nouzového ubytování a zásobování;*
 - k) *okamžitá pomoc při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech;*

- l) okamžitá oprava nezbytných veřejných zařízení;
 - m) bezodkladné pohřební služby;
 - n) pomoc při ochraně předmětů nezbytných k přežití;
 - o) doplňující činnost nezbytná k splnění výše uvedených úkolů, včetně plánování a organizování, ale neomezuující se pouze na tuto činnost.
2. "Organizace civilní obrany" jsou instituce a jednotky, které jsou organizovány nebo zmocněny příslušnými orgány strany v konfliktu k plnění úkolů uvedených v odstavci 1 a které jsou určeny a využívány výhradně k plnění těchto úkolů.
3. "Personál" organizací civilní obrany jsou osoby určené stranou v konfliktu výhradně k plnění úkolů uvedených v odstavci 1, včetně personálu určeného příslušnými orgány této strany výhradně k řízení těchto organizací." [68, Kapitola VI, Čl. 61, odst. 1, 2, 3]

**) Kapitola VI – Civilní obrana, Čl. 65 – Ukončení ochrany:

3. „Za akt poškozující protivníka se také nepovažuje, jestliže civilní personál civilní obrany má k dispozici lehké osobní zbraně k udržování pořádku nebo sebeobraně. Avšak v oblastech, kde dochází k pozemním bojům nebo kde k takovým bojům pravděpodobně dojde, musí strany v konfliktu učinit nezbytná opatření k omezení těchto zbraní na ruční zbraně, jako jsou pistole nebo revolvery, aby se snáze odlišil personál civilní obrany od kombatantů. I když personál civilní obrany v takových oblastech má k dispozici jiné lehké osobní zbraně, bude nicméně respektován a chráněn, jakmile bude jako takový rozpoznán.“ [68, Kapitola VI, Čl. 65, odst. 3]

Příloha 7: Ústřední poplachový plán

Výtah z Ústředního poplachového plánu integrovaného záchranného systému, Č. j. MV-158445-1/PO-IZS-2016, z 1. 1. 2017, na jehož základě AČR vyčleňuje, vybavuje a cvičí pro potřeby IZS tyto jednotky:

- Humanitární základna a stavební tým (k převozu materiálu a vybudování nouzového tábora) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje materiální základnu humanitární pomoci s kapacitou 450 osob, bez výstrojního a týlového materiálu [46, příloha 1, str. 5]
- Odřad k evakuaci osob při povodních (k evakuaci osob ze zatopených oblastí) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje 1× PTS 10, 1× tahač + podvalník, 1× velitelský automobil [46, příloha 1, str. 7]
- Odřad k převozu humanitární pomoci a nouzovému zásobování (k převozu humanitární pomoci a evakuaci osob) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje 1× automobil valník [46, příloha 1, str. 7]
- Vyprošřovací odřad (k vyproštění vozidel při kalamitních situacích na komunikacích) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje 1× vyprošřovací tank T72 + 1× tahač s podvalníkem, nebo 1× automobil vyprošřovací AV15 T-815 + 1× velitelský automobil [46, příloha 1, str. 9]
- Odřad k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech (k provedení zemních prací vedoucích k zabezpečení průjezdnosti ve městech a na komunikacích) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje 1× kolový nakladač KN, 1× tahač s podvalníkem, 2× automobil sklápěcí [46, příloha 1, str. 12]
- Odřad pro nouzové přemostění (k přemostění komunikací do 20 m při rozsáhlých povodních) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje 2× automobil mostní AM 50, 1× velitelský automobil [46, příloha 1, str. 12]
- Odřad k provádění zemních prací (k provádění zemních prací, zejména rýhování, hloubená, navážka zeminy) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje

- 1× rypadlo UDS nebo nakladač, 1× buldozer, 1× tahač + podvalník, 1× automobil sklápěcí, 1× velitelský automobil [46, příloha 1, str. 14]
- Odřad k provádění trhacích a demoličních prací (k podpoře provádění trhacích a demoličních prací při ledových povodních a jiné potřebě) - 1× velitelský automobil, 1× hydraulický nakladač, rypadlo [46, příloha 1, str. 14]
 - Speciální mobilní biologický tým (k provedení epidemiologických šetření, odběru vzorků biologického materiálu nebo prostředí, k identifikaci biologických agens na místě, případně přepravě vzorků do stacionárních laboratoří) - 1× speciální zásahové vozidlo Biomaster nebo Bioscam, identifikační technika, odběrové soupravy, ochranné obleky, izolační dýchací přístroje, dekontaminační technika pro vlastní tým [46, příloha 1, str. 17]
 - Stacionární mikrobiologická laboratoř (k identifikaci biologických agens)
- mikrobiologická laboratoř [46, příloha 1, str. 17]
 - Průzkumný mobilní biologický tým (k rychlé identifikaci biologických látek, odběru a přepravě vzorků do laboratoře, zabezpečení hygienicko-epidemiologického průzkumu v prostoru činností) - 1× speciální zásahové vozidlo s přívěsem, identifikační technika Alexeter, odběrové soupravy, ochranné obleky, izolační dýchací přístroje, dekontaminační technika pro vlastní tým [46, příloha 1, str. 17]
 - Letecká skupina radiačního průzkumu (v součinnosti s SÚJB se podílí na provádění leteckého radiačního průzkumu) - vrtulník s leteckým gamaspektrometrem IRIS od SÚJB [46, příloha 1, str. 17]
 - Letecká skupina radiačního průzkumu v podřízenosti SOC MO (k provádění vzdušného radiačního průzkumu v součinnosti s SÚJB) - 1× vrtulník Mi-17 s držákem pro instalaci přístrojů radiačního průzkumu [46, příloha 1, str. 17]

- Družstvo radiačního a chemického průzkumu (k monitorování radiační a chemické situace z hlediska výskytu současných bojových otravných látek) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje 1× průzkumné chemické vozidlo [46, příloha 1, str. 17]
- Dekontaminační odřad – techniky (k dekontaminaci techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek) - 6 odřadů, z nichž každý zahrnuje 2× automobil chemický roztříkovací, 1× linka L-82, 2× nákladní automobil T-815 [46, příloha 1, str. 19]
- Dekontaminační odřad – osob (k dekontaminaci osob od biologických, chemických a radiologických látek) - 6 odřadů, z nichž každý zahrnuje 1× automobil chemický roztříkovací, 1× velitelský automobil, 1× souprava dekontaminace osob SDO, 3× T-815, 1× UAZ 469 CH [46, příloha 1, str. 21]
- Specializovaná infekční nemocnice (k zajištění karantény osob, izolaci a léčbě pacientů s vysoce nakažlivou nemocí nebo podezřením na ni na nejvyšším stupni úrovně technického zabezpečení) - 38 lůžek [46, příloha 1, str. 22]
- Mobilní zdravotnický tým (k posílení odborných kapacit ve stálých nemocnicích podle místa zásahu) - 2 odřady, z nichž každý zahrnuje 1× sanitní automobil LR 130 [46, příloha 1, str. 22]
- Vojenská zdravotnická vozidla (k zabezpečení přepravy raněných, nemocných a rodiček) - do 15 sanitních vozidel [46, příloha 1, str. 22]
- Letecká evakuace osob, zraněných a nemocných z místa postižení (k zabezpečení letecké evakuace zraněných a nemocných osob z místa postižení) - personál a počet určuje Agentura vojenského zdravotnictví podle potřeby a podle plněného úkolu [46, příloha 1, str. 23]
- Psychosociální intervenční tým (k zabezpečení péče o duševní zdraví a poskytnutí psychosociální péče) - do 5 osob podle plněného úkolu [46, příloha 1, str. 23]

- Vojenská veterinární zásahové skupiny (k provedení epizootologických šetření a provedení veterinárních opatření při vzniku nálezů zvířat a zoonóz, odchyt a imobilizace zvířat při nebezpečných nálezách zvířat a lidí při jaderných a chemických haváriích, k provádění zásahů při vzniku nákazy zvířat, k likvidaci následků živelných katastrof) - až 2 odřady, z nichž každý zahrnuje speciální zásahové vozidlo, speciální odběrová technika, souprava na odchyt a imobilizaci zvířat, dekontaminační techniky, izolační ochranné oděvy [46, příloha 1, str. 24]
- Letecké síly pro plnění nenadálých úkolů ve prospěch IZS (k provádění záchrany a evakuace osob, záchranných prací, vzdušného průzkumu, přepravě osob, materiálů (humanitární pomoci) a záchranných týmů/specialistů IZS, výcviku a cvičené složek IZS, při zachování 1 vrtulníku vyčleněného pro leteckou službu pátrání a záchrany) - 1× vrtulník v Čechách, 1× vrtulník na Moravě) [46, příloha 1, str. 25]
- Letecké síly pro přepravu humanitární pomoci (k přepravě záchranných týmů, přepravě osob a materiálu) - počet a typ letecké techniky vychází a aktuálních schopností 24. základny dopravního letectva Kbely [46, příloha 1, str. 26]

Příloha 8: Stejnokroje užívané vojenskými záchranáři

Polní stejnokroj vz. 95 s oranžovým baretem pro vojenské záchranáře a s nášivkou značící příslušnost k 151. ženijnímu praporu.

Obrázek 27 Polní stejnokroj vz. 95. [Zdroj: vlastní]

Polní stejnokroj vz. 95 s oranžovým baretem a rozpoznávací vestou CO pro vojenské záchranáře.

Obrázek 28 Polní stejnokroj vz. 95s rozpoznávací vestou CO. [Zdroj: vlastní]

Lehký zásahový oděv s oranžovým baretem pro jednotky CO a vojenské záchranáře.

Obrázek 29 Lehký zásahový oděv. [Zdroj: vlastní]

Příloha 9: Dotazník vyplňovaný příslušníky ZR

1. Setkali jste se během svého působení u záchranné roty s příslušníky aktivní zálohy?
 - a. ano
 - b. ne

2. Měli jste příležitost s nimi blíže spolupracovat? (např. v rámci součinnostního cvičení, jako vedoucí výcviku či zaměstnání atp.)
 - a. ano
 - b. ne

3. V případě, že ano, jakým způsobem byste na stupnici od jedné do pěti (kdy 1 = výborně, 5 = nedostatečně) hodnotili přístup a výkony celé jednotky AZ, se kterou jste spolupracovali?

4. Která z odpovědí nejlépe vystihuje váš názor na záchrannou rotu AZ?
Pozn. Je možné označit více odpovědí.
 - a. ZRAZ je nezávislá jednotka, schopná samostatně plnit komplexní úkoly při mimořádných událostech
 - b. ZRAZ je nezávislá jednotka, schopná samostatně plnit dílčí úkoly při mimořádných událostech
 - c. ZRAZ je použitelná pouze jako záloha záchranné roty AČR po dobu jejího operačního nasazení
 - d. příslušníci ZRAZ mohou být použiti k doplnění stavu neobsazených míst záchranné roty AČR (v případě potřeby rychlého doplnění stavu ZR)
 - e. aktivní zálohy nemají žádný význam a ZRAZ je pouze mrháním sil a prostředků, které by mohly být jinak využity pro potřeby záchranné roty AČR
 - f. jiné. Uveďte:

5. Zdůvodněte prosím svou odpověď z předchozí otázky:

6. V čem vidíte největší nedostatky (překážky) ze strany příslušníků ZRAZ? *Pozn. Je možné označit více odpovědí.*
 - a. nejsou opravdovými vojáky, pouze civilisty v uniformě

- b. nedostatečný či neprofesionální přístup
- c. nedostatečné odborné znalosti, dovednosti
- d. nedostačující počet dní vojenského cvičení, které mohou během roku absolvovat
- e. žádné nedostatky
- f. jiné. Uveďte:

7. V čem vidíte silné stránky (přínos) příslušníků ZRAZ? Pozn. *Je možné označit více odpovědí.*

- a. dobrovolnost spojená s nadšením pro věc
- b. svědomitý přístup
- c. odborné znalosti a dovednosti, donesené z jejich civilních profesí
- d. jiné. Uveďte:

8. Které z humanitárních úkolů v oblasti civilní ochrany je dle vašeho názoru ZRAZ schopna plnit? Pozn. *Je možné označit více odpovědí.*

- a. záchranné práce včetně záchrany osob
- b. záchranné a likvidační práce při průmyslových a ekologických haváriích
- c. vyhledávání a vyprošťování osob ze závalů a trosk budov
- d. vyprošťování havarované techniky
- e. likvidace následků hromadného úhynu živočichů
- f. řešení složitých dopravních nehod
- g. dekontaminace osob a techniky při radiačních a chemických haváriích
- h. osvětlení místa havárie a zabezpečení dodávek elektrické energie
- i. nouzové zásobování pitnou vodou
- j. práce ve výškách a nad volnou hloubkou
- k. likvidace polomů
- l. hašení rozsáhlých lesních požárů
- m. likvidace petrochemických havárií na vodních tocích
- n. vytěžování a odvoz kontaminované zeminy
- o. zásobování materiálem pro humanitární potřeby
- p. evakuace obyvatelstva
- q. vybudování a zabezpečení nouzového ubytování obyvatelstva
- r. odstraňování následků živelních pohrom
- s. jiné. Uveďte:

9. Souhlasíte s tím, že úkoly označené v předchozí otázce, by mohli příslušníci záchranné roty AZ plnit i v současném stavu roty tzn., v době, kdy rota zatím není personálně kompletně obsazena?
- ano
 - ne
10. V případě, že by záleželo na vás, jakým způsobem by měla probíhat příprava příslušníků záchranné roty AZ?
- samostatně a nezávisle na činnosti záchranné roty AČR
 - v součinnosti se záchrannou rotou AČR
 - po odbornostech jednotlivců či družstev z řad AZ formou stáží u příslušných četách záchranné roty AČR
 - jinak. Uveďte:
11. Do které spadáte věkové kategorie?
- do 30 let
 - 31 – 35 let
 - 36 – 40 let
 - 41 – 45 let
 - 46 – 50 let
 - Více než 51 rok
12. Jak dlouho působíte v AČR (případně v předchůdkyních AČR)?
- do 5 let
 - 6 – 10 let
 - 11 – 15 let
 - 16 – 20 let
 - 21 – 25 let
 - více než 26 let
13. Absolvovali jste základní vojenskou službu?
- ano
 - ne
14. V případě, že jste na předchozí otázku odpověděli „ano“, jednalo se o službu u vojenského záchranného útvaru (či jeho předchůdců)?
- ano
 - ne

15. Jak dlouho ze své vojenské kariéry působíte u záchranné roty (případně v jejích předchůdkyních)?

16. Působili jste v minulosti, anebo stále ještě kromě AČR působíte u jině ze složek integrovaného záchranného systému? Pozn. Je možné označit více odpovědí.

- a. ano, v minulosti jsem byl zaměstnán u složky IZS. Jednalo se o:
- b. ano, z důvodů získání a udržení odborné praxe sloužím u složky IZS. Jedná se o:
- c. ano, jsem členem dobrovolné organizace, která je členem IZS. Jedná se o:
- d. ne
- e. jiné. Uveďte:

Pozn.: Není nutné uvádět konkrétní složku, postačí pouze rámcové označení, např. Obecní policie (MP), Policie České republiky (PČR), Hasičský záchranný sbor (HZS), Vodní záchranná služba (VZS), Sbor dobrovolných hasičů (SDH), Báňská záchranná služba (BZS), atp.

17. V případě, že byste ukončili svou profesní vojenskou kariéru, stali byste se příslušníkem aktivních záloh AČR?

- a. ano, ale pouze příslušníkem ZRAZ
- b. ano, kterékoliv jednotky AZ
- c. ano, kterékoliv jednotky AZ s výjimkou ZRAZ
- d. ne
- e. nevím, zatím jsem o tom nepřemýšlel

Příloha 10: Dotazník vyplňovaný příslušníky ZRAZ

1. Jako jeden z důvodů budování aktivních záloh se uvádí „pomoc při živelních pohromách“. Které jednotky AZ by měly v případě živelních událostí takovou pomoc poskytovat? Pozn. Je možné označit více odpovědí.

- a. pouze záchranné roty aktivních záloh
- b. specializované činnosti by prováděly ZRAZ, ostatní činnosti pak i jiné roty AZ
- c. všechny roty AZ by prováděly pouze nesespecializované činnosti

2. Která z odpovědí nejlépe vystihuje váš názor na záchrannou rotu AZ? Pozn. Je možné označit více odpovědí.

- a. ZRAZ je nezávislá jednotka, schopná samostatně plnit komplexní úkoly při mimořádných událostech
- b. ZRAZ je nezávislá jednotka, schopná samostatně plnit dílní úkoly při mimořádných událostech
- c. ZRAZ je použitelná pouze jako záloha záchranné roty AČR po dobu jejího operačního nasazení
- d. příslušníci ZRAZ mohou být použiti k doplnění stavu neobsazených míst záchranné roty AČR (v případě potřeby rychlého doplnění stavu ZR)
- e. aktivní zálohy nemají žádný význam a ZRAZ je pouze mrháním sil a prostředků, které by mohly být jinak využity pro potřeby záchranné roty AČR
- f. jiné. Uveďte:

3. Zdůvodněte prosím svou odpověď z předchozí otázky:

4. V čem vidíte největší nedostatky (překážky) ze strany příslušníků ZRAZ? Pozn. Je možné označit více odpovědí.

- a. nejsou opravdovými vojáky, pouze civilisty v uniformě
- b. nedostatečný či neprofesionální přístup
- c. nedostatečné odborné znalosti, dovednosti
- d. nedostačující počet dní vojenského cvičení, které mohou během roku absolvovat
- e. žádné nedostatky
- f. jiné. Uveďte:

5. **V čem vidíte silné stránky (přínos) příslušníků ZRAZ?** Pozn. *Je možné označit více odpovědí.*

- a. dobrovolnost spojená s nadšením pro věc
- b. svědomitý přístup
- c. odborné znalosti a dovednosti, donesené z jejich civilních profesí
- d. jiné. Uveďte:

6. **Které z humanitárních úkolů v oblasti civilní ochrany je dle vašeho názoru ZRAZ schopna plnit?** Pozn. *Je možné označit více odpovědí.*

- a. záchranné práce včetně záchrany osob
- b. záchranné a likvidační práce při průmyslových a ekologických haváriích
- c. vyhledávání a vyprošťování osob ze závalů a trosek budov
- d. vyprošťování havarované techniky
- e. likvidace následků hromadného úhynu živočichů
- f. řešení složitých dopravních nehod
- g. dekontaminace osob a techniky při radiačních a chemických haváriích
- h. osvětlení místa havárie a zabezpečení dodávek elektrické energie
- i. nouzové zásobování pitnou vodou
- j. práce ve výškách a nad volnou hloubkou
- k. likvidace polomů
- l. hašení rozsáhlých lesních požárů
- m. likvidace petrochemických havárií na vodních tocích
- n. vytěžování a odvoz kontaminované zeminy
- o. zásobování materiálem pro humanitární potřeby
- p. evakuace obyvatelstva
- q. vybudování a zabezpečení nouzového ubytování obyvatelstva
- r. odstraňování následků živelních pohrom
- s. jiné. Uveďte:

7. **Souhlasíte s tím, že úkoly označené v předchozí otázce, by mohli příslušníci záchranné roty AZ plnit i v současném stavu roty tzn., v době, kdy rota zatím není personálně kompletně obsazena?**

- a. ano
- b. ne

8. V případě, že by záleželo na vás, jakým způsobem by měla probíhat příprava příslušníků záchranné roty AZ?

- a. samostatně a nezávisle na činnosti záchranné roty AČR
- b. v součinnosti se záchrannou rotou AČR
- c. po odbornostech jednotlivců či družstev z řad AZ formou stáží u v příslušných četách záchranné roty AČR
- d. jinak. Uveďte:

9. Do které spadáte věkové kategorie?

- a. do 30 let
- b. 31 – 35 let
- c. 36 – 40 let
- d. 41 – 45 let
- e. 46 – 50 let
- f. Více než 51 rok

10. Jak dlouho působíte v AZ AČR?

- a. do 2 let
- b. 3 – 5 let
- c. 6 – 8 let
- d. 9 – 11 let
- e. 12 a více let

11. Jak dlouho ze své kariéry u AZ působíte u záchranné roty AZ (případně v jejích předchůdkyních)?

12. Absolvovali jste základní vojenskou službu?

- a. ano
- b. ne

13. V případě, že jste na předchozí otázku odpověděli „ano“, jednalo se o službu u vojenského záchranného útvaru (či jeho předchůdců)?

- a. ano
- b. ne

14. Působili jste v minulosti, anebo stále ještě kromě AZ AČR působíte u jiné ze složek integrovaného záchranného systému? Pozn. Je možné označit více odpovědí.

- a. ano, v současnosti jsem zaměstnán u složky IZS. Jedná se o:
- b. ano, v minulosti jsem byl zaměstnán u složky IZS. Jednalo se o:
- c. ano, z důvodů získání a udržení odborné praxe sloužím u složky IZS. Jedná se o:
- d. ano, jsem členem dobrovolné organizace, která je členem IZS. Jedná se o:
- e. ne
- f. jiné. Uveďte:

Příloha 11: Scénář a plán rozehry simulace CSTT

Scénář simulace CSTT

II. scénář: Likvidace následků sněhové kalamity – 5. 2. 2013

Popis scénáře pro SZR RA: v důsledku sněhové kalamity popadaly stromy na komunikaci mezi obcemi TEMELÍN - ALBRECHTICE nad Vltavou, komunikace je zavátá a neprůjezdná, v důsledku silného nárazového větru popadaly stromy na elektrické vedení a obec VŠETEC je bez elektrické energie.

Popis scénáře pro SZR OL: v důsledku sněhové kalamity žádá starosta města TÝN NAD VLTAVOU o pomoc při zprůjezdnění komunikací, z důvodu zabezpečení dopravní obslužnosti a odstranění sněhu ze střechy základní školy v centru města z důvodu hrozícího akutního nebezpečí zřícení střešní konstrukce.

Činnost jednotek IZS	Činnost záchranných jednotek
<ul style="list-style-type: none">- Jednotky IZS provádí zásah při likvidaci následků sněhové kalamity.- OPIS HZS vyžádal zásah Armády ČR.	<ul style="list-style-type: none">- provede aktivaci účelového uskupení,- provede přesun do prostoru mimořádné události,- odstranění sněhu v prostoru nasazení – město Týn nad Vltavou,- odstranění sněhu z ohrožených objektů,- prorazí sněhové závěje a průjezdní komunikace,- zabezpečí nouzovou dodávku el. energie.

Zdroj: [41]

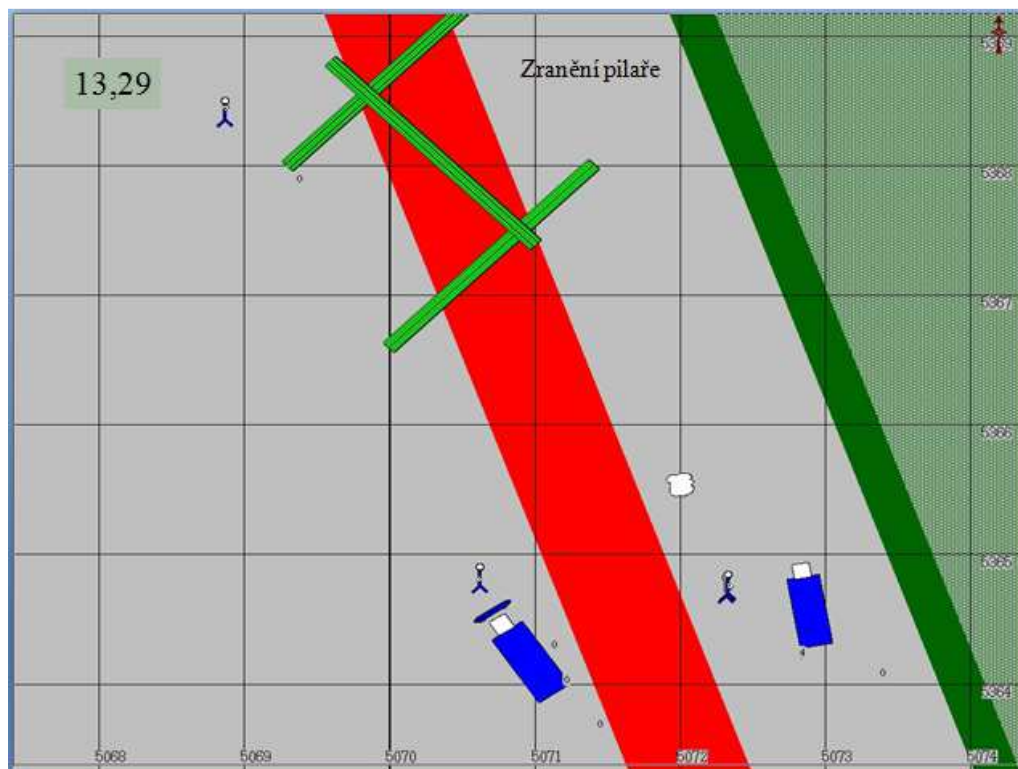
Rozehra zpráv:

P.č.	Datum, čas	Kdo rozehravá	Komu	Způsob	Obsah zprávy, hlášení, úkol
1	5. 2. 13	OPIS HZS SOC 15.žb	SOC 15.žb Szr	Tel., fax.	<p>V důsledku sněhové kalamity popadaly stromy na komunikaci mezi obcemi TEMELÍN- ALBRECHTICE NAD VLTAVOU, komunikace je zavátá a neprůjezdná, v důsledku silného nárazového větru popadaly stromy na elektrické vedení a obec VŠETEČ je bez elektrické energie.</p> <p>a) OPIS HZS žádá o techniku s obsluhou na odstranění popadaných stromů (pily,...) Z důvodu neustálého sněžení došlo k zavátí komunikace (naváté závěje) OPIS HZS žádá o techniku s obsluhou na proražení sněhových závějí a zprůjezdnění komunikace.</p> <p>OPIS HZS žádá o techniku s obsluhou odstranění popadaných stromů a dále o techniku s obsluhou na zabezpečení nouzové dodávky el.energie vodárny a kotelny.</p> <p>b) V důsledku sněhové kalamity žádá starosta města Týn nad Vltavou o pomoc při odstranění sněhu z centra města a zprůjezdnění komunikací a odstranění sněhu ze střechy základní školy v centru města.</p> <p>OPIS HZS žádá o techniku s obsluhou pro nakládání a odvoz sněhu a osoby na odstranění sněhu ze střechy + plošina</p>
2	5. 2. 13	OPIS HZS	Veliteli Szr	ústně	<p>Seznámení se situací v prostoru zásahu a upřesnění úkolů:</p> <p>a) provést proražení sněhových závějí a zprůjezdnění komunikace, provést odstranění popadaných stromů a jejich odvoz, provést nouzovou dodávku el. energie pro zabezpečení chodu domu seniorů,</p> <p>b) provést odvoz sněhu z centra města a zprůjezdnění komunikací, provést a odstranění sněhu ze střechy základní školy v centru města.</p>
3	5. 2. 13	Velitel zásahu HZS	Veliteli Szr	ústně	<p>Seznámení se situací v prostoru zásahu a upřesnění úkolů pro uskupení szr</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokračovat v zadaných úkolech.
4	5. 2. 13	Velitel zásahu HZS	Veliteli Szr	ústně	Nařízení k ukončení činnosti v prostoru sněhové kalamity.

Zdroj: [41]

XXX

Příloha 12: Ukázka ze simulace CSTT

Obrázek 30 Simulace z 5. 2. 2015. [41]

Obrázek 31 Simulace z 5. 2. 2013. [41]

Příloha 13: Mapa vývoje rozmístění vojenských záchranných útvarů

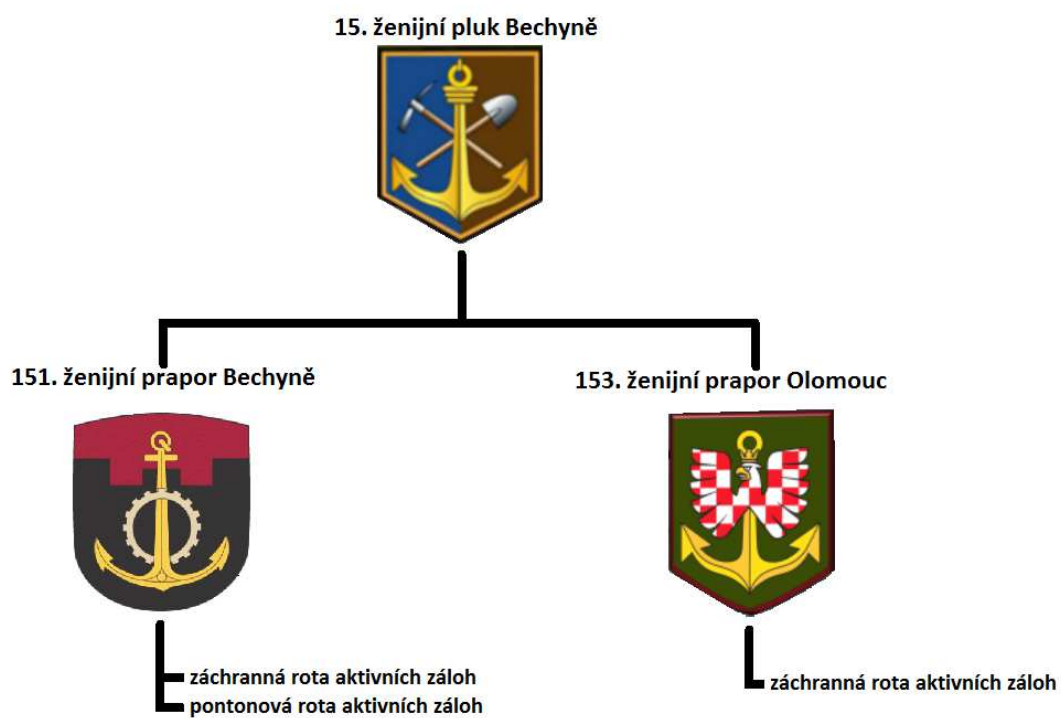

Obrázek 32 Rozmístění a územní pokrytí zpr do roku 2008. [13, str. 25]

Obrázek 33 Rozmístění VZÚ po roce 2008. [69]

Příloha 14: Jednotky AZ u 15. žp

Obrázek 34 Jednotky AZ ve struktuře 15. žp. [Zdroj: vlastní; obrázky 18, str. 31]